

K/35

מרת חדש (ארי קרט)
 עתון יומי בלתי מפלגתי בשפה העברית
 העורך: ד"ר א. מרמון האחרון: דוד ש
 המר"ל: מרת חדש בע"מ ת"ת ד"ר הנגב 11

ALL SVFOLYAM שנה מב.
 Szerkesztő: Dr. MARTON ERNO
 Szerkesztésért és kiadásért felelős:
 CHON DEZSO - Kiadó: Mizrách
 Kiadás Ltd., Tel-Aviv, Hanegev 11. sz.
 (volt Schlesinger) 11. sz. Telefon: 31677.

UJ KELET

PÁRTONKIVÜLI NAPILAP

Rögtönítelő bíróság elé állítják Challe tábornokot

Valószínűleg feloszlatják a francia idegenlégiót — Az algériai felkelők ideiglenes kormánya most már hajlandó megkezdeni a béketárgyalásokat

Páris. (Reuter, IFP.) — A francia kormány tegnap erőszakkal az idegen légió sorozó hadának bezárását. Felkelői körökben arról beszélnek, hogy a kormány fel fogja oszlatni ezt a katonai alakulatot, amely 130 éve áll fenn és hivatalosan mindig titokban tartották a létezését.

Nem hivatalos becslések szerint most 30 ezer ember szolgál a légióban, köztük nagyon sok ejtőernyős, akiknek többsége német.

A légió parancsnoksága Szi di Bel Abbesz helységben van, Oran közelében, míg ejtőernyős egységei Zarelda bányán állomásoznak.

De Gaulle, aki a legerélyesebb intézkedéseket rendelte el a kudarcba fult lázadás résztvevői ellen, parancsot adott az idegen légió ejtőernyős egységeinek azonnali leszerelésére. Tank egységek körülzárták Zarelda bázist és a tengerről 15 hajó zárja el a szűkös lehetőséget az ejtőernyősök elől. Ugyanakkor olyan hírek is keringenek, hogy sok ejtőernyős hiányzik a bázisról és állítólag Algéria déli része felé menekültek, ahol gerillaháborúra készülnek.

A hadsereg hivatalosan cáfolja, hogy sok ejtőernyős hiányzik és a számukat legfeljebb 50-re teszi. Későbbi jelentés szerint az első ejtőernyős ezred tegnap a kormányhíj csapatok fedezete mellett kivonult a bázisról és elindult Szi di Bel-Abbesz irányába. Fél órával ezután robbanásorozat hangzott a bázisról, mert a kormány utasítására felrobbantották a muni-cipális raktárakat.

Az ejtőernyősök „Algéria francia maradványait” kiállításokat hallattak a lakosság felé, amely az ut két oldalán

ünnepelte őket. A katonák néhány lövést adtak le a levegőbe.

Algírban és Franciaországban sok letartóztatás történt. Párisban 120 embert vettek őrizetbe, Algírban pedig 400 letartóztatási parancsot adtak ki a lázadásban résztvevő francia telepések ellen.

De Gaulle rendkívüli bíróságot nevezett ki, amely a jelek szerint rövid időn belül ítélkezni fog Maurice Challe volt tábornok, a lázadás parancsnoka fölött. Lehetséges, hogy már egy hónapon belül el fog hangzani az ítélet is. Még mindig nem tudják, hogy a lázadás többi vezetői hol tartózkodnak.

A tegnapi Le Monde azt írja, hogy a jelek szerint „amerikai ügynökök többé kevésbé biztatták Maurice Challe tábornokot a lázadásra.

Valószínű azonban, hogy Kennedynek nem volt köze

ehhez az akcióhoz és megemlítendő, hogy segítségét ajánlotta fel De Gaulle tábornoknak.

Az arab felkelők ideiglenes kormánya tegnap minisztertanácsot tartott Tuniszban és megállapította, hogy az algériai francia lázadás összeomlása növelte az esélyeket a franciákkal való tárgyalás megkezdésére és az algériai háború befejezésére.

Ferhat Abbasz miniszterelnök és Karim Belkaszem külügyminiszter most már hajlandók azonnal megkezdeni a tárgyalást a franciákkal Evianban.

Egy semleges állam követségének jelentése szerint Abdul Nasszert megdöbben-tette az algériai katonai lázadás és annak a reményének adott kifejezést, hogy az algériai nacionalisták most már tisztességes megállapodást köthetnek De Gaulle tábornokkal.

Csombe szabadlábba került, de nem utazhat el Coquilhatvilleből amíg nem jön létre a megállapodás a kongói államszövetségről

Elisabetville (Reuter). A katangai rádió tegnap reggel azt jelentette, hogy Moise Csombe miniszterelnököt 24 órai fogvatartás után szabadlábba helyezték. Ezt a hírt később a kongói UNO-hatóságok is megerősítették.

Leopoldville (Reuter és IFP). Moise Csombe, Katanga elnöke még mindig Coquilhatvilleben van, de a központi kormány azt állítja, hogy nem tartóztatták le, hanem csak „a közvélemény dühe” megakadályozta az elutazásban. Csombét addig nem akarják elengedni a városból, amíg az ott ülésező konferencián nem hoznak döntést Kongó föderatív államformájáról.

A kongói távirati iroda jelentése szerint Csombét a kongói katonák kiemelték autójából és durván bántak vele. Egy óra múlva azonban odaérkezett Ileo kongói miniszterelnök és Bolikango külügyminiszter, akik jövevényekben találták Csombét, amint egy fotel-

ben ült, míg mellette a földön és ládákon kormányának tagjai foglaltak helyet. A katonák végrehajtották azt a fenyegetésüket, amit a konferencia összehúlése előtt hangoztattak, hogy senki sem fogja elhagyni Coquilhatville-t, amíg a konferenciának pozitív eredménye nem lesz. A tanácskozással folynak, de azokon Csombe nem vesz részt, hanem Bolikango külügyminiszter villájában vendégeskedik.

Világűr - teleszkóppal lőtt ki Amerika

Cape Canaveral (Reuter). — Amerika tegnap „világűr teleszkópot küldött a föld köré a kozmikus sugárzás tanulmányozására. A teleszkóp, amelyet egy JUNO-2 típusú rakétával lőttek ki, kitűnően fogható rádiójeleket ad le. Az új műbolygó 50 kiló és 450-1000 kilométer magasságban repül a föld körül.

A csehszlovák zsidóság tragédiája az Eichmann-per tárgyalásán

A kormány nem engedi meg, hogy izraeli bíró Németországba utazzék náci-tanuk kihallgatása céljából

Az Eichmann-per tegnap délutáni tárgyalásán a csehszlovák zsidóság tragédiájának kezdeti korszakáról hangzott el néhány megrázó tanuvallomás.

Dr. David Paul Mertz, a csehszlovákiai cionista szervezet utolsó elnöke elmondta, hogy 1939 március 15-én, amikor a németek bevonultak Prágába, bezárták a Palesztina-hivatalt és egy-két nap múlva távozott az angol nagykövetség személyzete is. Dr. Mertz a nagykövetségre hívták és köztölték vele, hogy tiz angliai vizumot bocsátanak cionista vezetők rendelkezésére azzal a megjegyzéssel, hogy ezt az osztrák-zsidó menekültek érdekében kifejtett tevékenységük elismeréseként kapják. Ez az elismerés az akkori viszonyok mellett lehetetlenné tette, hogy a vizumokat elfogadják. Később a Gestapo megengedte, hogy megnyissák a Palesztina-hivatalt, mert akkor a náciik a zsidók kivándorlását akarták előmozdítani, sajnos azonban nem volt elég certifikát, ezenkívül pedig „az idő is tragikusan kevés volt.”

MEGEGEDIK AZ ILLEGALIS ALIJJAT
 Megszervezték ekkor az illegális alijját, amit a németek is támogattak és három zsidónak megengedték, hogy Párisba utazzon a Joint hoz devizát szerezni az illegális hajók céljára. Juniusban Eichmann váltotta fel Fuchs Gestapo - parancsnokot és megszervezte a zsidó kivándorló központot. Kap-tak kiutazási engedélyeket is, de nem volt hová menni azokkal.

KIVÁNDORLÁSRA ÖSZTÖNZÉS — VERÉSSSEL
 Bar-Or ügyész bejelentette, hogy nincs több kérdése a tanuhoz, aki azonban tovább akart beszélni. Az elnök kérdésére elmondta, hogy szeretett volna még beszélni arról, hogyan tartóztatták le a zsidókat ros házában és kényszerítették őket, hogy Jom Kippur előestéjén elvigyék

a vagyonukat a Gestapo-hoz és hasonlókról.

— Biztos vagyok benne, hogy sok mondanivalója van — mondotta az elnök, de dr. Mertz kihallgatását mégsem folytatták.

Vali Malká Zimmet, a HIAS prágai irodájának egykori tisztviselője volt a következő tanu, aki elmondta, hogy a HIAS irodájának lezárása után Eichmann által létesített kivándorló központban berendezett zsidó irodában dolgozott. Ennek az irodának az volt a célja, hogy a zsidókat kivándorlásra bírja, köz-

ben a hozzáfutókat az SS-legények nagyon gyakran megverték. A tanu elmondta, hogy az iroda megszűnése után Theresienstadtba küldték, 1943-ban pedig Auschwitzba deportálták.

MÖBRISCH-OSTRAU ZSIDÓINK DEPORTÁLASA

Max Burger volt a következő tanu, aki elmondta, hogyan deportáltak városából, Möbris-Ostrauból ezer zsidót Lublin vidékére. Ő maga is a deportáltak (Folytatás a 16-ik oldalon)

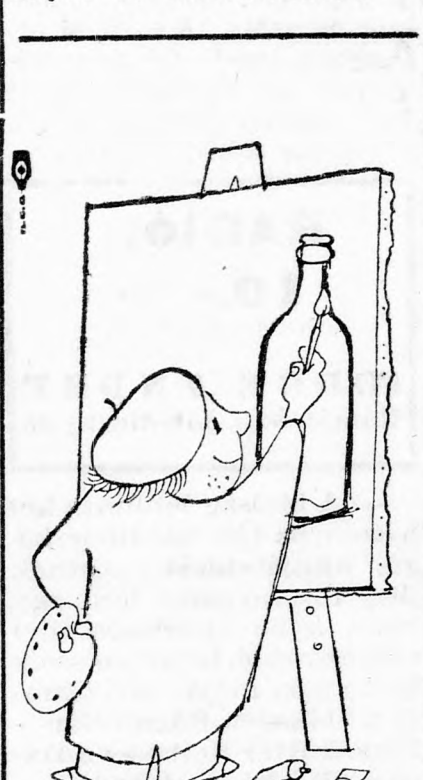
DOV JOSZÉF LEMONDOTT A SZOCHNUT KINGSTÁRNOKI TISZTSÉGÉRŐL

Kevesli a külföldi zsidóság anyagi hozzájárulását

A Cionista Világszervezet végrehajtóbizottságának tegnapi ülésén dr. Dov Joszéf, a Szochnut kincstárnoka bejelentette, hogy már szerdán írásbelileg benyújtotta lemondását. Elhatározását azzal indokolja, hogy a Szochnut vezetőségében a költségvetési kérdésekben felmerült ellentétek miatt nem tudja tovább folytatni feladatának betöltését.

Dov Joszéf a Szochnut anyagi helyzetéről tartott átfogó előadásában elmondta, hogy a gáluti zsidóság által nyújtott anyagi támogatás csupán 8 százalékat teszi ki az állam összes kiadásainak. A kölcsönökön kívül az elmúlt 13 évben 905.2 millió dollár folyt be a Szochnut pénztárába támogatásokból, ugyanakkor a kiadások egymilliárd 224.7 millió dollárt tettek ki. A deficitet kölcsönökből fedezték. Dov Joszéf szerint a gáluti zsidósága anyagi téren nem hozta meg a kellő áldozatokat. Ennek illusztrálására elmondta, hogy minden új olécsalád befogadása 4000 fontjába kerül a Szochnutnak a lakáson kívül, ami további 2700 font segítséget igényel. Ez az összeg — mondotta — a szükségletnek csupán a 75 százalékat fedezi.

A fiatal mezőgazdasági települések nyomorúságos anyagi helyzetben vannak és stabilizálásukhoz 200 millió fontra van szükség, amelyet nem tudják, milyen forrásból fognak előteremteni. Az alijja, a befogadás, a letelepítés és a gáluti nevelés céljaira minimálisan 133 millió dollárra van szüksége a Szochnutnak, ugyanakkor bevételei csak 70 millió dollárt tesznek ki és nem tudják, honnan teremtik elő a hiányzó 60 millió dollárt.

MEGED" OLAJJAL IZLETESÉBB "SHEMEN"

Drága testvérünk Spitzer Ilona (WILKESZ) Haifa (Nagyvárad, Szalonta) SÍRKÖVAVATASA ápr. 30-án, vasárnap d. u. 4 órakor lesz a khayat-beachi temetőben. A gyászoló család

Fájdalomtól megtört szívvel jelentjük hogy imádozt családifónk

Neumann (NEEMAN) Jozsef 71

Givátajim (Budapest)

89 éves korában elhunyt és tegnap (április 27-én) örök nyugalomra helyezték.

A NEEMAN-, FISCH-, DUSCHINSKY-, MARTON-családok.

Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy imádozt férjem, apám, nagyapánk

IZSAK ARON 71

Kirját Mose (Balázsfalva)

63 éves korában hirtelen elhunyt. — Temetése ma, péntek délelőtt 9 órakor a Beilinson-kórházból.

A gyászoló család

Szeretett megboldogult édesapánk

Dr. DEUTSCH-DISHON AHARON 71

voit brassói főrabbi

SÍRKÖVET 1961 május 2-án (ה'תשכ"א) kedden fogjuk avatni Autóbusz a családi háztól, Jeruzsálem, Keren Kámetet 37. délután 3 órakor indul a Hár-hámenuchoti temetőbe.

A család

Felejtethetlen férjem

Heisikovits Manó 71

Kirját Bialik (Marosvásárhely)

SÍRKÖVAVATASA május elsején d. u. 3 órakor lesz. — Autóbusz indul a háztól (Bialik/D., rechov Hágállil 19.)

Heisikovits Margit

KRÁLYHELMEC

és vidéke mártírjainak emlékére

1961 május 14-én d. u. 6 órakor emlékműveset gyujtunk a Cion-hegyi „Pusztilás pincéjében”.

A bizottság

MINDENT amit tudni akar könyvmozsa a "HA-AYIN" detektíviroda T.A., Sheinkin 2 szoba: 4.

MÁR JÓL ESİK EGY POHAR HÜTÖTT AROMATIC

cikória

Édesapánknak Jeruzsálem (Subotica)

KEMÉNY DÁVID

80-ik születésnapjára szívből gratulálnak:

LEANYAI, VEJE, UNOKAI ÉS ROKONAI.

● Az EAK parlamenti küldöttsége Anvar Szaadat parlamenti elnökkel az élén a Legfelsőbb Szovjet meghívására Moszkvába érkezett és két hetet fog tölteni a Szovjetunióban.

Drága testvérünk Spitzer Ilona (WILKESZ) Haifa (Nagyvárad, Szalonta) SÍRKÖVAVATASA ápr. 30-án, vasárnap d. u. 4 órakor lesz a khayat-beachi temetőben. A gyászoló család

Drága testvérünk Spitzer Ilona (WILKESZ) Haifa (Nagyvárad, Szalonta) SÍRKÖVAVATASA ápr. 30-án, vasárnap d. u. 4 órakor lesz a khayat-beachi temetőben. A gyászoló család

DUBEK FILTER

HIREK

AZ ÚJ KELET ELŐFIZETÉSI DÍJA HAVONTA 5-FONT
Cím: Tel-Aviv, POB 831.

5721 Jár 12.
1961 április 28., péntek.
Gyertyagyújtás:
Jeruzsálem 5.30
Tel-Aviv 5.37
Haifa 5.51

5721 Jár 13.
1961 április 29., szombat.
Heti szünet: Emor.
Háttér: „Véltörvények háttér”. Jechezkel 44. 15.
Perek 4.
Szombat kimenetele:
Jeruzsálem 6.55
Tel-Aviv 6.57
Haifa 6.57

— Elindult első útjára a „Dágit” halászhajó. A Dágit nevű izraeli tonhal halászhajó a múlt héten ki-futott Taurudi gánoi kikötőből első útjára. A franciaországi Dieppeben épült halászhajó fedélzetén 14 izraeli halász van, akik né-hány idegen oktató irányítá-sa mellett végzik a munká-t. A Dágit az első ton-halászkormány júniusban érkezik Izraelbe.

* Közlemény: higiéniku-san olvashat nyolconna borított, tiszta, hiánytalan könyveket Gabos Mira kölcsönkönyvtárából. „Kul-túra”, Rámát-Gán, Bialik-utca 30. Sok ezer új könyv. Újdonságok nagy választékban.

ANTOS penzió Natanja

ij helyiségbe költözött.
Rison Lecion utca 3
Telefon: 2647.

— Lelkésznek öltözött tanító kilenc párt esketett össze. Londonból jelentik: William Walker 33 éves angol tanító perbe fogták, mert lelkésznek öltözve összesketett kilenc fiatal párt. A tanító nem ismerte be a vádat, amely szerint akkor követte el a cselekedet egy angol kis faluban, amikor a lelkész beteg volt és kórházban fektett.

* Vásároljon részletre, kamatmentesen, cipőfüzűből szobabútorig, mindent. Korlátlan hitel, részletfizetés a vevő lehetősége szerint. — „Táam Chajim”, igazgató Titinschneider, T. A., Allenby 27., az udvarban.

PANAMA és RADOPHAN szalmakalapok

női, férfi- és gyermek-szalma-sapkák, nagyban és kiskisinyben.
FLEISSIG & SCHMERLING
Tel-Aviv, Alhija-u. 7. tel. 63543

* Legszebb női táskák évától, Tel-Aviv, Allenby-út 90. — Készítői árak.

— Izrael 90 ezer dollárt kap a Rockefeller-alaptól. New Yorkból jelentik: A Rockefeller alap tegnap osztotta ki adományait, amelyekben közelkezeti tudományos intézetek is részesültek. A jeruzsálemi állami fizikai laboratórium három évre 80 ezer dollárt kapott a Nap energiájának kutatására, míg a jeruzsálemi héber egyetem 10 ezer dollárban részesült az ázsiai államokról szóló könyvek vásárlására. Ezen kívül törökországi és szudáni egyetemek, valamint a görög technológiai intézet kaptak támogatást tudományos célokra.

* Erdélyiek - magyar-ajkúak, figyelem! Legjobb szépirodalmi könyvek, szakonyvek, nyelvnyelvkönyvek mindenkor az Allenby-könyvtárban kaphatók. — Tel-Aviv, Allenby 11., félmelet.

SZEKELY JENŐ Haifa (BUDAPEST)

NORDAT-UTCA 16.
Női fehérnemű
PONGYOLA, ZSERKENDŐ
Nagy választék!
Szolid, szabott árak!

— A május elsője Egged forgalom. Az Egged igazgató-sága közli, hogy május 1-én, hétfőn a legtöbb autóbuszjárat a rendes menetrend szerint fog közlekedni, sőt a főbb vonalakon, a Hápoel nemzetközi kongresszusára és a „Kibucicsalád” kiállítására való tekintettel fokozni fogják a forgalmat. Május 1-én csak a következő vonalakon fog szünetelni a közlekedés: Tel-Aviv—Cfát, Tel Aviv—Nirim, Gvulot—Dorot, Ruchámá, Gát, Gát-On, Gvár Am és Negba kibucok.

* Tizenkilenc éve, utolérhetetlen választék szak-könyvekben, szótárakban. Vétel, Eladás, Csere. „Há-dásh”, Hájárkon ötvenkilenc.

SZIGORUAN רצו

FIATAL NYUZOTT LIBA
libahaj, melyen leszállított áron. Mindenfajta baromfi, felvágottáru, naponta frissen.

GRUNHUT és FRIEDMANN
T. A., Hásáron u. 21., Tácháná Merkazit mellett (Vespa üzlettel szemben)
Tel. 33769.

— Szvirszki rámát-gáni építési vállalkozó kiutazási engedélyt kapott. Lea Ogen tel-avivi járásbíró 100 ezer font óvadék ellenében megengedte, hogy a nagy-összegű vásárlási csalással gyanúsított Cvi Szvirszki, rámát-gáni építési vállalkozó két hónapra elhagyja az országot. Az óvadék biztosításaként a bíróság lefoglalta Szvirszki feleségének rámát-gáni villáját, amelynek értékét 120 ezer fontra becsülik.

* Mészárszék, berendezéssel, vagy anélkül, Jeruzsálem legforgalmasabb helyén eladó. POB 608.

Bútor
közvetlenül a készítőnél VASÁROLJON
Tervező mérnökünk díjmentesen áll rendelkezésére
WIE kárpitos és bútorgyártó
T. A., Dizengoff 157. Tel. 22605

— Életveszélyes fenyegetésekkel akart kölcsönt kapni frigidairre. Az akkori bíróság tegnap 70 font pénzbüntetésre ítélte Abraham Susa nahariai lakost, aki életveszélyes fenyegetéssel frigidaire vásárlásra kótelelt kölcsönt Naharia helyettes polgármesterétől. Az eset január 20-án történt, amikor a 27 éves vádlott megjelent az alpolgármester hivatalában és a következőket mondta: „Ha nem ad frigidaire vásárlásra pénzt, akkor meg fogom ölni.”

* Parókákat, minőségi anyagokból, utolsó modelleket, legújabb módszerekkel készít: Chava szalon, Bné-Brák, Akiba-u. 40.

SOPRONIAK FIGYELMEBE!

STRAUSS PAL
BRAZILIA BÓL
szívesen látja a soproniakat május 2-án, kedd este 7 órakor a tel-avivi Opera eszpresszobán (Ben Jehuda - Trumpeldor-utca sarok) baráti beszélgetésre.

— Munkaerőket kér a nahariai ipar. A nahariai Izsaszbeszt gyár tulajdonosa, J. Federmann, a napokban levelet intézett a munkügyi miniszterhez és más illetékes kormánytiszviselőkhöz, akikről kérte, hogy további munkaerőket irányítsanak a városba. A levélíró, akinek lépését a polgármester és a város vezetősége is támogatják, felhívta az illetékesek figyelmét arra, hogy Naharia, amelynek fejlődő ipara súlyos munkahiányban szenved, ma már szinte korlátlan számú olét tud befogadni, valamint lakásról és megélhetési lehetőségről gondoskodni számukra.

Végleges hajeltávolítás
a legújabb modelléppel, teljes felelősséggel.
★ Arckezelés
★ Peeling
★ Kosmetikai kurzusok
HERMINA HELBRUNN
T. A., Szimtat Bet Hásóvá 12. Allenby 96-nál, telefon 69997.

— A népszámlálási ellenőrök megkezdik a munkájukat. A népszámlálással foglalkozó 450 ellenőr vasárnap foglalja el a hivatalát és ugyanakkor a posta lát és ugyanakkor a posta az ország egész területén megkezdte az összeírással kapcsolatos ellenőrző-lapok kiosztását. Jeruzsálemben, Tel-Avivban, Haifán és Rámát-Gánban már a múlt héten megkezdtek az ellenőrzőlapok kiképzését. A 450 ellenőr, aki a 4500 összeíró munkáját fogja irányítani, hanglamezek és rövidfilmek útján előzetes kiképzést kap munkájának megkezdése előtt. A kisebb ségi lakosság összeírását irányító 30 ellenőr már megkapta a szükséges utasításokat.

* Üdvözljük a Magyar-Zsidó Világkongresszus résztvevőit! Felajánljuk dús választékunkat a legújabb és legszébb könyvekből. — „Hadash”, Hájárkon ötvenkilenc.

KÖLCSÖNT
5.— fonttól 500.— fontig AZONNAL FOLYOSIT
aranyékszere, vagy más értéktárgyakra **RAJNA LOMBARD TIFERET**
TEL-AVIV, ROTHSCHILD 31.

— Nem zárta be üzletét a Függetlenségi Napon. Az ünnepnap munkaszünetéről szóló törvény megszegésének vádjával leartóztatta az akkori rendőrség az óváros egyik üzletének tulajdonosát. A vád szerint az egyik arab kereskedő fűszerüzletét nyitvatartotta a Függetlenségi Napon. A ke-reskedőt, kihallgatása után, ügyének tárgyalásáig, óvadék ellenében szabadlábra helyezték.

* Lóránt könyvtár fogalom! Lóránt könyvtár friss, modern! Lóránt könyvtár csak Hár Színj 2. (Nagytemplom mellett)

* Angol, francia, spanyol, olasz, német, eszperanto nyelvnyelvkönyvek, szótárak Gondos könyvkereskedésben, Haifa, Bét Hákránót.

— Meghalt a szerencsétlenül járt traktorista. B. Anavti, a jordánvölgyi Alumot kibuc 21 éves traktoristája, aki szerdán súlyosan megsérült, amikor traktorjával felborult, tegnap a poriai állami kórházban meghalt. A baleset úgy történt, hogy a fiatal traktorista munka közben egy vízzel telt mély árokba esett és a rázuhanó traktor halálrasedzte.

* Gyakorlott konfekció varrónőknek munkát kiadunk, motoros gépre. — Tel-Aviv, Balfour 10 (udvarban) D. e. 8—11.

— Elizabeth angol királynő gyógyulást kívánt Gary Coopernek. Hollywoodból jelentik: A rákban szenvedő Gary Cooper film színész tegnap levelet kapott Elizabeth angol királynőtől, aki gyógyulást kívánt neki. A levelet Anglia losangelesi konzulja adta át a művész lakásában. A királynő azt írja, hogy sajátálattal értesült a nagy művész betegségről és a legjobb kívánásait küldi neki. Gary Cooper orvosa megerősítette, hogy a művész előrehaladott rákban szenved és az utóbbi napokban állapota súlyosbodott.

Luxusvillák
és mindenféle épületek tervezését, kivitelzését vállalja
HERZOG ISTVAN
H. bpesti-rákospalotai építész, építési vállalkozó, Tel-Aviv, Sálom Álechem 52/41ef.

— Hamis csekkel 4000 fontot vett fel a banktisztviselő. A rendőrség megindította az eljárást egy 25 éves bné-bráki volt banktisztviselő ellen, akit azzal gyanúsítanak, hogy négyezer fontra szóló csekkel hamisított, amellyel pénzt vett fel a bank ügyfelének számlájáról. Ezt megelőzően a vádlott apja megtértette a kárt a banknak, amely elbocsátotta állásából a megtévedt tisztviselőt.

* Menyasszonyi fátoly lő-lőlegességek készítése és kölcsönzése. Bráv Joli, Tel-Aviv, Hájárkon 82.

Szalmáriak!

Dr. BORGIDA JÓZSEF
tiszteletére április 29-én, szombat d. e. 11 órakor a Tel-Aviv — tengerparti „Gináti Jám” kávéházban találkozzunk.
Jöjjen el minden szalmári! A fogadóbizottság

— Hanglamezre vették fel az egész Koránt. Kairói jelentés szerint, az egyiptomi kormány támogatásával, tegnap befejezték a Korán teljes szövegének hanglamezre való felvételét. A muzulmánok szent könyve 30 hanglamezre terjed, amelyek lejátszása 21 órát vesz igénybe.

* Szébb ajándék is van, olcsóbb ajándék is van, de hasznosabb ajándék nincs a Grosz-szótárnál. Részletre is kapható.

— Biztos gyógyszer a schizofréniára? Londonból jelentik: Lord Fawarsham, az elmebetegségekkel foglalkozó nemzeti szervezet elnöke tegnap közölte, hogy rövidesen megtalálják a schizofréniára (én-hasadás) biztos gyógyszerét. A schizofréniakutatás terén a következő tíz évben döntő fordulat várható. — mondotta Fawarsham, a Lordok Házában megtartott beszédében.

Külön menyasszonyi osztályunk

kölcsönöz menyasszonyi ruhákat
(mért után készítve is) vállalt esküvői kikészítést és öltöztetést.
SZALON BUDAPEST
T. A., Allenby 28. — Tel. 62678.

— Újabb jugoszláv tánc-és népdalegyüttes jön Izraelbe. A jövő hónapban érkezik az országba a „Lado” nevezű jugoszláv nemzeti tánc-és népdal együttes. A 60 táncosból, énekesből és zeneszöveg-állósokból álló társulat, amelynek műsorában főleg jugoszláv néptáncok és dalok szerepelnek, 1949-ben alakult és azóta 18 európai országban lépett fel nagy sikerrel. Az együttes izraeli fellépéseinek védnökségét a jugoszláv követ vállalta.

RÁDIÓ, 10.-font havi részletre.
FODOR ENDRE
Rámát-Gán, Jabotinsky 38

— A bíróság letiltotta két botrányba fűt futballmérkőzés újrajátszását. Jicchák Silo törvényszéki bíró egy hétre szóló ideiglenes tiltó végzésének értelmében szombaton nem fogják megtartani a Hákoách Rámát-Gán—Hápoel Kfár Szábá és a Hápoel Máchéne Jehuda—Mákkábi Sárárim labdarúgó mérkőzések újrajátszását. Mint azt jelentették, a két mérkőzés a közönség és a játékosok körében kitört verekezés miatt félbeszakadt és a Labdarúgószövetség úgy döntött, hogy azokat szombaton újra kell játszani. Az ítélet leszögezte, hogy végleges döntést dr. J. Lamm törvényszéki bíró fog hozni, aki időközben visszavert szabadságáról. Dr. Lamm a múltban a Labdarúgószövetség elnöke volt és jártas a futballtörvényekben.

A 184104 számú sorsjegy 30.000 fontot nyert

A Mifal Hápájisz 17-ik húzásának eredményét

Tegnap tartották meg a Mifal Hápájisz 17-ik húzását, amelyen a 30 ezer fontot a 184104 számú sorsjegy nyerte meg, míg a 301218 számú sorsjegy 10 ezer fontot nyert.

1000 fontot nyertek:
412800 445142 183469 146008
434599 132860 440552 157155
455713 332841

500 fontot nyertek:
358321 463691 283438 114058
201699 477912 395756 362374
132254 381722 120146 202247
417897 312930 111078 269840
494901 178621 247920 119560

200 fontot nyertek:
341781 406970 102208 132750
313684 204718 401474 232535
460472 172437 427550 298293
362577 353747 223529 418909
196013 369027 252714 363417
293936 415162 347246 178344
483418 179959 189343 245948
455360 436254 456115 176985
324876 229808 173560 312434
155667 327842 432326 165375
253456 256738 134909 169818
424654

Ezenkívül kihúztak 115 db 100 fontos ayereményt.

A vigaszdíjak közül a 184103 és 184106 számú sorsjegyek 100 fontot, a 301218 és 301219 számok 50 fontot nyertek.

40 fontot nyertek a következő közös sorsjegyek:
1871 1530 4415 7404 7132
7572 1428 8775 7415 8407
9860

A 0 és 6 végződésű sorsjegyek visszanyerték a 100 fontot.

A következő osztályban résztvevő sorsjegyek rejtett számai közül 20 fontot nyertek: 621 531 és 705

10 fontot: 408 946 160 34
103 932 és 964

4 fontot: 64 és 70

2 fontot: 63 06 86 29 88 36
10 31 16 75 34 74 40 30 06

A 705 és 531 végződésű rejtett számok 22 fontot, a 964 végződésű pedig 14 fontot nyernek.

VASARNAP NYILIK MEG A HÁPOEL NEMZETKÖZI SPORTKONGRESSZUSA

Hatezer tornász díszbemutatója a rámát-gáni stadionban

Jicchák Pánaj, a Hápoel sportszervezet titkára tegnap Tel-Avivban beszámolt a sportegyesület jubileumával kapcsolatos nemzetközi sportkongresszus előkészületeiről. Többek között elmondotta, hogy a kongresszus megnyitóját április hó 30-án, vasárnap lesz a rámát-gáni stadionban, ahol a Hápoel hatezer tagja tart díszbemutatót. A zárónappal Kirját Chajimban rendezik. A versenyeken 32 ország 600 atlétája vesz részt, közöttük tíz afrikai és négy ázsiai ország sportolói. A rámát-gáni sportstadion mellett már megkezdtek egy hatalmas sátorlábort felállítását, ahol a versenyek ideje alatt a sportolók egy része fog lakni.

A nemzetközi sportversenyen Ausztria 63 résztvevővel, Anglia 73, Olaszország 12, Egyesült Államok 5, Délafrika 4, Gána 3, Belgium 72, Dánia 19, Hollandia 144, Jugoszlávia 68, Norvégia 2, Finnország 22, Franciaország 46, Ciprus 60, Svájc 72, Svédország 26, Uganda 2, Nepál 3, Nigéria 8, Kenya 3, Törökország 8, Togo 1, Francia-Kongó 5, Etiópia 3, Elefántcsontpart 4, Szenegál

A SIKERTELEN KUBAI PARTRASZÁLLÁS PARANCSNOKA IS FOGSÁGBA JUTOTT

Allítólag az elfogott lázadók között fedezték fel a név alatt San Roman tábornokot

Miami (UPI). A kubai rádió közlése szerint a balul végződött partraszállási akció parancsnokát, Roberto San-Roman dandártábornokot elfogták és fogságba helyezték. A rádió közlése azt állította, hogy San-Roman, aki az akció parancsnoka volt, egy újabb csoport fogoly között találták meg és állítólag hamis nevet mondott be, amikor elfogatása után kihallgatásnak vetették alá. A partraszállt csapatok polgári parancsnokát, valamint a kubai emigránsok forradalmi tanácsának képviselőjét, Manuel Artimat meg nem találták meg.

Havana (UPI). — Dr. Fidel Castro tegnap kijelentette, hogy a kubai invázió foglyai közül csak kettőt-hármat fognak kivezetni. Castro nagy beszédet tartott a Sportcsarnokban és a mikrofon elé hívott néhány foglyot is, ahol mindegyiket megkérdezte, hogy kinek az oldalán harcolnának, ha Amerika megtámadná Kubát. Valamennyien azt mondták, hogy Kubáért, amit a köztársaság vagy tapssal fogadott. Az egyik azonban azt mondta, hogy harcolna ugyan Kubáért, de nem a jelenlegi rendszerért.

Castro azt mondta, hogy a támadók nagy részét megtevesztették. Valamennyi bűntudást fog kapni, de csak azokat ítélik majd halálra, akik más bűnököt is elkövettek, nemcsak azt, hogy résztvettek a támadásban. Castro újra Amerikát támadta és kijelentette, hogy nem fél a további támadásoktól, akár milyen létszámú hadsereg törne Kubára.

Buenos Aires (Reuter). Szerdán este tüntetők kövél dobáltak meg a szovjet nagykövetség épületét. A tüntetők „Le a kommunizmussal, halál Castorára” kiáltásokat hallattak. A tömeg megrongálta az épület előtt álló diplomáciai autót. A rendőrség beavatkozása véget vetett a tüntetésnek.

Orsózőnőket

állandó munkára felvessz
DUKERT LTD.

kötöttáru-gyár,
Tel-Aviv, Szalame 44.

Jóval az megindulása előtt, amikor En nem is kerülönkéntesek főpropagandahad dolunk, amely metországbán nemethonban szítettek és a náciizmus vádja serpenyőikbe. ország és a szkezdve az ősnista államok mindent a ny nyöbe... Hog kancellár nem nekikének, hanem nek is örökös egész Nyugat a náciizmus hlyedt: volt h nek magas- meg Adenau közzvetlen müzött is. „Nác — mondják M ranáig és Ke a „jó” némete getően mered

Nekünk is magyarozni, Különösen a erre az Eich melyhez egye ta államok is anyagot. Az könyvnyalokban S függelék kétek a kommu ganda teóriája cizmusról.

Mit is hoz szemben a bo da? Hogy a parlamentben kori SS-legény hogy a kele many egyik Gestapo-tiszt megváltoztatta zétét — ment telkedve a ke tóiroda.) Vag csak Nyugat-

Hogya Finnország len európai ál a zsidóknak alatt nem tör sa. A dolog atosabb, mert ország a szot boruban Hitl ségese volt e gek Finnorszá letén ott álló

1933-tól k Hitler ualomo „kód és éjsz a világra, egy tek érkezni a kilttek Finno finnországi zs fennretel karol maga a finn olyan sokáig ban élt, átérés tek szerencs üldözöttek ol

A menekülta ja és egyben ságé is 1941 után érkezett madta meg E jetuniót és e ratában nag kapott a h finn hadsereg nem sokkal országai zsidó jának a meg vetették, de a valóban den humánus finn németek mir nyu próbálko tért. A finn rancsnoka M sall volt és k behatására a doan hangsu a németekkel együttműködés z” — is semr terjednek ki ideológiai tér

Nagy felh tett Finnorszá tek akciója len Dániában majdnem m nek a fel hangot is ad

1933-tól k Hitler ualomo „kód és éjsz a világra, egy tek érkezni a kilttek Finno finnországi zs fennretel karol maga a finn olyan sokáig ban élt, átérés tek szerencs üldözöttek ol

A menekülta ja és egyben ságé is 1941 után érkezett madta meg E jetuniót és e ratában nag kapott a h finn hadsereg nem sokkal országai zsidó jának a meg vetették, de a valóban den humánus finn németek mir nyu próbálko tért. A finn rancsnoka M sall volt és k behatására a doan hangsu a németekkel együttműködés z” — is semr terjednek ki ideológiai tér

Nagy felh tett Finnorszá tek akciója len Dániában majdnem m nek a fel hangot is ad

Izraeli hétköznapiak

Írta: Barzilay István

A náci mérleg két serpenyője

Jóval az Eichmann-per megindulása előtt kezdődött, amikor Eichmann még nem is került az izraeli önkéntesek fogságába. A propagandahadjárata gonpropagandában mérleget készítettek és kölcsönösen a náciizmus vádját dobják a serpenyőikbe. Kelet-Németország és a Szovjetunió kezdve az összes kommunista államok beleraktak mindent a nyugati serpenyőbe... Hogy Adenauer kancellár nemcsak Hitler székének, hanem szellemének is örököse. Hogy az egész Nyugat-Németország a náciizmus fertőjébe sülyedt: volt hitleristák üledék magas pozíciókban, nek még Adenauer kancellár közvetlen munkatársai között is. „Nácik vagytok”, — mondják Moszkvától Tiranáig és Kelet-Berlinből a „jó” németek ujja fenyegetően mered Bonn felé.

Nekünk is ezt akarják magyarázni, izraelieknek. Különösen alkalmas volt erre az Eichmann-per, amelyhez egyes kommunista államok is szolgáltattak anyagot. Az adatok még könyvnyelven is kiadták. S függetlenül hozzátették a kommunista propaganda teóriáját a bonni náciizmusról.

Mit is hozhat fel ezzel szemben a bonni propaganda? Hogy a kelet-német parlamentben számos egykori SS-legény ül? Vagy hogy a kelet-német kormány egyik államtitkára Gestapo-tiszt volt? (Azóta megváltoztatta a világnézetét — mentegetőzött restelkedve a kelet-berlini sajtóiroda.) Vagy hogy nemcsak Nyugat-Németország-

ban ülnek olyan bírúk, akik Hitler is kiszolgálták, mert Kelet-Németországban is hivatalban ül egy ilyen törvényszéki elnök?

Ugy néz ki tehát, hogy e pillanatban a nyugat-német serpenyőben ül több náci, igaz viszont, hogy ez a számok problémája is. A Nyugaton ugyanis 50 millió, a Keleten pedig csak 17 millió német él, következésképpen Bonn birodalmában legalább háromszor annyi volt és utánának kell lennie, mint a keleti oldalon. S emellett onnan kivándorlás is van Nyugatra és feltételezhető, hogy nem a jó kommunisták szöknek át szászámra a határon.

Nekünk az a véleményünk, hogy mi zsidók ne foglaljunk állást ebben a némes versenyben. Maradjunk távoli szemlélői ennek a tusának. Ne higyjünk

azoknak, akik azt állítják, hogy Adenauer hitlerista, mert ez nem igaz. S ha akadna olyan nyugat-német, aki Ulbrichtet minősítene nácinak, azt is fogadjuk hívós közönnnyel. Még az Eichmann-per nyomozó hangulatában is maradjunk meg józan zsidóknak és ne legyen állás-pontunk a két Németország e némes licitálásában. Maradjunk meg annak az objektív ténynek a leszőgezésénél, hogy mindkét németországnak megvan az új és régi hitleristái. S ne szeressük jobban az egyiket a másiknál, még a kárterítési pénzek kedvéért sem. Most, amikor a történelem szerepe olyan nagyot fordult és megszületett a zsidók állama, eljött az ideje annak, hogy ne galúti szemmel, hanem érezt politikai ítélettel nézzük a jelent, a múlt sötét rányékában is...

A tanársztrájk és az igazság

A tanárok nyilván érzik már, hogy az ország közvéleménye elfordult tőlük. Bizonyára hallják ok is az aggódó szülői jajgatását, látják az utcákon csavargó gimnazistákat, tudják hogy a tanév elvesztésének veszélye fenyegeti őket. Talán ezért jöttek a javaslatokkal, hogy hajlandók kis ellenszolgáltatás fejében előkészíteni az érettségiző diákokat. Lehet, hogy meglepte őket az érdekeltek nyilatkozata, amelyben elvetették ezt az ajánlatukat, ami ugyancsak azt bizonyítja, hogy a közvélemény most ellenszenvet érez irántuk.

A tanárok valóban túl lépték a szokványos határokat, amelyeket a béremelési tárgyalásoknak szabtak meg a hisztadruti világban. A tárgyalások rend szerint úgy kezdődnek, hogy a béremelésért harcoló dolgozók jó magasan kezdik a követelésekkel, hogy legyen miből alkudni. A másik pedig keveset ígér, hogy aztán az alkudozások során engedhessen valamit a másik félnek. Ha ezt a szisztémát alkalmazzuk a tanársztrájk esetére, való igaz, hogy makacsok a tanárok, nem mutatják azt a hajlékonyságot, ami nélkül nincs szakszervezeti

jellegű alkudozás. Hiszen már elértek valamit, a kormány és a Hisztadrut hozzájárult bizonyos előlegek folyósításához is a béremelésre. Bizottság alakítását is javasolták nekik, amely majd meg fogja állapítani, hogy még mindig fennáll-e a diszkrimináció a tanárokkal szemben. Történtek tehát bizonyos engedmények, amelyek más sztrájkoknál lehetővé tették a konfliktus rendezését.

Tartozunk azonban az igazságnak azzal a megállapítással, hogy a tanárok ezáltal nemcsak béremelésért, hanem egy elvért is harcolnak: annak a hamis tannak a megváltoztatásáért, hogy a tanárok fizetésének mindig a tanítók javadalmazásának magasságától kell függenie. A jelenlegi rendszer szerint a két pedagógiai fokozat fizetése között bizonyos távolságnak kell fennállania. A tanárok ezt az elvet akarják kitörölni a szakszervezeti politikából. Erre vonatkozólag pedig nem kaptak semmiféle ígéretet. Ebben a tekintetben a tanítók szakszervezete legalább olyan makacs, mint a tanárok szakszervezete. S van valami igazság a tanárok emlékeztető szavaiban: egyszer már elértek valamit ezen a téren is, de mi történt? Az ígéretekből nem lett semmi, ezzel szemben a miniszter lemondott a s tarthatatlan helyzet változatlanul megmaradt. Ki biztosítja a tanárokat arról, hogy ha most elkezdik a tanítást, nem végződik-e az egész bérharc még egy miniszter lemondásával és a tanítók szakszervezetének, illetőleg titkárnak győzelmeivel?

A válság oka tehát mélyebben fekszik és nem pusztán a fizetésemelés előlegének nagyságáról van szó. S ezért az objektív megköveteli annak a megállapítását, hogy a sztrájk áldatlan elhúzódásáért legalább olyan mértékben felelős a tanítók szakszervezete, mint a középiskolai tanároké.

Ennek a leszőgezése azonban sajnos mit sem változtat azon a téren, hogy gyerekeink tetlenül kószálnak az utcákon.

Haifai jegyzetek.

GAZDAG MŰSOR A RAMÁT-HADARBAN

Az egyetlen lokál Haifán, amely a kora reggeli órákig nyitva van, a Rámát-Hádár, gazdag új műsorral igyekszik megspékelni a kikötőváros meglehetősen lanya éjszakai életét. A körülbelül éjfélkor kezdődő egyórás program fő attrakciója a Brixton-trio: Földváry Lajos és felesége és Zsáric Judit nevű bájos unokahúguk, akik „töbgyökeres” budapesti akrobaták és egé-

A kiállításra, amely a Hisztadrut haifai teljesítményeit fogja bemutatni 1920-tól napjainkig és bepillantást nyújt a jövő grandiózus terveibe is, 100 ezer fontot irányoztak elő.

„Ez a kiállítás a dolgozó ember életét, problémáit és elért eredményeit fogja ábrázolni társadalmi és kulturális téren, véres-verejtékes harcát a „kibus ávodá”-ért (a munka meghódításáért) s halhatatlan szerepét a Hagana, az ország védelmének

PRINCE SISTERS

szén elsőrendű produkciót nyújtanak. Ugyancsak kislányok a Prince nővérek, két bájos és kellemeshangú skót lány, akik a múlt hónapban a svéd királyi udvar előtt énekeltek és Lily Simon egy ördögös kis angol „kigyó-lány”. A műsort Dolores Faine, jamaikai énekesnő egészíti ki, aki bűgö „blue”-kal és forró calypssokkal kedveskedik, míg Izrael színeit egy szábre keleti hastáncosnő: Simone Malka képviseli, aki nemrég felpezdült egy kuwaiti sejket valamelyik isztambuli lokálban. A sejk ugyanis sértő kifejezésekkel illette Izraelt. „Nem olvastak róla a lapokban?” — kérdezi csodálkozva a harcias hastáncosnő.

HISZTADRUTI KIALLITÁS

Egy újabb, nagyszabású kiállítás nyílik meg május elsején a Bét Háám és a Benjámin kert 11 dunámos területén a helybeli grafikusok, rajzolóok és iparművészek legnagyobb öröme.

feladatában” mondja a haifai Hisztadrut vezetőség, illetve a kiállítás rendezőse.

Mintegy 30 intézmény és nagyipari vállalat jelentette be részvételét a kiállításra, melynek másfél kilométeres útvonala kétszázötven az országfejlesztés egyik legaktuálisabb dokumentációja lesz. Nagy-Haifán és közvetlen környékén a Hisztadrut soraiban 120 ezer tag tömörül.

BAR-MICVA HAJÓJEGYEK

A CIM társaság elhatározta, hogy az ország 13-ik születésnapja alkalmából 50 százalékos kedvezményt ad minden külföldi zsidó ifjúnak, aki szüleivel együtt az országba jön és itt rendez meg bár-micvá ünnepségét. Ez a kedvezmény szeptemberig marad érvényben.

Ugyancsak elhatározta a társaság, hogy 27 százalékos kedvezményt nyújt minden európai utasnak, aki menet térít jeggyel lát báomerre, vagy savuotra a CIM hajóin az országba érkezik. — Ezek a főszezőneői utazási kedvezmények első jelei annak a rendkívül kemény harcnak, amelyet eszentül a nemzet hajótársaságának a külföldi vállalatok seregével kell folytatnia az utazóközönség kegyéért.

Itt említjük meg, hogy a „Moledet” hajó, amelynek üzembeljezése a hajógyárban kitört sztrájkok miatt késedelmet szenvedett, minden valószínűség szerint július 23-án indul el első útjára Nantes-ból haifai utazó-kikötője felé. Erre az útra a hajó összes férőhelyeit már kiárúsították.

HILTON HOTEL HAIFAN

Megbízható forrásból vett értesülés szerint különböző helyi és külföldi tőkecsoportok egy ultramodern kétszobás turisztaszálló felépítését tervezik a Francia Karmentelen mintegy 6 millió font befektetéssel.

Es egészen komoly kilátások vannak arra, hogy ezt a szállót a világhírű amerikai Hilton hotelsoport fogja vezetni, amelynek érdekeltége kiterjed az amerikai és külföldi luxusszállodák egész sorozatára. Az elgondolás szerint — a tel-avivi Sheraton mintájára — a Hilton csoport főleg a technikai, szervezési és publicitási vonalon lesz aktív a szálloda vezetésében. A Hilton és a Sheraton hotelhálózatok között egyébként ádáz konkurrencia folyik.

A haifai luxushotel felépítésére vonatkozólag a Hiltonnal már huzamosabb idő óta folytak a tárgyalások, amelyeknek kedvező kialakulását eddig különböző tényezők gátolták.

Székely István

1961 IV 28 Uj Kelet 3

Hogyan menekültek meg a gázkamráktól a finn zsidók?

Finnország talán az egyetlen európai állam volt, ahol a zsidóknak a Hitler-éra alatt nem történt bántódása. A dolog annál csodálatosabb, mert hiszen Finnország a szovjet elleni háborúban Hitlernek szövetségese volt és a náci sereg egész területén ott állottak.

1933-tól kezdve, amikor Hitler uralomra került és a „kőd és éjszaka” ráborult a világra, egyre-másra kezdtek érkezni a zsidó menekültek Finnországra is. A finnországi zsidók nagy szerepet kaptak a finn zsidóság megmentésében, amely olyan sokáig elnyomtatásban élt, átérve a menekültek szerencsétlenségét, az üldözöttek oldalára állt.

A menekültek nehéz órája és egyben a finn zsidóság is 1941 június 21-ike után érkezett el. Ekkor támadta meg Hitler a Szovjetuniót és ebben a háborúban nagy segítséget kapott a hősiesen küzdő finn hadseregtől. A náci finnországi zsidóság problémájának a megoldását is felvetették, de a becsületese valóban demokratikus és humánus finn kormány a németek minden ilyenirányú próbálkozásait elől kitért. A finn haderők főparancsnoka Mannerheim marsall volt és különösen az ő behatására a finnek általában hangsúlyozták, hogy a németekkel való szövetségük kizárólag katonai együttműködésre vonatkozik — semmiképpen sem terjednek ki politikai, vagy ideológiai térré.

Nagy felháborodást keltett Finnországban a németek akciója a zsidóság ellen Dániában. A finn lapok majdnem mindegyike ennek a felháborodásának hangot adott. Amikor ez

Irta: Dr. Weisz Miksa (Helsinki)

ellen Hitler megbízottja, Jodl tábornok Mannerheim marsallnál élesen tiltakozott, az öreg marsall lakonikusan csak ennyit válaszolt: „Finnországban saját szabadság van.” De a gazdasági és az élelmezési helyzet romlásával, a náci mind erősebben próbálták a finnek kényszerhelyzetét a zsidókérdés megoldására kihaszalni. A finn kormány kiterő válasza és halogató taktikája láttán, Hitler a főhőhért, Himmlert küldte Helsinkibe, aki minden kerteles nélkül követelte a finn zsidóság kiszolgáltatását.

Ekkor lépett akcióba a finn zsidóság egyik jövendője, dr. Felix Kersten, Himmler háziorvosa. Kersten dr., aki maga esztorvági német származású volt és 1917 óta élt Finnországban, már a dán zsidóság mentése ügyében is sok jóindulatot, segítő készséget mutatott. A finnországi zsidóság érdekében, mint Himmler orvosa próbálta az eseményeket feltartóztatni. — Ellször hetekig egészségi okokból beszélt le Himmlert az utazásról, azután — miután öt Helsinkibe is elkísérte, a finn kormány felőlös vezetőivel próbálta Himmlert összehozni a zsidók deportálásának megakadályozására. A tárgyalások — Himmler állandó fenyegetései közepette — így hónapokig elhúzódtak. Dr. Kersten tanácsára, a finnek először a nyári parlamenti szünetre hívatkoztak, mondván, hogy a demokratikus finn államban

a parlament hozzájárulása nélkül a zsidók deportálását sem lehet keresztülvinni.

Igy jött el az 1943-ik év ősze, amikor a hadihelyzet folytán a németeknek egészen más gondjuk akadt, mint a finnországi zsidóság sorsa és így szabadult meg végleg a maroknyi — mint egy 2000 főnyi — zsidó közület a náci-zsiványok karmai közül.

A finn zsidók a háború végéig csorbítatlanul élvezték finn állampolgárságukat, katonai szolgálatot is teljesítettek, sajnos, hogy a finn zsidó katonáknak akarva-akaratlan, sok helyen együtt kellett harcolniuk a náci „szövetségesekkel.” Körülbelül 20 zsidó tiszt és sok orvos, mint házrtiszt szolgált a finn hadseregben. Európa egyetlen országa volt, ahol az árja-németeknek sokszor zsidó tisztük előtt kellett szalutálniok.

A finn titkos szolgálatnak Himmler finnországi tartózkodása alatt sok titkos német aktát sikerült megszerznie. Mint kiderült, Himmler dossziéjában a finn zsidókra és a menekültekre vonatkozó összes adatok is ott voltak. A finn hatóságok a németeknek rájuk nehezedő állandó nyomása idején a hitközségekkel az esetleges veszélyre figyelmeztették, hogy amennyiben a németek erőszakot fognak alkalmazni, néhány előre készletben helyezett finn hajó segítségével Svédországba fogják őket szállítani. Utólag az is kiderült, hogy Hitler az éhezni finn népek a zsidók likvidálása, illetve kiszolgáltatása ellenében 30 ezer tonna gabonát ajánlott fel.

A finn zsidóság ma is na gyon jól tudja, hogy szerencsés megmenekülését a

Kis függelék Hausner főügyész beszédéhez

Éz a rövid kis történet, amit itt elmondok, nem a fantázia szüleménye, egy külföldi lapban olvastam és hiteles tanuk bizonyítják, akik mai napig is életben vannak.

Brigelben, egyik lengyelországi városkában történt. Egy zsidó család bunkerben keresett menedéket. Valaki elárulta őket és a németek az egész családot a helyszínen kivégezték. Csupán egy 18 éves leánykának sikerült a bunkerből egy titkos kijáraton észrevétlenül elmenekülni. Vadul rohant egy kis utcán keresztül, ahol hirtelen egy lengyel ismerős paraszta botlott. Más választása nem lévén, egy utolsó kísérlethez folyamodott. Arra kérte a lengyelt, hogy mentse meg.

tisztességes finn kormányzatnak és főleg a nagy hazaafinak, Mannerheim marsallnak köszönheti. Mannerheim marsall 1944 december 6-án, a finn függetlenségi ünnepnapon vezérekara kíséretében a helsinki zsinagógában is megjelent, ahol 22 zsidó hósi halott emlékére rendeztek emlékül-ünnepélyt. „Amit az ország zsidósága érdekében tett — mondotta akkori nyilatkozatában Mannerheim marsall — nem volt több annál, mint amit minden becsületese és igazságos embernek kötelessége volt megtennie.”

De vajon mennyien voltak a hozzá hasonlóak az akkori Európában?

A lengyel kézen fogta, bevitte a fészerebe és rázártá az ajtót. A lány abban a hiszében volt, hogy a lengyel mentő anyyala. De csalódott. A paraszt rögtön a Gestapora sietett és jelentette, hogy egy zsidó lány rejtőzik udvarában.

Egy SS-katonát adtak melléje, aki elment vele a mondott helyre, kivette a zsidó lányt, hogy agyonlője. Levette a válláról a puskáját és célzott. Hirtelen azonban a paraszt kétségbeesetten intett a katonára felé. A paraszt egy kérdéssel fordult a katonához. Azt kérte, juttatmul, hogy nyomra vezette, adja neki a zsidó lány ruháját, de hogy a golyók kárt ne tegyenek a ruhában és a vér be ne fröcsköljön, vetkőztesse le a leányt, úgy löjje le, meztelemül...

Ezt azonban még a német gyilkos is soknak találta. A lengyel parasztot orron vágta és a zsidó lányt a ruhájában lölte agyon.

Amikor a két lövés eldördült, várt egy kicsit, majd csizmájával belerúgott a zsidó lány testébe, hogy meggyőződjék róla, nincs-e még benne lélek, nem kell-e még több golyót rápazarolni.

A lány még mozgott, erre fogta a puskáját és kegyesen beleeresztett még egy golyót.

Voltak hát némes-lelkű SS-legények is... L.K.

A szükséges gátlások

Írta: Stark Valéria

Minden kor és minden ország fiatalsága jellemző arra a korra, arra az országra nézve, „Valami van a levegőben”, mely egyformán formálja és alakítja a gyermekek lelkét és karakterét, akár gyári munkás otthonában látták meg a napvilágot, akár gyárigazgató villájában. A társadalmi és a kulturális különbség csodálatosképpen sokkal kevesebb nyomot hagy a gyermektársadalom arculatán, mint az ugynevezett általános atmoszféra. Nézzük meg, mi is ez az atmoszféra, mi az, ami a „levegőben van”.

Titokzatos lelki sugárnak nevezem őket, melyeket a korszak gazdasági, politikai és technikai fejlődése gyűjt és sűrít láthatatlan körülöttünk, s amelyeknek hatása az általános elfogadott nevelési módszereknek nyilvánul meg. Ezen általános atmoszférának befolyása alól a szülő és a tanító akkor sem képes kivonni magát, ha véleménye történetesen nem egyezik az éppen fennálló nevelési módszerével. Mivel minden korszak organikus fejlődése folyamán jut el saját nevelési módszeréhez, így az csak lassú, organikus továbbfejlődés által változtatható meg, nem pedig a szülő, vagy tanító személyes lázadás folytán.

A század elejét forradalmasító lélektani kutatások az emberi lélek legmélyebb mélységeibe hatoltak s addig teljesen ismeretlen területeket tártak fel. Ennek a kutatásnak egyes eredményei az az ígéretet volt, melyet a cselekmények lelki rugóit kívántuk megérteni mindig és minden körülmények között, tehát akkor is, amikor elítélendő, káros cselekményről volt szó. A gyilkosságok is meg van a megfelelő lelki rugója, meg lehet érteni adott körülmények között azt is. De meg a lélektanizis a gyógyítás terén egyedülálló, szinte a csodával határos eredményekhez vezetett, hatása a kriminológiában és a pedagógiában majdhogynem káros volt.

A másik terrén, melynél a század elejét elfogadott pszichoanalízis elvei megbuktak, a gyermeknevelés volt. Azért beszéltek a század elejéről, mert ezen a téren azóta haladás észlelhető. A pszichoanalízis teoretikusai nem ragaszkodtak mereven olyan elvekhez amelyek a praxisban megbuktak. Itt a teljes és eltúlzott „szabad” nevelés gondolat, melynek a harmincas évek körül számos követője volt s melynek eredményei lesújtóbbak, mint a legkonzervatívabb parancsuralom eredményei. A lélekanalízis alapuló pedagógia ma valahol a közép keresi a helyes utat, az autoritativ és a teljesen szabad nevelés közötti — arany középút.

„Egyáltalában nem nevelni még mindig jobb, mint rosszul nevelni”, e mondás látszólagos logikája hamis feltételezésen alapszik, mert mindkét alternatíva egyformán súlyos következményekkel jár. Semmi sincs olyan rossz hatással a gyerekekre, mint ha nem szabadják meg cselekvési szabadságukat. Mivel a gyermek kello életapszta- lat hiján még nem állapíthatja meg a dolgok mértékét, el kell hinnie, hogy nevelői a helyesen lesújtó tapasztalatokat adják át neki. Ehhez természetesen szükséges az, hogy a gyermek elismerjen egy autoritást, s hittel adjon nevelőnek, hogy bízson azok helyes ítélőképességében. Ennyit mindenestre át kell venni a régi autoritativ módszerből,

enyhítve a szabadság-teória elfogadható elveivel, melyek ezt az autoritativ „hitelt” megértéssel párosítják. A gyerekek bizonyos fokig meg kell értenie, hogy amit követelnek tőle, az helyes, át kell szűrnie a felismerést saját kritériumának szűrőjén. Itt azután egyéni megítélés alá esik, milyen arányban vegyítjük a parancsot és a felismerést. Van olyan gyermek, aki hajlandó több hitelt adni a nevelőnek, sőt szívesen veszi, ha kisebbittheti saját felelősségét, erősebb egyéniségű gyermeknél viszont a nevelő bölcsen viszi, ha nem mindig ragaszkodik ahhoz az útbiztosításhoz, mely túllépi a gyerekek belátóképességének határát. Ilyenkor nem árt, ha a gyerek megüti egyszer a fejét — átvitt értelemben. Egy ilyen ütés után nagyobb mértékben fog hitelt adni nevelőjének. A jó nevelő olyan, mint a jó lovas: felváltva húzza és lazítja a kantárszíjat, nem olyan keménykezdő, hogy fölébressze a dacot és a szilajságot.

Az ilyesfajta határt-húzó és mértéket adó gyermeknevelés kifejleszti a gyermekben a szükséges gátlásokat, amelyek feltétlenül szükségesek ahhoz, hogy mint felnőtt, de mint gyermek is kellemes és pozitív tagja legyen a társadalomnak. Az izraeli gyermekben a túlzottan szabad, mondhatnám divatjammúta szabad nevelés, vagy a nevelés teljes hiánya folytán ezek nem fejlődnek ki idejében és nem igen lesznek aszociális lényekké, sem gyermektársalkkal sem felnőtt környezetükkel szemben.

A gátlások hiánya ott kezdődik, hogy a gyermekek kellemeleket mondanak egymásnak. „Csunya a ruhád, a fogad, neveléses a viseleted, vasag a lábád”, stb. stb. Gátlástalanul nyilvánítják véleményüket, amely inkább helytelen, mint helyes, mert irigységgel és vetélkedéssel vegyes. E tipikusan izraeli, de mondhatnám azt is, hogy tipikusan „modern” tulajdonság túlfengésére, a híres „svicre” és annak okaira nem akarok kitérni, mert az külön tanulmányt igényelne. Az elve, másoknak nem okozni felesleges bánatot olyan dolgok kritizálásával, melyeknek megváltoztatása nem áll az egyének módjában, egyike a legfontosabb kellemelekeknek a társadalmi beilleszkedés terén. Ezeknek a gátlásoknak, amelyek a mások integritását vannak hivatva védeni, az iskolaköteles korban kell kifejleszteni. Ha a három éves gyerek mondja a vendégnek: „Csunya néni, menj haza”, az még derültséget okozhat, ha azonban 10-12 éves gyerek mondaná ugyanezt, már durvaságnak és tapintatlanságnak számítana. Ugyanez az eset, ha ilyenkor gyermekek azt mondják egymásnak: „Az én cipőm drágább, a tied csúnya”, stb. Pedig mondják nap mint nap. Kegyetlenül kritizálnak mindent, ami a társuké, még a szüleit is. Jóformán egyebet sem mondanak egymásnak, mint kellemetlent. Az iskolában túlteng a rivalizálás, hiányzik a szolidaritás legcsekélyebb jele.

Irigység, pletyka és rágalom jellemzi az osztályéletet. Elszomorító elgondolni, milyenek lesznek ezek az aszociális lények felnőtt korukban.

A gátlások, a fék kifejlesztése a nevelők kötelessége, mert a gyermeknek nincsen megfelelő ítélőképessége. A helyes ítélőképesség végeredményben jó értelemben vett konvenciókon alapszik, törvényeken és elveken, melyeket az emberiség szabott meg saját maga számára. A szükséges gátlások a gyermekkor-

BERLINI NOTESZ

Írja: Pásztor Béla

Kevés olyan város van a világon, amely annyira „műsoron tartaná magát” a világ közvéleményében, mint Berlin. Nemcsak politikailag (mert abban komoly konkurenciát kapott Jeruzsálemmel, különösen az Eichmann-per miatt), de tudomány, társadalom és művészeti vonalon. Naponta van vagy kiállítás, vagy kongresszus. Brandt főpolgármester propagandája remekül működik. Hetenként zárt borítékban, személyes hangú levélben közli Willy Brandt a külföldi újságírókkal a következő hét eseményeit. Honnan, milyen nagy kutyá, politikai személyiség, tudós, vagy művész érkezik Berlinbe, hol száll meg, mikor fogad, kihez jön, mit csinál. Hol lesz kiállítás, kongresszus, ki szólal fel (bellepőjegy mellékelve), hogy kell oda közlekedni. Milyen nagy német személyiségnek van születésnapja, hogy gratulálni lehessen neki. Bockbierfest és Feuerzangen bowlé. (Utóbbi német specialitás: forró vörös borba kubal erős rummal leöntött és meggyújtott süvegkor leve folyik egy bőlés listbe. Három pohár után a náci is rabbinak nézed és fordítva.) Konferencia, ülés, amit akarsz. Közben izgalomban van az egész világ a kettészakított Berlinért, állítólag szigorú határvizsgálat van a két-féle Berlin között.

Mindezek mellett fél Kelet-Berlin itt járkal napon-ta Nyugat-Berlin utcáin. Átjönnek egy kis fényt, tisztaságot nézni, Vásárolni is, pedig a nyugatnémet márka majdnem öt keletnémet márkába kerül. De itt legalább mindent kap. Odaát bizony szűkösen. Még élelmiszert is érdemes venni. Arról nem is szólva, hogy a nyugatberlini mozikkban a jó amerikai filmeket, amik odaát nem láthatók 1:1 arányú keletnémet márkáért nézhetik meg személyi okmányuk bemutatása mellett. A nyugati mozik külön keleti gyereket adnak, aztán a várossal elszámolják. Sok pénzbe kerül kultúrpropaganda. A színházakba is egy-egy keletnémet márkáért mehetnek, de az nem olyan vonzó, mert színházak odaát is kintinnek. Talán még jobbak, mint a nyugatiak. Ezekre viszont a nyugatberliniek szomjasak. Mindenkinek van egy-egy keleti barátja, aki megváltja a jegyét. Mert nyugati németnek „nem lehet keleti márkája”. Mégis mindenkinek van. A rádió napon-ta bemonddja a kurzust. Mármint a nyugati rádió. Ma pl. 22 nyugati márkáért kapsz egy keleti 100 márkást bármelyik bankban. Ha kis buta vagy és átvisszed a nyugati pénzedet a Brandenburgi Kapun, odaát csak egy keleti kapsz egy nyugati márkáért. (Híres berlini szöveg: Ich habe eine Westentasche und eine Ostentasche.)

Odaát mindenhez jegy és igazolvány kell, de könyvet és gramofonlemezét mind nélkül lehet vásárolni. Legjobbban menő vendéglő odaát a „Budapest” nevű, tiszta magyar vezetés alatt lévő étterem, a magyar szakács még vizet is Pestről hozat hordóban, mert — úgymond — csak magyar vízzel (és persze liszttel) tud igazi nokkedlit és palacsintát csinálni. Egy székelygulyás a Budapest-

ban ott kezdődnek, hogy nem mondunk szükségtelessé, nem jelertheti azt, hogy el is kell mindent nézni és szomorú lenne, ha a mindent megbocsátás elve olyan gátlástalan felnőttek eredményezze, akiknek a társadalom szüntelenül megbocsátani kényszerüljön.

ben 4.— ostmárka, vagyis 80 nyugati pfenning, ami New-Yorkban 20 cent. Be kell dilizni az átszámításoktól. Húsz centért New-Yorkban vissza se köszönnek.

Kongresszusokról írtam fentebb? Már most kezdődik a propagandája a XI. Berliner Filmfestspiele-nek. 32 nácio jelentette be máris részvételét legjobb produkcióival. Harcolni fognak az amerikai „Oscar”-díjjal vetélkedő értékű „Goldener Berliner Bär”. Ért, az arany berlini medveért. David O. Selznick, a nagy amerikai producens Berlinben fogja kiosztani a Selznick díjat. A XI. Internationale Filmfestspiele csak június 23-án kezdődik, de máris csaknem száz külföldi sztár jelentette be jövőtét. A cannesi fesztivált teljesen elhalványította a berlini.

Sikeresen beérkezett az 56-os forradalomkor először Izraelbe disszidált magyar Gommernann István. Münchenben csinálták meg az ő ötletéből készült filmet: „Der Gauner und der liebe Gott”. A forgatókönyv írásában is részt vett. A film harmadik hónapja fut telt házzal Berlin egyik legnagyobb mozijában. Gommernann következő filmje: Feleségem, a call-girl. Ezt már Berlinben veszik fel, s ebben játszani fog felesége is, a bájos és tehetséges és Izraelben is népszerű Boros Ida is.

Nyugat-Berlinek eddig nem volt operettszínháza, mert a régi Theater des Westens-ben az opera játszik. Most óriási költséggel hatalmas új operaházat épített Berlin város. Október elején fog megnyitni. A Theater des Westens a háború előtt Kálmán Imre, Szirmai Albert és Abraham Pál operettsikerinek színhelye volt. Most újra operettszínház lett belőle. Hans Wölffer kapta meg a színházat, már alá is írták szerződését. Wölffer a Bernard Shaw Pygmalionjából írt „My Fair Lady”-vel akarja megnyitni színházát. Érdekes megemlíteni, hogy a „My Fair Lady” világsikerének szerzői: Frederick Loewe (azelőtt Lévi) és Alan Lerner, mindketten zsidók, eddig nem akarták műveiket német színpadnak átengedni. „Nem szorokoztatom azokat a németeket, akik családomat kiirtották” — mondta az egyik. Most megnyílték és bele fognak ráfizetni.

Furcsa és érdekes kiállítás nyílt meg tegnap Berlinben „Phylluma 1961” címen. Gyufadoboz és gyufacímke kiállítás a világ minden részéből, abból a korból is, amikor a gyufa gyermekkorát élte. Gyufacímke szakértők szerint érdekesebb, mint egy bélyegkiállítás, mert míg a bélyegeken 50—60 év előtt csak primitív számrakozok, vagy fejek voltak, a gyufákat már vagy száz éve ötletes, sokszor művészi rajzok is díszítették.

Izraelből ösztöndíjjal van Berlinben egy nagyon tehetséges fiatal zeneszerző, N. Shériff. Az Akademie der Künste modern, új palotájában lakik tanulmány-

útja alatt fiatal feleségével együtt. Annak idején az ő Prelude-jével nyitották meg a tel-avivi Héchal Hátárbutot. Művének címe: „Ákdámot Lemoéd”. Ez a mű nyitotta meg a Testvériség Hetét a berlini operaházban. A Berliner Philharmoniker játszotta W. Strememann vezénylete mellett. Őszintén mondhatom, hogy nagyobb sikerrel, mint Izraelben.

Ollenhauer a német szociáldemokrata párt elnöke most ünnepelte 65-ik születésnapját. Nem is ő, hanem az egész ország. Lójális ellenfele ő Adenauernek, de nem riválisa, mint Willy Brandt. Ollenhauer friss, temperamantumos és mérges kis ember. Járt Izraelben. Ezzel dicsekszik is. Szívesen beszél erről. Egyszer már megirtuk róla, hogy egy német újságíró kénytelen volt sajtóperbe vinni, mert azt írta, hogy a felesége zsidó és leánya az izraeli hadseregben szolgál. „Nincs is lányom” — mondta nekem nevetve. Az újságíró 5 havi feltételest ítélték. Azzal védekezett, hogy kairói újságiból vette információját. Jó helyről.

Erősen forgalomban lévő magyar nevek: Fodor László, akit Hollywoodból szerződtetett a CCC-Brauner film, fődrámaturg és scenáriumíró. Remek formát fut, nagy sikere van. Most Lugóban lakik. — Békeffy István, egyik filmet a másik után írja Münchenben, sok pénzt keres, felesége Turay Ida is játszani fog német színpadon, Molnár Ferenc „Doktor úr”-jában. Békeffy főleg Vajda Lászlónak ír aki Európa egyik legsikeresebb rendezője. — A német zenei élet legismertebb tekintélye Fricay Ferenc. Minden dirigálása szenzáció. Az elkényeztetett Herbert von Karajan teljesen homályba borította. — Solti György a Frankfurti Opera főzeneigazgatója most bontotta fel Los Angeles szerződését. — Violetta Ferrari, az 56-os forradalom menekültje komoly karrier. Filmkarrierje döcögösen indult, de nemrég televízióban eljátszotta „Jonnie Belindá”-t, a vak lányt nagy sikerrel. Ez hozta meg neki az új, nagy szerepet. Ő fogja alakítani Berlinben az „Irma la douce” címszerepét. — Werner Géza Bad Nauheimban él. Ott írta meg élményregényét: „Akinék ég a föld a talpa alatt” címen, persze nemetül. A könyv nemsokára napvilágot lát. Már szedik. — E sorok igen szerény írójának egy sorozat rövidfilmjét fogadta el a német televízió.

Na és egy vasfüggöny-vec: Fiatal orosz turistánót megkérdeznék Kelet-Berlinben: — Hogy tetszik neked Berlin? — Nem annyira, mint Moszkva! — Mi ott a foglalkozásod? — Újságíró vagyok! — És apád? — Könyvtáros! — Akkor jó körülmények között élsz. — Elhiszem azt! Nyolcszobás villánk van, remekül élünk! — Szóval semmiben sincs hiánya a szovjetben? — Nincs! Hála a mi bölcs kommunista kormányunknak! — Van testvéred? — Igen, egy fivérem New Yorkban, rosszul megy neki! Évek óta munkanélküli. — Hátha nektek Moszkvában olyan jól megy, kötelességetek lenne szegény fiút Moszkvába visszahívni! — A fivéremet visszahívni? Hogyisne! Ki fog akkor nektek szeretetsomagokat küldeni?

Na és egy vasfüggöny-vec: Fiatal orosz turistánót megkérdeznék Kelet-Berlinben: — Hogy tetszik neked Berlin? — Nem annyira, mint Moszkva! — Mi ott a foglalkozásod? — Újságíró vagyok! — És apád? — Könyvtáros! — Akkor jó körülmények között élsz. — Elhiszem azt! Nyolcszobás villánk van, remekül élünk! — Szóval semmiben sincs hiánya a szovjetben? — Nincs! Hála a mi bölcs kommunista kormányunknak! — Van testvéred? — Igen, egy fivérem New Yorkban, rosszul megy neki! Évek óta munkanélküli. — Hátha nektek Moszkvában olyan jól megy, kötelességetek lenne szegény fiút Moszkvába visszahívni! — A fivéremet visszahívni? Hogyisne! Ki fog akkor nektek szeretetsomagokat küldeni?

Na és egy vasfüggöny-vec: Fiatal orosz turistánót megkérdeznék Kelet-Berlinben: — Hogy tetszik neked Berlin? — Nem annyira, mint Moszkva! — Mi ott a foglalkozásod? — Újságíró vagyok! — És apád? — Könyvtáros! — Akkor jó körülmények között élsz. — Elhiszem azt! Nyolcszobás villánk van, remekül élünk! — Szóval semmiben sincs hiánya a szovjetben? — Nincs! Hála a mi bölcs kommunista kormányunknak! — Van testvéred? — Igen, egy fivérem New Yorkban, rosszul megy neki! Évek óta munkanélküli. — Hátha nektek Moszkvában olyan jól megy, kötelességetek lenne szegény fiút Moszkvába visszahívni! — A fivéremet visszahívni? Hogyisne! Ki fog akkor nektek szeretetsomagokat küldeni?

Na és egy vasfüggöny-vec: Fiatal orosz turistánót megkérdeznék Kelet-Berlinben: — Hogy tetszik neked Berlin? — Nem annyira, mint Moszkva! — Mi ott a foglalkozásod? — Újságíró vagyok! — És apád? — Könyvtáros! — Akkor jó körülmények között élsz. — Elhiszem azt! Nyolcszobás villánk van, remekül élünk! — Szóval semmiben sincs hiánya a szovjetben? — Nincs! Hála a mi bölcs kommunista kormányunknak! — Van testvéred? — Igen, egy fivérem New Yorkban, rosszul megy neki! Évek óta munkanélküli. — Hátha nektek Moszkvában olyan jól megy, kötelességetek lenne szegény fiút Moszkvába visszahívni! — A fivéremet visszahívni? Hogyisne! Ki fog akkor nektek szeretetsomagokat küldeni?

Képeslap

Egy londoni napilap apróhirdetés jelent meg, melyben három fiugyermek apa tanácsot kér a lap vasaitól: közölik vele, hogy gyen juthatna leánygyermekhez.

A hirdetésre legalább ezer tanács érkezett a lap minden részéről. Egy amerikai azt tanácsolta, hogy csak próbálgassák tovább, mert negyedik gyermek állában leány szokott lenni. A lap egyik kanadai olvasója azt tanácsolta, hogy a Dionne ikrek apjához forduljon.

Egy francia röviden írta: „Szívesen állok rendelkezésére, de százszázalékos eredményt nem biztosíthatok”. (Ladies Home Journal)

Texasi bankkörü szerző nem Paul Getty a világ leggazdagabb embere, akinek pedig fogalma sincs róla mennyit tesz ki a vagyon és mennyi a tényleges védelme. Texasban Paul Getty kartársát, H. L. Hunt-t tartják a világ leggazdagabb emberének, akinek a jövedelmét 200 millió dollárra becsülik. (Time, Chicago)

A londoni bíróság meghozta a döntését, hogy a hee Missle ruhagyáros szüntette a csodéjáró Esther Missle ruhagyáros nő ellen, miután felesége ment T. H. Vaughan-hez, aki fíhitelezője volt és mondott ötezer dolláros követeléséről. (Time, Chicago)

János gazda a kocsmában beszámolt arról, hogyan volt, amikor be akartak lépni a tézscsésbe (termelő szövetkezetbe). — Elém tettek egy levelet, hogy irjam alá. „Nem én” — mondtam. Megint irszolnak, hogy irjam alá. „Nem én” — mondtam. Igment ez vagy egy óra hosszat, de én hajthatatlan maradtam. Sajnos aztán jött az ankét. Kiváncsian kérdeztük tőle: — Oszti mi volt az az ok? — Hát kaptam olyankor pofont, hogy attul rögvés aláírtam. (Borsszem Jankó)

NAGY EMBEREK MOSOLYA Paul Gavarni, a híres francia festőművész és karikatúrta szenvedélyes dohányos volt. Halálos ágynyári ota mondta a már napotól óta nála tartózkodó barátjának: — Halljad végső akaratomat: rád testálom a feleségemet és a kedvenc pipámat. Igérd meg nekem, hogy gondját fogod viselkedni — pipámnak. Themistoklész egyszer, mi kor észrevette, hogy a főlőnyesen bánik az anyjával, aki férjét becsülte el, ezt mondta: — A fiam a leghatalmasabb a görögök között, mert a görögöknek parancsolnak az athéniek, az athénieknek én parancsolok, nekem a feleségem parancsol, a feleségemnek pedig a fiam.

Igy é hűsz

Hogy ez személyes? Egyszer hűsz ez szben ezt is szabad...

Akkor már 42 évem van és még mindig érkezem haza. Mi tagadás, valamit csak volt abban az időben, ami a cionistákat figurázta. „Cionista — így szanékdota — az egy aki pénzt kér egy zsidótól, hogy azon harmadik zsidót alijjon.”

Am volt igazság a mondatban is, parányi, amelynek s gével cionista vezérekedeken át sikerese ták védekezni az ellen.

— Mi nem alijjzunk. Ránk itt van szükség mozgalomnak. Ki a cionizmust, ha mi ra hagyánk? Rádásul többnyire nyebb is volt a gá cionistának lenni, mint Jisraélben. Szívünk chamusin sütötte, az országépítés romja. Mire a chaluci er fésék visszhangja Erdélyt, megszelidül a malária is. Mocsar ritása, sziklak robb énség, szomjúság, r méküliség, arab ban titásból lágy szentli zizmusba siklottak a Ott, ott Eric Jisra néha hónapszáma csafelt, csak pitát, csafogyót, csak naranc tek az országépítő Kolozsváron és Európa Amerika összes Ko raiban haboskává t cionisták vajazsse vagy kuglóffal. Az é építés eredménye és sége pedig közös volt ben társtulajdonosok a gáluti cionisták ereci építők.

Azután „felszabadit Erdélyt Horthy kato Hűsz és fél évvel a Werth altáborna a magyar hadsereg kari főnökének, a hon Kolozsvárra való bes sakor kiadott első re betiltotta az Új Ke vábbi megjelenését.

A cionista mozgal zetűl Budapestben is, l váron is megpróbált tatkozni a hatalommal ahogy így: — Asszimilálódni n gedik a zsidókat. A ndasután következett törvények kitzsított zsidókat a „magyar tessztöböl”. Engedjen asszimilálódni bent Engedtessek meg, ho építsük belső népi ket. Zsidó nem leh orvos, ügyvéd, mérn reskedő, bankár, áll magánhivatalnok? M meg hát, hogy mi Hadd építsük fel ez ciánkat valahol a n gazdaság peremén. F főlőnyesen bánik az anyjával, aki férjét becsülte el, ezt mondta: — A fiam a leghatalmasabb a görögök között, mert a görögöknek parancsolnak az athéniek, az athénieknek én parancsolok, nekem a feleségem parancsol, a feleségemnek pedig a fiam.

Aischylos, a görög bölcs egyszer végignézte az iszt mosi játékokon az ökölvívők küzdelmét. Mikor az egyiket ütötték és az egész nézőközönség orditozni kezdett, Aischylos így szóló társához, a chiosi Iónhoz: — Kát ünnek, az haligat és akik nézik, azok ordítanak. Shakespeare: „A tömeg szemével választ és nem az eszével.”

Igy érkezünk haza húsz évvel ezelőtt

Hogyan ez személyes ügy? Egyszer húsz esztendőben ezt is szabad...

Irta: Jámor Ferenc

...ndoni napilap... és jelent meg... három fügyerm... csot kér a lap... közöljék vele... hatna leánygye...
...detésre legala... cs érkezett a... r részéről... herikai azt tan... gy csak próbá... vobb, mert... gyermek által... szokott lenni... gyik kanadai... tanácsolja, hog... krek apjához fo...

...encia röviden... vesen állók re... de százszázal... ényt nem bizt...
Home Journal)

...ankörök szeri... Getty a világ le... embere, akine... lma sincs róla... sz ki a vagyón... a tényleges j... ionistában, mi... t, H. L. Hunt-... világ leggazd... rének, akinek... 200 millió d...
Time, Chicago

...i bíróság meg... ruhagyárosnó... csodéldjárás... elle ruhagyáro... miután feleség... t. Vaughan-hez... zője volt és a... ezer dolláros k...
Time, Chicago

...da a kocsmába... ról, hogyan lé... be akarták lé... zcsébe (termel... ege pedig köz... volt. Ezek... en farsulajdonosok voltak... gáluti cionisták és az... reai építők.

...Azután „felszabadították” Erdélyt Horthy katonái. Húsz és fél évvel ezelőtt. Werth altábornagynak, a magyar hadsereg vezér- sari főnökének, a honvédség Kolozsivára való bevonulá- sakor kiadott első rendelete tiltotta az Uj Kelet to- jábbi megjelenését.

A cionista mozgalom ve- től Budapestén is, Kolozs- váron is megpróbálták vi- tatkozni a hatalommal. Va- haogy így:

— Asszimilálódnunk nem en- gedik a zsidókat. Az egy- másután következett zsidó- szenvedélyes do- rvények kitaszították a Halalos ágynestől” Engedjék hát asszimilálódnunk bennünket. Engedjétek meg, hogy fel- pítsük helyi népi életün- ket. Zsidó nem lehet ma- gunk, ügyvéd, mérnök, ke- meskedő, bankár, állami és magánhivatalnok? Mondják meg hát, hogy mi lehet? Hadd pítsuk fel egzisztén- ciánkat valahol a magyar gazdaság peremén. Rendel- jék el, hogy zsidó lehet zsidóművész, vagy — sírásó. Hányis mondják meg, hogy

...a lehatalma... rök között, mer... k parancsolnak... az athéniek... ncsolok, nekem... parancsol, a fi... pedig a fia...
...a görög bölc... gnézte az isth... kon az ökölvív... tét. Mikor az... ték és az egész... orditozni kez... os így szolt tá... osi Iónhoz:... m furcsa sport... nek, az hallgat... k, azok ordita...
...re: „A tömeg... aszt és nem a...

...mivel keresse a kenyerét. Talán engedjék meg, hogy legyen könyvkötő vagy fa- lusi kőműves. De ahhoz, hogy a gazdasági és társad- almi élet valamelyik perife- riájára húzódjának a ma- gyar zsidók, lehetővé kell tenni azt is hogy felépítsék autonóm kulturális életüket. Hogy testileg és lelkileg kisebbségként rendezkedje- nek be. Saját iskolával, szin- házzal, újsággal és a nép- kisebbségi élet minden egyéb kellékével.

Ez utolsó pontban persze én is a „vitatkozók” között voltam.

Dullin Jenő miniszteri tanácsos, országos sajtó- főnök asztala előtt ültem. Kértem, engedélyezzék újra az Uj Kelet megjelenését.

A „méltóságos úr” go- romba volt, mint a pokróc: — Az urak — s ezt a szót ironikus idézőjellel ejtette ki, — nem értik, hogy Ma- gyarországon zsidók szá- mára többé nem kenyér az újságírás. Menjenek más pályára.

— Miért? — kérdeztem. — Miért? Hiszen nem ma- gyaroknak akarunk magyar újságot írni, hanem zsidók- nak zsidó újságot. Miért nem „pálya” zsidó újságí- rónak lenni? Ki írjon, ki szer- keszzen zsidó újságot Ma- gyarországon? A katolikus legényegylet elnöke talán?

Dullin arcára kiült az ördögi vigyor.

Egyedül voltam a „méltóságos úrral”. Csak én lát- tam a vigyort. Csak én tud- tam közvetlen konzekven- ciát levonni ebből a fintor- ból.

Van úgy néha, hogy egyet- len incidens eldönti az ember sorsát.

Nem akartam többet vi- tatkozni a hatalommal. A többi magyarországi cionis- ta vezetők biztak még a szó erejében, a harc kül- tásaiban.

En ki akartam szállni. Haza akartam menni.

Örültség volna mondani, hogy sejtettem, mi követ- kezik. Hogy jönnek majd gettók, jönnek vonatok, gáz kamrák. Lidérces álmában sem gondolt erre Budapes- ten 1941-ben senki zsidó. Csak azt tudtam, biztosan tudtam, hogy a magyar zsi- dók feltartóztatatlanul menetelnek a teljes gazda- sági és kulturális megsemm- misülés felé. A tökéletes el- nyomorodásba, a tökéletes deklaszálódásba.

Am olyan jól mentek akor — 1941-ben — Magyar- országon zsidó üzletek, zsi- dó vállalkozások, hogy alig, alig gondoltak erre a ve- szélyre cionisták és még kevésbé anticionisták...

Csak a fiatal chalucok, a cionista ifjúsági mozgalmak tagjai tudták, hogy nagy baj következik. Mert nem voltak bent az üzletekben és a vállalkozásokban, nem homályosította el szemüket a — nyereség.

A chalucok készültek az útra. Veltük szerettem volna menni. De hogyan?

Ugy adódott, hogyha nem is kerültem többet magyar államtitkár, miniszteri ta- nácsos, rendőrfőtiszték kö- zelébe, alkalmam volt egy- szer a magyar zsidók né- hány gazdasági hatalmas- ságával vitába keveredni. Ugy volt lehetséges, hogy 1916-ban néhány hónapig házitranitójá voltam A s ch- ner Lipót fiának, Aschner Palinak.

Huszonöt évre rá azt mon- dottam Aschner Lipótnak, aki nagy úr volt, az Egye- sült Izzó vezérigazgatója és a nemzetközi villany- körte kartell elnöke:

— Nem tudná lehetővé tenni, hogy elmondhassam néhány „nagy” zsidónak, ami a szívemen fekszik?

Aschner úgy döntött, hogy az Egyesült Izzó nyugalmazott főmémőke, dr. Székely Imre, aki el- sők között kapta meg Ma- gyarországon a technikai tudományokból a doktori címet, hívja meg lakására a „főzsidókat”.

Sokan jöttek össze. Ott volt többek között Asch- ner, budai Goldberger Leo, dr. Láng Lajos ügyvéd, fel- söházi tag és még néhány kormányfőtanácsos, méltóságos úr. Amit én mondtam az aktuális magyarországi zsi- dó-kérdésről, az ma már nem érdekes, messzire túl- haladta az idő.

De a főzsidók, ahogy refe- rátumomat hallották, még jobban kiáltottak rám, mint Dullin Jenő. Láng La- jos magából kikelve, két centiméterre az arcomtól kiáltozott ingerülten:

— Maguk, maguk cion- isták, csak maguk csinál- ják az antiszemitizmust. Maguk nélkül nem volna. Miért jöttek ide Erdélyből, hogy veszélybe döntsenek minket perverz álláspont- jukkal? Mi magyarok va- gyunk, értsék meg. A ma- gyarság a mi várunk, a mi bízodalmunk, a mi vé- delmünk, a mi jövőnk.

Az sem érdekes már, amit erre feleltem. Például azt, hogy hol voltak cionis- ták a keresztsháborúk idején, amikor halomragyil- kolták a zsidókat?

Azután budai Goldberger Leo vette át a szót. Ő nem kiáltott, csak oktatott.

— Maga ehhez nem ért. Na látja, hogy nem ért. Maga újságíró, ez nem újságírás, ez közgazdaság. Közgazdász én vagyok. Na látja, hogy maga ehhez nem ért. Mit gondolt, mit akarnak a németek? Na látja, hogy nem tudja! Csak egyet akarnak: termelni, termelni, termelni! Magyarországon pedig nem lehet zsidók nélkül termelni. Látja, hogy nem ért maga ehhez. Mert ez nem Németország. Németországban rengeteg „árja” volt bankár, gyáros, kereskedő és minden egyéb. Ott lehetett nélkülözni és kiküszö- bólni a zsidókat, de Ma- gyarországon nem. Na, lát- ja, hogy nem, mert nélkü- lünk nem lehet termelni. Ami pedig a magyarokat illeti, maga tudja, úgy-e tudja, hogy én jó barátság- ban vagyok öfőméltóságá- val, a kormányzó úrral. Ő pedig azt mondta nekem: „Leo fiam, ne félj, mert míg én élek, nem lesz ba- juk a zsidóknak, ha meg- meghalok, azt tudod úgy-e, hogy Pista fiam egyenesen filoszemita.”

Igen, feleltem, nagyon szerényen és nagyon cse- nesen, de ki biztosít arról, hogy Horthy Miklós után Horthy István következik. Hiszen az Árpádok után nem jöttek-e Anjou-k és a Jagellók?

Ezért az eretnokségért csaknem agyonverték.

Nem tudtam többet elhi- tetni magammal, hogy szükség van rám Magyar- országon. Hiszen a magyar zsidóság „fejesei” kisebb veszedelemre sem voltak felkészülve, mint amilyen rájuk következett. Se nem tudtak, se nem akartak védekezni.

Palesztinában akkor még az angolok voltak az urak. A Szochnutnak sikerült ki- zsarolnia az angoloktól ma- gyarországi vátik cionisták számára, úgy tudom, vagy tíz bevándorlási engedélyt. Kettő jutott erdélyi cionis- ta vezetőknek. Én meg le- hettem a torban talán a nyolcadik, vagy kilencedik.

Kenyerem volt, állásom volt a cionista szervezet- ben, első hivatalnok voltam a mozgalomnak. Nem- csak állásom, hivatásom is volt tehát. Ebből kifolyó- lag ültem a Palesztina-hí- vatalban és vártam a két erdélyi vátik cionistát, akik nek a bevándorlási enge- délyt odaítélték. Egyik se jött. Vártam, míg az an- gol konzul meg nem ünne- pelt, hogy csomagol, másnap elhagyja Magyarországot. Ma délután ad vizumot utoljára. Kivettem zsebemből régen lejtő román út- levetemet, Krausz Mose, a Palesztina hivatal főtitká- ra letette a konzul aszta- lára, aki ráütötte a pecsét- tet.

Április vége felé járt. Penzióban laktunk, de volt már május elsejére kivett lakásunk a Hernád utcá- ban, közvetlen a Városliget tövében. A bútorunk is fent volt már Budapesten, a szállítónál.

Mentem haza a penzióba és azt mondtam Bogyóká- nak:

— Bogyóka, utazunk Pa- lesztinába.

— Mikor? — kérdezte.

— Három, vagy talán négy nap múlva.

Bogyóka leült, vagy ta- lán leesett egy székre és azt kérdezte:

— Miből fogunk megél- ni?

— Oh, mondtam, Te ház- tartásban fogsz dolgozni egy évig, míg én megtanu- lok héberül írni, azután megint újságíró leszek. Ad- dig Te fogsz eltartani.

Bogyóka felkelt a székről, de nem ült rá, ráállt. És a szekrény tetejére nyúlt a koffer után.

— Mit csinálsz Bogyó- ka? — kérdeztem.

— Pakkolok, — mondta a világ legtermészetesebb hangján.

Valamelyik görög filozó- fus azt mondta: „az em- ber sorsa a kedélye”. Ez biztosan igaz, de vannak a sorsnak más faktorai is. Gondolom, magamfajta fér- finek, pláne, ha 42 éves korában Erec Jisráélbe vándorol, sorsa: a felesége.

Amikor egy évi kibuc munka után Tel-Avivba ke- rültünk, 40—40 piasztér keresztünk fejenként és na- ponta. Bogyóka gyárban, villanyvasalógép mellett, én meg mint a telavivi város- háza címzetes, helyettes se- zedfoglalozója, 40 piasz- tér volt a lakás, a másik 40 piasztérből kellett meg- élni. Nem volt más szóra- kozásunk, mint a séta, az nem került semmibe. Hogy elérünk egy este a Kármel sukra, gyönyörű almát lát- tunk a pultokon. Az alma- hegyeken cédula: 1 kg 40 piasztér. Ugyanannyi, a- mennyi volt nekünk laká- sunkon felül egy napi élet- re. Oh, más asszony, hogy gyötörte volna a férjét: — Látod, másoknak, mások- nak, de nem nekünk... Bogyóka ránézett az almák- ra, széles mosolyra derült az arca:

— Látod, látod — mon- dotta — milyen szép alma terem az országban.

Nem volt szívem felvilá- gosítani, hogy ez az alma nem az országban termelt. Olaszországból hozták. Mi- ért is vettem volna el tisz- ta és őnzetlen örömet?

Igy érkezünk haza húsz esztendővel ezelőtt...

Egymás között...

— MAGYAR-ZSIDÓ KURIR —

Április 13-án tartották meg a los-angelesi zsidó szervezetek évi ázkárájukat a „Temple Israel of Holly- wood” dísztermében. Az em- lékünnepegy főszónoka Já- kov Nash főkonzul volt, az emlékműve pedig a száz- régei származású Perl Márk gyújtotta meg a „Club 1945” nevű magyar-zsidó egyesület nevében, amelyet egykori KZ foglyok és mun- kaszolgálatosok alapítottak.

Bensőséges ünnepség ke- retében tartották meg Feu- erstein Fülöp és felesége Ella aranylakodalmát, fiuk, dr. Feuerstein Emil lakásá- ban. Az aranylakodalmon Feuerstein Fülöpék két más- ik gyermek is jelen volt: dr. Hedy Simons, az egyik híres londoni klinika főor- vos igazgatója és Feuer- stein Dávid mósárvnyik, aki a világháború idején a Zsi- dó Brigád katonája volt és a legmagasabb kitünteté- ssekkel szerelt le. Az arany- lakodalmon az izraeli mű- veszi, irodalmi és politikai élet sok ismert személyisé- ge jelent meg, a héber írók között ott volt az ünneplők sorában Feuerstein Fülöp nyugalmazott állami főtiszt- viselő testvérbátyja, Avig- dor Hammeiri, a kiváló ma- gyarországi származású hé- ber költő és író.

A kolozsivári származá- sú Schwarz Adolf Jákov nevű fia a tel-avivi Bilu- templomban megtartott jom- háácmauti nagy bármicvá- ünnepeken a férfi köte- lességek sorába lépett if- jának menetének élén haladt, ő vitte a zászlót. Erre a megtisztelő szerepre, a jól tanuló fiut százharminc ün- nepelt gyerek közül válasz- tották ki.

A Meron Hágáil körzeti tanácsához tartozó falvak új Kupát Cholim orvost kaptak a temesvári szár- mazású dr. Winter Ferenc személyében. Ugyanakkor feleségét dr. Winter Julis- kát, a cfáti állami kórház gyermekosztályára nevezték ki.

Grosz Eliezer tanár a hé- ber nyelv oktatása és a szó- társzerkesztés mellett újabb feladatra vállalkozott. A ki- tünst hebraista Tnách kur- zust rendez azok részére, akik már meglehetősen jár- tasak a héber nyelvben és pótlólag kívánnak megis- merkedni a Biblia szépsé- geivel. A Tnách tanfolyam színhelye a tel-avivi Geula iskola lesz.

Lengyel Iván, a tehetsé- ges fiatal izraeli filmren- dező, sikeres dokumentum- filmet készített, amit a múlt héten mutattak be a sajtónak, másik két doku- mentum-filmmel együtt. A sza- badkai származású Lengyel Iván alkotását nagy elismer- séssel fogadta a bemutató közönsége.

Haifa városa a jom há- címáut alkalmából emlék- ünnepegyt rendezett a Moá-

don Hátéatironban. A mű- sor könnyű zenei részében Lesznyi Eszter énekesnő szerepelt, akit férje, Weisz Tibor kísért tangóharmonik- kán. Kelen Pál zongoramű- vész Chopin és Mendelsso- műveket adott elő.

A tel-avivi Zeneakadémia igazgatójának, Pártos Ödön- nek, több tanítványa nyert ösztöndíjat a Norman-alap- ból. A többi között a ma- gyarajku Máté Braun, aki egyébként az idén végzi el akadémiai tanulmányait.

A francia követség kul- turközpontjában, a tel-avivi Hájárkon utca 70 alatt meg- nyílt a szabad művészek kép és szobor kiállítása, a- melyen tizenkét festő, illet- ve szobrász állít ki, közöt- tük a magyarajku D. Kál- mán.

Megjelent Benámy Sán- dor kitünő író és újságíró életrajz-könyve. Benámy, a- ki most Budapesten él, egy- kor Erdély több városában folytatott újságírói tevé- kenységet és a többi között éveken át az Uj Kelet mun- katársa is volt.

Vészi Endre, ismert bu- dapesti zsidó író legújabb verseit jelentette meg a Szépirodalmi Kiadó „Fo- hász szigorúságért” címen. Vészi Endre, aki valamikor költőként indult, hosszú évek óta divatos szerzője a pesti színházaknak és szá- mos regénye jelent meg. Mint mondtam, nem vált hűtlenné a költészethez és ezért gyűjtötte egybe ki- adásra az utóbbi időben fo- gant verseit.

Részletesen beszámoltunk az idei Nordau-díjak kiosztásáról. A tudósítás kiegészítésül megemlítjük, hogy a kitüntetést tanúsító ösz- szes diplomákat Stern László kolozsivári származású grafikus művész tervezte.

A tel-avivi HOH legutóbbi választmányi ülésén Al- elnökke választotta Lóry Lajost, aki eddig is fontos munkát végzett a magyar- zsidó közéletben.

Méltó siker mellett rej- telt le az Idősebb Dolgozó Szervezete kultúrrendezvé- nye vasárnap este a Jaed- dav klub dísztermében. A ünnepi estét Zúzman Áb- rád elnök vezette be, majd Faragó Miklós tartott nagy sikerű előadást Petőfiről. Jámor Ferenc a fiatalok és az öregek problémáit ecsetelte igen színesen és fordulatosan. Rónai András vidám műsorszámával, Po- gány Zsuzsa operáriákkal szórakoztatták a közönsé- get, az Inbál táncsoport két művésze pedig táncral és dalok éneklésével járul- tak hozzá az est sikeréhez. A zongorakíséretet az ope- raáriához Budai Mária nyújtotta. A szép kultúr- rendezvényen megjelentek a magyar-zsidó világgongresz- sus külföldi delegátusai, a- kiket Zúzman Alfréd elnök meleg szavakkal üdvözölt.

Küldjön vám- mentes **IKKA** csomagot Magyarországra

A 4-es sz. listát már továbbítottuk.

Az 5-ös listára (június elején történő kiosztásra) megrendelések már feladhatók.

MEGRENDELŐHELYEK:

JERUSALEM: Vajda Mose (délután 4-6 óráig) a TUV TAAM cinkárszabán, King Georg 9.)
TEL-AVIV: G. Kemény, Ben Jehuda 27., 1. emelet, d. e. 10-12 és délután 5-7 óra között.
HAIFA: Léber eksztrakt, Nordau 31., d. n. 4-7 óráig.

Levelezést kizárólag: G. Kemény, Tel Aviv.
Ben Jehuda 27., címre kérünk.

IKKA az egyetlen vám- és minden egyéb költségtől mentes küldési lehetőség.

NIR ECJON Doár Ná Chof Kármel
UDULÓ Telefon: Atlit 78.

1. SZÉZONNYITÁS: 1961. MAJUS 2.

Május-június hónapokban szezonelőtti árak. —

Jelentkezés: Mázkirut Hakibuc Hádáti;
Tel-Aviv, Gruzenberg 10, tel. 67575;
Irgun Bátor Hámargóá,
Tel-Aviv, Allenby-út 100, tel. 66479;
vagy közvetlenül az üdülőben.

2. GYERMEKÜDÜLTETÉS: 9—13 éves korban; júli 9-től kezdődően, 3 turnus, mindegyik 14 napos. Érdeklődőknek készséggel küld postán részletes tájékoztatót az üdülő vagy a Mázkirut, Hákibuc Hádáti.

Dr Szukarno ismét utrakelt

Hollandia és Anglia között komoly diplomáciai konfliktus keletkezett, amikor híre ment, hogy az angol kormány meghívta dr. Ahmed Szukarnót, Indonézia elnökét, aki újabb világméretű útra indult, melynek során 18 országot kénytelen meglátogatni a vasfüggöny mindkét oldalán. Amszterdam alig néhány perccel a londoni külügyminisztérium bejelentése után közölte, hogy Szukarno meghívása „kellemetlen benyomást” keltett a holland kormányban, amely pedig idejében — a brit birodalmi konferencia alatt — tájékoztatta Angliát ebben a tekintetben. A hollandok azért haragudtak meg az angolokra, mert Szukarno nemrég Kobozta el véglegesen az egykori

Irta: Diamant Elemér

holland-indiai gyarmatokon lévő holland (és belga) vagyonszerzők, amelyekért nem akar és nem is nagyon tud kártérítést fizetni, azonkívül pedig szovjet támogatással egyre nagyobb nemzetközi nyomást gyakorol Uj-Guinea nyugati részének Indonéziához való csatolására. A hollandok attól tartanak, hogy a londoni kormány, amely a szomszédos Borneo sziget felének a tulajdonosa, alighanem az ő rovására igyekszik majd megegyezésre jutni Szukarnóval a petroléumban és fémekben rendkívül gazdag gyarmati terület további sorsát illetően.

DR. SZUKARNO DIKTATURÁJA

Közben pedig Indonéziában változatlanul tart a forrongás, amely évek óta indult meg Szukarno uralma ellen. A külföldi sajtó most újra felelevenítette azt a tréfás használt, de komolyan gondolt megállapítást, hogy valahányszor Indonéziában belső zavarok vannak, dr. Ahmed Szukarno fogja magát és kiadós külföldi körútra megy. Rámutatnak arra, hogy a múlt év tavaszán is, alig egy hónappal dr. Szukarnónak egy ilyen hosszú európai látogatásokról történt visszaérkezése után, (amelynek során Moszkvában megkapta a „békéharcos” kitüntetést) jött a hír, hogy ösztösként és merényleti kísérletet leplezte le ellene. Az alig változat a tényeken, hogy az ösztösként hírt néhány nappal később megcáfolták, mert tudott dolg, hogy az óriási kiter-

jedésű és 90 millió lelket számláló holland-indiai szigetvilágban állandó a lázongás. Tavaly áprilisban, tehát pontosan egy évvel ezelőtt, mielőtt dr. Szukarno felosztotta volna a parlamentet, amely nem akarta korlátlan diktatóri hatalommal felruházni és a hadsereg segítségével maradt volna a tette a személyi diktatúrát (és első lépésként államosította a nyomdavidálmányokat és a napilapokat, hogy egyetlen betű se jelenhessen meg róla, ami nem tetszik neki), maga a kormány tájékoztatóügyi minisztere jelentette be, hogy egy földalatti csoport meg akarta gyilkolni Szukarnót és jobbkezeit, Abdulharisz Naszution hadügyminisztert, aki 1958-ban leverte a Szumatra és Celebesz szigeteken kitört nagyarányú fegyveres felkelést.

MEGHUSULT MERÉNYLETEK SOROZATA

A merénylertvén híreinek bejelentése előtt néhány nappal egy indonéz harci pilóta MIG-17 lökhajós géppel kereste fel Szukarno elnök két vidéki palotáját és egyik tüzet nyitott rájuk gépfejveréből, — csakúgy tüntettképpen. De ez nem volt az első merénylet-kísérlet dr. Szukarno élete ellen, aki 1957-ben csak a csodával határos módon menekült meg egy kézigráttal elkövetett merényletből, amelyet a hárommillió lakosú Dzsakarta egyik utcáján dobtak rá. Azt mondhatni, hogy dr. Szukarno állandó életveszedelembe veteti Indonézia bonyolult ügyeit és sohasem lehet biztos benne, honnan csap le rá a legközelebbi merénylet, a

melynél esetleg már nem lesz akkora szerencseje, mint eddig. Aznap, amikor az angol kormány hivatalos látogatásra hívta meg dr. Szukarnót, a dzsakartai rádió azt jelentette, hogy 25,000 lázadó megadta magát a Celebesz szigeteken. A felkelők azonban megcáfolták a hírt és azt közölték, hogy mindössze egy 250 főnyi csoportot sikerült a kormánycsapatoknak kiéheztetniük valahol a hegyek között és főként aszszonyok gyermekek és öregek adták meg magukat, míg a fegyverképes férfiak idejében más felkelőcsapatokhoz csatlakoztak és tovább folytatják a harcot dr. Szukarno ellen.

HARC A RÉGI HELYZET VISSZAÁLLÍTÁSA ELLEN

Kik azok, akik dr. Szukarno és hatalomra lépését társainak az eltávolítására törek? Erre a kérdésre az 1949 december 27-ikén megszületett indonéziai köztársaság rövid, de viharos története adja meg a választ. Amikor a második világháborúban az előretört japán hadsereg elfoglalta Holland-India legnagyobb szigetének, Jávának a fővárosát, Batáviát, vagyis a mai Dzsakartát, amely autonóm bennszülött-kormányt neveztek ki, amely természetesen csak báb-kormány volt, de mégis önállósági érzést adott a túlnyomórésben mohamedán hitű lakosságnak. A japán

fegyverletétel idején ez a báb-kormány még mindig létezett, de Uj-Guinea és Borneo szigetére nem terjedt ki a hatalma, ahol gerillacsapatok és rablóalakulatok harcoltak a visszavonuló japánok ellen. Ugyanakkor a kivonuló japánok nyomában dr. Ahmed Szukarno vezetése alatt ideiglenes indonéz kormány alakult, amely Sumatra és Jáva szigeteket jelentős részében vette át az uralmat, nehogy a holland gyarmati kormányzat visszaszerezze azelőtti pozícióját. Az új indonéz kormány fegyverrel ellenállott, amikor a győztes szövetségesek, főként angol-indiai és holland csapatokkal, újra megjelentek az indonéz szigeteken, hogy helyreállítsák a régi állapotokat. Tekintettel arra, hogy az 583.500 négyzetmérföldnyi területű indonéz szigetek között, — amelyek valamikor alighanem összefüggő szárazföldet képeztek és olyan óriási kiterjedésűek, hogy ha az egyes szigeteket folytatlagosan

együtt kötötték volna, Afrikáig, vagy a Hawaii-szigetekig érnének — sohasem volt könnyű és zavaros az összeköttetés, az idegen hatalmak ellen harcoló alakulatok természetesen egyre nagyobb önállóságot vettek maguknak és vezetőik az idők folyamán majdnem teljesen függetlenítték magukat a távoli Dzsakartában működő központi kormányköröktől és katonai parancsnokságtól.

A HALVASZÜLETETT HOLLAND-INDONÉZ ALLAMSZÖVETSÉG

Amíg valamennyien a holland gyarmatosok és a holland katonaság ellen harcoltak, ez a különállóság nem okozott zavarokat, de mikor 1947 márciusában a hollandok és az indonéz kormány között megegyezés jött létre a közös holland-indonéz állam-szövetség megalakítására, számos önálló katonai alakulat és politikai vezér nem akarta elismerni az új helyzetet.

A megállapodás értelmében az új államszövetség tagjai Hollandia és az Indonéz Egyesült Államok lettek volna, amely utóbbi három egyenlőjögű tagállamot foglalt magába: 1) a tulajdonképpen indonéz köztársaság (Jáva, Szumatra és Madura szigetek, amelyek az egész területnek mindössze 9 százalékát teszik ki, de a 90 millió lakosságnak kétharmada ott él és ezáltal a világ legsűrűbben — négyzetkilométerenként 800 lélek — lakott területét alkotják), 2) továbbá Kelet-Indonézia (Celebesz, a Molukka-szigetek, Bali, Lombok és Timor), valamint 3) a petroléumban rendkívül gazdag Borneo szigete. De az egyezmény végrehajtása, helyesebben a gumitüntvények

elosztása körül a felek nem tudtak megegyezni és a harcok kiújultak. Csak az UNO beavatkozása mentette meg az indonéziai nacionalistákat a teljes vereségtől, mert a hollandok nemcsak hatalmas területeket hódítottak el tőlük, hanem a vezetőiket is — dr. Szukarnóval az élükön — elfogták és bebörtönözték. Nemzetközi nyomásra a hollandok mégis átadták a teljes szuverenitást.

De nem úgy az önállósított katonai különítmények és azok vezetői, akik időközben komoly hatalomra tettek szert és habár az erejüket megtörték, kisebb csapatokban hol itt — hol ott harcolnak a központi kormányzat ellen. A gerilla-csapatok élén rendszerint volt katonatisztek állanak, akik ezredeseknek címeztetik magukat és akikhez dr. Szukarno néhány politikai ellenfele is csatlakozott. Az ezredesek, hogy élmezőnyben és ruházni tudják hűveiket, időközben egészen nagyarányú csempészet és kalózkodás szerveztek meg, amiből állították össze a saját részüre is.

A lázadóknak természetesen külső segítségek is vannak. Egyrészt a volt holland gyarmatosok és nagyvállalatok, amelyek vagyont az indonéz kormány elkobozta és államosította. Ezek helyi felkelések finanszírozásával próbálják visszaszerezni egykori ültetvényeiket, petroléummezőket és bányákat. Ezek kivül a kínai kommunista is hatékonyan támogatják őket, különösen amióta dr. Szukarno a falvakban működő kínai kereskedőket és pénzkölcsönzőket kiutasította Indonéziából, mert azok is támogatták a rebelleket, akiknek a csempészési és kalózkodási üzleteiből tekintélyes haszontartettek szert. Ennek a nagyarányú csempészkeredelemnek nem kis része van abban, hogy Indonézia rendkívül súlyos devizhiánynyal küzd és a külkereskedelme is sokat szenved.

A LAZADÓK ELLENKORMÁNYA

Hogy ennek a kalózkodásnak és csempésztevékenységnek ne legyen kizárólag üzleti és haszonlesési jelege, a lázadók politikai programot is készítettek maguknak, amelynek legfontosabb pontja az, hogy autonómiát igényelnek és követelnek a természeti kincsekben gazdag területeknek. Ennek érdekében nemrég, — éppen amikor a múlt év februárjában Nikita Chruscsev szovjet miniszterelnök tett hivatalos látogatást Indonéziában, — a lázadók bejelentették, hogy önálló, demokratikus kormányt alakítottak dr. Szukarno személyi diktatúrájának ellensúlyozására. A külön kormány megalakulását Genfben tették közzé, de Indonéziában is meghirdették a titkos rádióadás útján. A lázadó-kormány legelső tagja emigrációban él, mások pedig aktív frontszolgálatot teljesítenek a hegyek között, az

erdőkben és a csempészflotta keretében. A kormány legérdekesebb tagjainak a hosszuhajú, villó gőzsemű K. Muzzakar ezredest tartják, aki a szélsőségesen vakbuzgó Dar-ul Iszlám nevű vallási szekta vezetője. Neki volt talán a legnagyobb része a Celebesz déli vidékén 1959 szeptemberében lefolyt kormányellenes „szentháború” és tizenöt ezer hívet vetette harcba dr. Szukarno csapatai ellen. Másik ki-magasló alakja a rebellek kormányának Maludin Szimbon ezredes, aki a szumátrai felkelésnek volt egyik vezetője. Jelenleg ő a lázadó-kormány külügyminisztere, míg a helyettese dr. Szultán Raszjik volt római nagykövét. Raszjik, aki jelenleg valahol Európában tartózkodik, a Szukarno-kormány által hajók és fegyverek vásárlására kapott pénzt a lázadóknak adta át.

„INDONÉZIAI SZOCIALIZMUS”

A lázadók az ország egyre súlyosabb gazdasági helyzetére építik a nép körében folytatott propagandájukat s ettől remélik, hogy előbb-utóbb sikerül dr. Szukarnót letaszítani a hatalomról. Azt, hogy ez a reményük mennyire alapos, nehéz megmondani, mert a Nyugat attól fél, hogy egy gyökeres forradalom esetleg a kommunizmus karjaiba sodorná Indonéziát, amelynek legnagyobb pártja a kommunista párt. A külföldi sajtótudósítók annak idején arról számoltak be, hogy amikor a vendégségben járó Chruscsev azt ajánlotta az indonéziaiaknak, hogy gazdasági bajjaik megoldásához próbálkozzanak a kommunista rendszerrel, Szukarno elnök dühbe gurult és azzal vádolt vissza neki, hogy Indonéziának meg kell

KONGRESSZUSI KALEIDOSZKÓP

Rosszkor ült össze a Magyar Zsidó Világkongresszus. Azaz, hogy ujságírói szempontból „nehéz” időben. Alig emlékszem eseménydusabb napokra, külföldi és belföldi táviratok, jelentések szalmakazalként magasodtak az éjjeli szerkesztő asztalán, kevés hely jutott a hasábközt való harc végén a kongresszusi tudósításnak.

Bus képpel csomagoltam össze jegyzeteimet s azzal vigasztalódtam, hogy majdnem emlékiratomban használom fel e kusza sorokat. Most mégis lehetőséget kaptam egy-két apróság megírására.

★

A világsajtó is jelentkezett a kongresszusra, az United Press tudósítójának képében. A hatalmas nemzetközi hírlígyűzőség tudósítója 150 szóból álló nyilatkozatot kapott a kongresszus első délelőtti üléséről. Görög Frigyes elnökölt.

★

A brazil delegátus, Straus Pál először járt ugyan Izraelben vagy 25 évvel ezelőtt, — Európában — tagja volt az „Izrael”-válogatott labdarugó csapatnak. A kitűnő sportember a bécsi „Hákoách” játékos volt, s kölcsön-játékosként került az akkor Európában portyázó palesztina csapatba. Jelenleg egyébként Sao Paulóban az ort. hitközség elnöke.

★

Előadói beszédében dr. Márton Lajos egy neves amerikai történész, Robert M. W. Kempner sok magyar-zsidó vonatkozást közlő könyvét idézte többek között az „Eichmann” című könyv sok értékes adata és becslései szándéka ellenére két helyesbítendő álláspontot rögzít. Horvay, derék, jószágos öregembernek rajzolja meg, továbbá — folytatta Márton Lajos — pozitív értékelést nyújt Kállay Miklós volt miniszterelnök tevékenységéről, a zsidómentés tekintetében. Az előadó kemény szavakkal bírálta Kállayt, s mindazokat, akik ma mentegetni próbálják. A delegátusok tapssal fejezték ki egyetértésüket dr. Márton Lajos alapos érvelésével.

★

Egy lángoló-vörös szakállas fiatalember tünt fel a kongresszus folyosóján, tör ténelmi zsidó név viselője. A legfiatalabb Schreiber rabbi, a nagy pozsonyi Chátnak Szofer hatodizigleni leszármazottja. Azért jött, hogy magával vigye Jeruzsálembe az egyik amerikai delegátust, Klein Mártont, valaha böcher volt Pozsonyban, — most az egyik mecénása a szent városban működő jesivának, ahol fogadást rendeztek tiszteletére. Háköhén, cfái polgármester ugyancsak fogadta Klein Mártont, aki tiszteletfontos adományozott Cfát vallásos intézményeinek.

★

Nemhivatalos verseny formáját öltötte az a vita a delegátusok között, hogy ki járt eddig legtöbb alkalommal Izraelben. Sunshine Oszkár vitán felüli győztes lett: hatodizben érkezett a kongresszus alkalmából az országba.

★

Rosner Miklós főtítkárszép elismerést kapott az előkészületi és szervezési feladatok irányításáért. Az angolai és amerikai delegáció előadói és tanulmányútra hívta meg az őszi hónapokra. A népszerű főtítkárszöveg szabadús után elfogadta a meghívást.

★

Érdekes kirándulások szervezésével biztosították a vendéglátók, hogy a dele-

gátusok képet kapjanak az országról és a magyar-lakta települések életéről. Az egyik kirándulás keretében a láchisi és ádullási körzet magyar településeit, Nizsiráét, Jád Nátánt és Givát Jesájánút ismerték meg, Jicchák Bár Levát színes, tanulságos kalauzálásával. Ezen a kirándulás son sajnós nem tudtam résztvenni, de elmondották nekem a delegátusok, hogy kitűnően sikerült, s érdeklődéssel hallgatták a tervek, valamint a befektetési lehetőségekről. Nagy hatást tett a kirándulás résztvevőire a magyar-zsidó moszónyikok szíves vendéglátása is.

★

A gálili kirándulásról személyes élmények alapján számolhatok be. Saár Jásuvba, az ország legészakibb pontján létesült magyar moszóny utunkunk. A négy órás út látványos M. Chum konferálta a turista-busz mikrofonjának segítségével. Aránylag frissen, s igen jókedvűen érkezünk Saár Jásuvba. Szíves szóval, jó ebédrel várta a küldöttséget. Délutáni kísértünk az almákertbe, s néhány méternyire az arab határtól Záhorij Arja a mosáv titkára foglalta össze a település történetét gazdasági helyzetét és jövő terveit, amelyek középpontjában egy turista szálló építése áll. A vendégek nevében Speed Ibolya, Práger Jenő, Löbl Miksa, Straus Pál és dr. Rosenfeld Sándor szóltak fel.

Szíveslye bucsúzás után Cur Sálomba utaztunk. A zsidó falu nagy álmódjának élettársa, öv. dr. Weissburg Chájimné köszöntötte a delegátusokat, majd pedig B. Monostory Ada, a faluban élő iróné és Sperling Károly, a Cur Sálom-társaság titkára vázolta a fejlődő település helyzetét, az épülő 150 új lakás és kultúrtház tervét. Résztvevőjegyzeleket szövegezték fel a delegátusok, s hangsúlyozták, hogy az új részvényeknek a dollár árfolyamához rögzített értéket a legnagyobb irizraeli jelzálog-bank kezességvállal. Késő este érkezünk haza a kirándulásról. Felejtethetlen, szép nap volt.

★

A delegátusok majdnem valamennyien a Dán-hotélben laktak. Az ő kerületükben rendezték meg a kongresszusot, s elsősorban Stark Ervin, a recepció főnöke, különleges figyelemmel látta el és intézte a küldöttek ügyes-bajos dolgait. Fontos tényezője volt ez a kongresszus sikerének.

★

Sok-sok órát töltöttem a delegátusok társaságában. Egymás között az volt a legfőbb témájuk: mikor jövünk újra Izraelbe? Az egyik népes társaság mátszókat foglaltatott decemberre. Azt hiszem, a pont körül kristályosodnak ki a kongresszus eredményei. A mottó így lehetne megfogalmazni: Izrael-cen-trikusabb lesz a jövőben a Világsszövetség munkája.

★

Befejezésül pedig néhány sort szentelünk egy mellékes problémának. Pénzről van szó, a kongresszus költségeiről, a reneteg kifizetésre váró számláról. Reich Jehosua főpénztáros sikeresen öri optimizmusát, s ez minden, mert a kasszában viszont alig van öriznivaló. — De csak azért, mert a különféle ígéretek és pénzszerzési elgondolásokat nem a kasszában tartom. Még az a szerencse, — fordítja tréfára, — hogy hazánkban az előre-dátumozott csekk nem ismeretlen jelenség.

Benedek Pá

Most, hogy keretek között HOH az idejára bezonytom azt a réstényt, hogy indul, az örök rad. Így kelet dó nép, így Balfour-deklarákőszönhetjük gteltségünket után.

A zsidó né mak tudvalevő atyánkat teki magyarak Izs nek. Mert Abról érkezett vagyis ő volt Jákov elhagy és így ő volt ellenben Izsá születt és it ezert mondta. Abrahamnak: fogják nevezni. De amik angyalok beghának Izsá megszületésévetve fogadtán: „hát nyadtam, újra az én férje öreg”. A monszét azért m hogy mint a szony, ha vala ben, úgy a f

Tehát amikról szóló hirmint a Bít Szára anyánk te a dolgot és ta.

Miután Jic tetett, újra vkozni. Rási v írja, hogy a k és trefacsinal gették, hogy rálytól esett Ennek megcáf isten Abraham teremtette kot, hogy aki tón látta, h fia.

Tehát Jicc ujra anyagot csinálónknak, érdekesebb, nevet kellett ujszülötnök, Jicchák nevet alkalmasabbnchák szó, szijelent.

Felületesen te érthetetlen előzmények választotta a számára a Jic kabbalisták ez rázzák, hogy elterelni a sá szellemek fig h tudták v ból az ujszül nép keletkez embriónális k titották voln áranyosnak tréfával üsse hogy ne vegy Es, hogy m Itunk mi Jic azt legjobban a tény, hogy gait sajnós, örököltük.

Jicchákról van írva, h volt. A gálut épp ez a rövid Es amikor az Moria hegyér dozza, mon Apám, ime a hol van a ko

Május
új kurzus
A KIRAKA
minden
Jelent
MAL
dekora
TELAVIV, A

A volt
1961. máju
HOH Socia
rendez, am
ezúton hiv

A NORDAU-DIJ KULISSZATITKAI

Írta: Sauber-Michájloviics Sándor

Most, hogy ünnepélyes keretek között kiosztotta a HOH az idei Nordau-díjat, újra bebizonyosodottnak látszik az a régi történelmi tény, hogy ami tréfásan indul, az örök időre megmarad. Így keletkezett a zsidó nép, egy kaptuk meg a Balfour-deklarációt s ennek köszönhetjük állami függetlenségünket kétezer év után.

A zsidó nép szülőatyjának tudvalevően Jicchák ós atyjánkat tekintik, akit a magyarok Izsáknak becéznek. Mert Ábrahám külföldről érkezett az országba, vagysis ő volt az első olé. Jákóv elhagyta az országot és így ő volt az első joréd, ellenben Izsák atyjánk itt született és itt halt meg és ezért mondta az Uristen Ábrahámnak: „Jicchák után fogják nevezni magzataidat.” De amikor eljöttek az angyalok bejelenteni Ábrahámnak Izsák eljövendő megszületését, Szára anyánk nevetet fogadta a hirt, mondván: „hát miután elfonyadtam, újra kivirulok, s az én férjemuram már öreg”. A mondat utolsó részét azért mondta Szára, hogy mint a legtöbb szegény, ha valami nincs rendben, úgy a férjét okolja.

Tehát amikor a születésről szóló hír megérkezett, mint a Bibliából látjuk, Szára anyánk tréfának vetted a dolgot és nevetett rajta.

Miután Jicchák megszületett, újra volt min tréfálkozni, Rási világosan megírja, hogy a kor pletykái és tréfacsinálói azt rebesgették, hogy Ávimelech királytól esett teherbe Szára. Ennek megcáfolására az Uristen Ábrahám hasonmására teremtette meg Jicchákot, hogy aki ránezett, rögtön látta, hogy Ábrahám fia.

Tehát Jicchák születése újra anyagot adott a tréfacsinálóknak, s ami a legérdekesebb, hogy amikor nevet kellett választani az újszülöttnak, akkor apja a Jicchák nevet találta a legalkalmasabbnak, bár a Jicchák szó, szintén nevetést jelent.

Felültesen tekintve szinte érthetetlen, hogy ilyen előzmények után miért is választotta Ábrahám, fia számára a Jicchák nevet. A kabbalisták ezt úgy magyarázzák, hogy ezzel akarta elterelni a sátán és a rossz szellemek figyelmét, mert ha tudták volna, hogy ebből az újszülöttnél a zsidó nép keletkezik, úgy már embrionális korában elpusztították volna. Ezért célrányosnak találta, hogy tréfával lüssen el az egész, hogy ne vegyék komolyan.

Es, hogy mennyire hasonlítunk mi Jicchák apánkra, azt legjobban bizonyítja az a tény, hogy a tulajdonságait sajátos, nagyrészen örököltük.

Jicchákról világosan megvan írva, hogy rövidlátó volt. A gúlhán élő népet épp ez a rövidlátás jellemzi. És amikor az apja felvitte a Moria hegyére, hogy feláldozza, mondá Jicchák: „Apám, ime a tűz és a kés, hol van a kos?” Pedig ab-

ban az időben szokásos volt a tűzáldozat, de arra nem is gondolt, hogy ő fogja helyettesíteni az áldozati kóst. Hasonlókat hallottunk a hitlerizmus korában, amikor a szomszédos Lengyelországban égették a zsidókat, a magyar zsidóknak eszükbe sem jutott, hogy hasonló sorsra kerülhetnek és azt hajtogatták, hogy: „ilyesmink nekünk nem fordulhat elő.”

A Balfour-deklarációt is azért kaptuk, mert az angolok nem vették komolyan a zionizmust. Miért is vették volna, amikor a zsidók maguk sem tartották szalonképessnek a mozgalmat. És szent meggyőződésem, ha a nemzetek szövetsége egy percig is arra gondolt volna, hogy megbirkózunk az arab államokkal, úgy sohasem szavazta volna meg az önálló zsidó államot.

Az volt a szerencsénk, hogy nem vettek bennünket komolyan. És ezért fogunk örökké fennmaradni.

Ez történt a Nordau díjjal is. Ez a ma már komoly irodalmi díj tréfából indult meg, amelynek részleteit majdnem husz év távlatból már elmondhatjuk. Legyen örömiük nemcsak a díjnyertes literátusoknak, hanem az olvasóknak is, akiknek jólesik, ha a kulisszatitokba beavatjuk.

Mint mondtam, körülbelül husz évvel ezelőtt, a Bialik díj kiosztásának előestéjén történt a dolog. Ott ülünk a tel-avivi Ginati nevű irodalmi kávéházban, amelynek ma már emléke sincs és az ablakok át intgették felém Spielberger Leó kollegám, emléke legyen áldott. Amikor kimentem hozzá, a tréfacsinálásairól híres Leó, bizalmasan beavat egy nagyszerű tréfába. Elmondja, hogy holnap osztják ki a Bialik-díjat és be kellene ugratni az asztalunknál ülő öreg költőt, hogy a bizottság neki ítélte az idei Bialik-díjat.

Amikor visszaültem az asztalhoz, közöltem az örömteljes hírt, melyet most kaptam telefonon. A költő, bár azt örömmel vette, de mint sorsharag, keservesen panaszkodott a sokéves mellőzését.

A költő még szorgalmasan verdesi mellét, amikor belép a Leó és gratulál neki. A költő kérdéseire, mihez gratulál, Leó titokzatosan csak annyit mond: „Nem szólhatok semmit — egyelőre titok. Huszonnégy óra múlva az egész világ tudni fogja.”

En nagyképpen leintettem a Leót, mondván, hogy a titok már ugye titok, mert mi is tudjuk, hogy a Bialik díjról van szó.

A fontos, hogy nem tölem hallottatok — mondotta Leó, hozzáfűzve, hogy az értesítést megbízható helyről kaptam, de becsület-szavára megígérte, hogy erről senkinek sem szól.

Huszonnégy óra múlva az egész világ tényleg megtudta, hogy nem a mi öreg költőnk kapta meg a Bialik-díjat s nem csoda, hogy ugyan azon a helyen, a Ginati kávéházban, még nagyobb társaságban, — amelynek tagjai eljöttek végigélvezni a tréfa hatását, — ült a költő s még nagyobb ekkeseredés sel tűzet okádott, mondván, hogy ő az első perctől nem hitt abban, hogy ő bármely oldalról is elismerést kapna sokévtizedes irodalmi munkásságáért, mert őt főleg magyar volta miatt mellőzték.

Általában nem szoktam résztvétel lenni költők sorsírásán, de jelen esetben, miután bünrészességem magam a tréfában, a kávéház ablakából látva az ekkeseredett költőt, abban a pillanatban mentőtlet fogamzott meg agyamban:

— Nem kell bosszankodnia, Mester — mondtam az asztalhoz érve. — Most jövök a H.O.H. országos vezetőségi üléséről, ahol Nordau nevről díjat alapították és nem hivatalosan meg is beszélték, hogy az idei 100. fontos díjat önnek ítéljük oda.

Szavaim valószínűsítésére hozzátettem, hogy a vezetőseggy talála, hogy mégis csak hallatlan, hogy minden fűzfapoéta nevére irodalmi díjat alapítanak és éppen azt a Nordaut mellőzik, aki nélkül Herzl sohasem valószínűlt volna meg a zionista szervezet megalakítását, mert annakidején Nordau már irodalmi világtekintély volt, akinek erkölcsi súlya megkönyvitte Herzl nehézmunkáját. Ugy látszik, hogy Nordaut is magyarságra mi-att akarják elszikkasztani és a H.O.H. országos vezetőség ezt az irodalmi díj alapítását akarja jóvátenni.

Az asztalnál ült dr. Feuerstein Emil is, aki annakidején a sajtócenzúránál dolgozott. Megkértem, hogy a HOH nevében adja le a hirt a lapoknak, ami meg is történt.

Másnap, miután az irodalmi díjról szóló hír napvilágot látott, találkoztam dr. Rosenfeld Sándorral, a HOH akkori agilis elnökével, akinek gratuláltam a nagyszerű határozathoz és megígértem, hogy csak azt sajnálom, hogy ezen a gyűlésen nem vehettem részt.

Rosenfeld Sándor melyet szíppantott szivarából és ki-düllesztett mellet jegyezte meg:

— Na látod, nélküled is okos dolgokat csinálunk. — Nem kell tulozni — mondtam — ez az a kivétel, ami erősíti a szabályt... Helyben meg is beszéltük, hogy az alapítási okmány megszerkesztésére bizottságot alakítunk a megboldogult dr. Hajdu Miklós elnökletével, akinek járatossága van e téren. A bizottság meg is alakult és Miklós bácsi tel-litvinszki portáján napokon át halálos komolyan dolgozott az alapító okmányon és a bizottság a világ legkomolyabb módján minden pontot megvitatott.

Az alapítási okmányt már több példányban sokszorosították, de a száz fontnak még hire-hamva sem volt. A költő, akivel Rosenfeld Sándor a jó hirt előre közölte, szinte naponta látogatót el hozzá, némi előlegért, mondván, hogy ő nem tudja bevárni Max Nordau halála napjának évfordulóját, amikor a díjat hivatalosan, ünnepélyes keretek között kiosztják.

Az új olékra való tekintettel el kell még mondanom azt is, hogy annakidején 100 font, százezer mil volt. Egy milért adtak egy zsemlet, 5 milért török kávét és 50 milért 24 tojást. Ilyen körülmények között könnyen elképzelhető, hogy a 100 fontos irodalmi díj összegének megteremtése rendkívül nehéz feladatot hártott a H.O.H. vezetőségére. Ezért Rosenfeld Sándoron kívül Jámber Ferencet bízták meg, hogy keresse fel a jólelkű és jobbmodu magyar zsidókat és rendezzen gyűjtést körükben. Aki nem tudta, annak elárulhatom, hogy Jámber Ferenc olyan szíveshözölőan tud kiállni a szegény emberekért, hogy lehetetlen őt üres kézzel elküldeni. Ehhez nem is volna lelke a legszörösebb szívű kapitalistának sem. Szóval, nehéz vajadás után, egybe-gyűlt a százas, amelyet a

költő apránként előre kiszedt és az ünnepélyes díjkiosztás alkalmával hatalmas de üres borítékot nyújtottak át neki.

Rosenfeld Sándor, aki időközben megtudta a Nordau-díj alapításának igazi történetét, boldognak érezte magát, hogy végre megtörtént a díjkiosztás, mert ezáltal komoly gondtól szabadult meg. Csak azt nem értette, hogyan merészkedtem oly tréfát elkövetni, amelynek 100 fontos kiadás a következménye. Megmagyaráztam neki, hogy minden gyerek jól vagy rosszul felcseperedik, még akkor is, ha törvénytelen apja nem törődik vele. Ezért van a társadalom. Azonkívül minden, ami valótlannak látszik és lehetetlennek tűnik, Erec Jiszraélben megvalósul. Meglátod — mondtam — még az angolokat is túléljük, Hitler is elpusztul, ön-álló zsidó államunk is lesz és a Nordau díj még komoly irodalmi eseménnyé fog kifejlődni. Mert minden, ami tréfával indul — végül komollyá válik.

Ezt a legjobban bebizonyította az idei Nordau-díj, amikor a díjnyertesek le is mondták a készpénzről és megelégedtek a diplomával, valamint az ezzel járó megtiszteltetéssel.

Végül feljegyzésre méltó az idei Nordau-díj legkedvesebb epizódja: Barzilay István, amikor tudomására hozta a H.O.H. irodájában dr. Rosenfeld Sándor elnöknek, hogy a díjnyertesek lemondanak a 100 fontos készpénzről, arra kérte, hogy a hatás kedvéért helyes volna, ha a díjat ilyen körülmények között fejenként 250 fontban állapítanák meg, utókégre 100 font a mai világban szinte jelentéktelen irodalmi kitüntetés.

— Igazad van — mondtotta dr. Rosenfeld — száz font tényleg kevés, de 250 font az sok, még akkor is, ha nem kell kifizetni...
Aztán jött a fekete-lista és száműzetése feleségével és három gyermekével. Pénze hamarosan elfogyott és a család alkalmi munkákból tengette életét. Öt éven keresztül nem kapott munkát, mint szakrendező: még az európai producerek is attól félték, hogy az amerikai terjesztők bojkottálni fogják filmjeit. Álnév alatt

Dassin megfilmesíti „Az utolsó igaz”-t

A „Vasárnap soha” rendezőjének fantasztikus karrierje

Április 25-én volt tíz éve, hogy Jules Dassin a híres hollywoodi gengszter-filmek rendezőjét fekete-listára tették hazájában.

Ma, tíz évvel később, Jules Dassin a párizsi film-rendező, producer, író és színész, aki olyan világsiker aratót filmeket hozott színre, mint a „Riffi” és a „Vasárnap soha” — André Schwarz Bart megrázó történelmi regényének, „Az utolsó igaz”-nak forgatókönyvével dolgozik. Ezenkívül pedig újból házasodni készül.

1951 április 25-én Dassin a hollywoodi fekete-listák legfeketebbikére helyezték, miután egyik rendező kollégája kommuniztának bélyegezte meg az amerikai kongresszus vizsgálóbizottsága előtt.

OROSZ-ZSIDÓK GYERMEKE

De Jules Dassin amerikai stílusban ejti ki nevét s annak ellenére, hogy tíz éve él Európában, tősgyökeres amerikaiaknak vallja magát.

A szerénymodorú film-rendező orosz-zsidó szülők gyermeke, Middletownban (Connecticut állam) született, a new-yorki Harlemben nevelkedett. Színészi karrierjét az ottani jiddis színtársulatnál kezdte és végigcsinálta az amerikai „show-business” különböző fázisait. Filmrendezői karrierjét 1939-ben kezdte meg Hollywoodban, ahol néhány éven belül, mint a realista gengszter-filmek rendezője kitűnő hírnévre tett szert.

Aztán jött a fekete-lista és száműzetése feleségével és három gyermekével. Pénze hamarosan elfogyott és a család alkalmi munkákból tengette életét. Öt éven keresztül nem kapott munkát, mint szakrendező: még az európai producerek is attól félték, hogy az amerikai terjesztők bojkottálni fogják filmjeit. Álnév alatt dolgozott fel filmtémákat, sőt verseket is írt.

Dassin öt évet töltött a számkivetés purgatóriumában és további öt év megfeszített munkájába került, amíg ismét felérkezett a siker és a megbecsülés magaslataira. Jules Dassin szíve azonban nincs keserűség Amerika iránt, amelyet változatlanul szeret. Ugyanakkor szereti munkáját, az életet általában és mindenekelőtt leendő feleségét Melina Mercourt, a „Vasárnap soha” főszereplőjét.

A fiatal amerikai generáció, neve után ítélve, franciának hiszi és nagyon meg van lepve, amikor meghallotta hamisítatlan jenkikilégését a Görögországban lejtűző „Vasárnap soha” című filmben.

Aztán, egy francia producer nyújtott neki sánstot és rábízta a „Riffi” rendezését. Az izgalmas filmdráma azonnali sikert aratott, és az emberek ismét kezdtek a szemembe nézni”. A film 1956-ban számos nemzetközi díjat vitt el és Dassinra azóta ismét ráncsolgott a szerencse.

AKIK MEG MINDIG FEKETE-LISTÁN VANNAK

De még mindig nem felejtette el a bojkott éveit, amelyekről egyébként keserűség nélkül beszél.

„Dalton Trumbo (az Exodus szövégirója — a szerk.) és én már túl vagyunk rajta. De még mindig sokan vannak, akik nem kapnak munkát és szenvednek a macarthysta feketelistától. Pedig a munkaadóknak már tudniuk kellene, hogy az idők megváltoztak és, ha nem hisznek többé a bojkottban, nyugodtan fumi-gálhatják és semmi sem fog történni.

„A fekete-listák az amerikai demokrácia szépséghibái voltak és súlyos visszavetést váltottak ki Európában. Ez sajnálatos. Mert a legtöbb európainak halvány fogalma sincs arról, hogy milyen erős és egészséges az amerikai demokrácia” — mondja.

AZ ANTISZEMITIZMUS ELLEN

Bár Dassin gyakran látogat el üzleti és magánügyekben Amerikába, „a film ma valóban nemzetközi üzlet és Párizs a legjobb bázisom, ahonnan dolgozhatom” — mondja. Szerződése az United Artists filmvállalathoz köti, de témáit és azok feldolgozását tetszés szerint választhatja meg. Jelenleg „Az utolsó igaz” filmrevitelen dolgozik, amely a zsidóság évezredek szenvedését ábrázolja a középkori Angliától a hitlerista Németországig.

„A Schwarz Bart regény filmrevitele rendkívül nehéz munka — mondja, — de nem rettentenek el a nehézségek, mert az antiszemitizmus, a történelmi emerkfenéle ellen küzdeni kell és azt hiszem, hogy „Az utolsó igaz”-nak jelentős hatása lesz az antiszemitizmus elleni küzdelemben.

Egyidejűleg egy másik ötleten is dolgozik — egy filmszűzsen, mely a demokrácia megszületéséről szól az ókori Görögországban. Címe: „Pericles aranykora”. Görögország és történelme iránt Melina Mercourt keltette fel Dassin érdeklődését. „Az ember nem kívánhat magának jobb tanítómestert”.

(New York Herald Tribune)

Válogatott klasszikus zene

6 LONGPLAY LEMEZ 12", GYÁRTJA: DECCA (Előállítva izraeli üzembem)

A zeneszerző	A mű címe	Karmester	Előadja
1. Beethoven	V. sz. zongoraverseny „A császár”	Krause	William Beckhaus a bécsi finarmonikus zenekarral
2. Schubert	IX. sz. szimfónia „A nagy”	Joseph Krips	az amszterdami Konzergebouw zenekara
3. Haydn	Hangverseny trombitára és zenekarra	Roger Wassin, Armando Giatella,	az Unicorn zenekarával
4. Brahms	Dallam és ária trombitára és zenekarra	Harry Dickson	további szerzemény egy és két trombitára
5. Bach	Magyar táncok Szlovén táncok	Schmidt-Isserstadt	A hamburgi rádió szimfonikus zenekara
6. Cézár Frank	2. és 3. sz. szvit zenekarra	Karl Minschinger	A stuttgarti kamarazenekar
7. Cézár Frank	D-moll szimfónia és szimfonikus variációk	Charles Munch	Eileen Joyce, a párizsi konzervatórium zenekarával

Feiratkozás és az 1-6 lemezek bármelyikének vagy mindégikének átvétele, a rendelő választása szerint:

- Minden üzletben, feiratkozási állomáson, a Háárec képviselőnél és pénzbeszedőnél, 10.50 fontért lemezenként
- Postán — utánvétellel 9.75 fontért lemezenként

Akik a lemezeket postán óhajtják megkapni — közöljék ezt velünk a következő cím alatt: „Háárec” Hámfál Leháárec Muszika, Tel-Aviv, P. O. B. 233.

Május 7-én
Új kurzus kezdődik
A KIRAKATRENDEZÉS
minden ágában
Jelentkezni:
MALOVEC
dekoratőrnel,
TELAIVIV, ALLENBY 16

A volt **temesvári KADIMA** Sportegylet
1961. május elsején, hétfőn este 8 órakor a tel-avivi HOH Social Centernek termében (Háárc-kon-u. 61.)
baráti találkozót
rendez, amelyre a volt tagokat és szimpatizánsokat szívesen hívja meg
a RENDEZŐSÉG.

pet kapjanak a...
és a magyar-lak...
sek életéről. A...
ndulás keretében...
ádullami körze...
településeit, N...
Jád Nátánt és...
ájahut ismerték...
hák Bár Leván...
alsóság kalauz...
en a kirándulá...
s nem tudtak...
de elmondották...
elegátusok, hogy...
került, s érdeke...
lgatták a terve...
zemek létesítés...
nt a befektetés...
ról. Nagy ha...
kirándulás rész...
magyar-zsidó mo...
ziviléves vendég...
*
kirándulásról sze...
nyek alapján...
be. Säär Jád...
ország legész...
on létesült, ma...
ba utunk. A...
t látóvalót J...
ntferálta a tu...
mikrofonjának...
Aránylag frise...
jokedvűen ér...
ár Jásuvba. Sz...
ár ebédrel vár...
tséget. Délután...
az almás-ker...
y méternyre az...
ól Záhori Árje...
titkára foglalt...
pülés történet...
helyzetét és j...
it, amelyek kö...
n egy turistae...
e áll. A vendé...
Speed Iboya...
b, Löbl Miksa...
és dr. Rosenfeld...
alt fel.
bucszás után...
ba utunk. A...
nagy álmódójá...
rsa, özv. dr...
Chájimné kö...
delegátusokat...
B. Monostory...
uban élő írón...
Károly, a Cur...
ság titkára vá...
jódó települé...
z épülő 150 új...
ültérház tervé...
nyezésre szölit...
telegátusokat...
ák, hogy az új...
ek a dollár ár...
rögzített ért...
nagyobb izráeli...
kezességet...
este érkezünk...
ándulásról. Fe...
szép nap volt...
*
tusok majdnem...
n a Dán-hotél...
Az ő kérésük...
meg, hogy az...
s elsősorban...
a recepció fö...
leges figyelem...
el és intézte a...
gyes-bajos dol...
tényezője volt...
szus sikerének...
*
rát töltöttem...
társaságában...
zött az volt...
ájuk: mikor j...
társaság má...
oglaltatott de...
Az hiszem, e...
kristályosodnak...
szus eredmé...
tőt így lehetne...
zni: Izrael-cen...
sz a jövőben...
ég munkája...
*
il pedig néhán...
ink egy mellé...
ának. Pénzről...
ongresszus költ...
rengeteg kifize...
zámláról. Reich...
szántáros sikere...
mizmusát, s ez...
t a kasszában...
van örízivaló...
k azért, mert...
reketet és pénz...
ndolásokat nem...
tartom. Még...
ese, — fordítja...
hogy hazánkban...
mozott csekk...
tlen jelenség...
Benedek Pá

Tudja-e a tigris, hogy tigris?

Mit gondolnak külföldön az Eichmann-perről

Soha még a világ közvéleménye nem fordult olyan érdeklődéssel Izrael felé, soha még a világsajtó nem foglalkozott olyan terjedelmesen és olyan hosszú időn át hazánk, mint Eichmann pere kapcsán.

Nem csupán Ben Gurionnak, de minden egészséges értelmű embernek az a nézete, hogy a pernek nem a múlt felé való fordulást, vagy a bosszúállást kell szolgálnia, hanem a jövőt. Döntő fontosságú tehát, hogyan reagálnak világszerte a nagy felelősségrevonásra és annak fejleményeire.

Allandóan közöljük a külföldi sajtóvisszhangokat és így tudjuk, mit gondolnak — az újságírók. De a sajtó nem mindig tükrözi hűen vissza az egyszerű ember, a tömegek véleményét. Az arab országokon kívül, egyetlen sajtóorgánium sincs, mely — ha bizonyos fenntartásokkal is, de ne tartaná igazságnak és jogosnak, hogy a zsidó nép ítélkezék testvéreinek gyilkosa felett.

De mit gondol „az utca embere”? Lecke lesz-e a per a jövőendő nemzedékeknek, vagy — ahogyan egyesek állítják — új antiszemita hullámot fog kiváltani? Leslie Lang (Láng László), az Új Kelet európai tudósítója több európai országban beszélgetett különféle társadalmi osztályhoz, nemzetségekhez, valláshoz tartozó, különböző nézeteket valló emberekkel és megkérdezte tőlük, hogyan vélekednek a perrel és annak első fejleményeiről?

Az alábbiakban — minden kommentár nélkül — elmondja olvasóinknak, amit hallott tőlük.

Ezentúl szegény lesz...

L. F., 22 éves, holland joghallgató. Szülei számos zsidót bujtattak a német megszállás idején:

— Van egy zsidó barátom, aki azt mondja, hogy minden „gój” antiszemita. Gyakran vitatkoztam vele erről, de titokban úgy érzem, hogy részben igaza van. Még azok is, akik látólag semmiféle különbséget sem tesznek zsidó és nemzsidó között, akik segítik a zsidókat, tudatosan, vagy öntudatlanul idegenek, másfajta emberek érzik a zsidót.

— Eddig, ha valaki azt mondta: „én nem szeretem

a zsidókat”, vagy „én antiszemita vagyok”, ez csak olyan politikai kijelentés volt, mintha azt mondaná, hogy ő baloldali, vagy kereszténydemokrata, vagy, hogy nem helyesli Fidel Castro rendszerét. Eichmann szimbólumává vált az antiszemitának és ezentúl ezerszer meggondolja majd valaki, mielőtt azonosságot vállal azzal, akit nem lehet emberi lénynek tekinteni, aki a rosszat, az alávalóságot, gonoszságot jelképezi. Mától kezdve szegény antiszemitának lenni. Ebben látom a per döntő jelentőségét.

nak az afrikaiak rendelkezésére szakértőket, hajlandók lesznek majd ebben az esetben is elküldeni jogászaikat, hogy segítsenek nekünk a per szabályos lebonyolításában...

Micsoda szegény!

K. B., 62 éves, egy német ipari város katolikus lelkésze. A náci uralom idején emigrációban volt:

— Micsoda szegény németnek lenni! Nem, nem akarnék még egyszer németnek születni, ha választhatnék. Semmiféle jóvátétel, semmiféle bünbánat nem segít. Örülök, hogy a pernek ilyen visszhangja van. Honfitársaim nagyon hajlamosak a feledésre és persze kényelmetlenül érzik magukat, amikor a multa emlékeztetik őket.

— Minden reggel azzal kezdem a napot, hogy elolvassom az újságban a perről szóló tudósítást. Gyakran sírok a dühtől. Egyetlen egyszerű volt örömteljes pillanatom, amióta a tárgyalás megkezdődött: amikor az ügyész arról beszélt, hogy száz és száz német pap választotta a deportálást, mert segíteni akartak az üldözötteknek. De mindez nagyon kevés: néhány száz ember a milliókkal szemben.

Nagyon fontosnak találom, hogy az ügyész nyilatkozzon a végére, hogy a német nép óriási többsége részt vett a borzalmakban, vagy helyeselte őket. Izraeli részről eddig túlzott tapintattal kezelték a kérdést és úgy nézett ki, tudomásul veszik azt a nálunk terjesztett szemérmetlen hazugságot, hogy csak elenyésző kisebbség felelős és hogy a németek többsége helytelenítette a gonoszságokat.

Az öntudatos gyilkos

E. G. M., 49 éves, angol pszichológus, egyetemi tanár. Angol bíróságok gyakran hívják meg szakértőként nagy bűnperekben:

— Midőn a tárgyalás első napjaiban, a vádhatóság felvetette a kérdést, hogy Eichmann úgy találja-e, hogy amit tett, a legalitás és erkölcs határain belül mozgott, a legénységesebb ponthoz érkezett el. Egy újságíró így fogalmazta ezt meg tudósításában: tudja-e a tigris, hogy tigris?

— Az, hogy a vádlott a hivatalosan feltett kérdésre azt válaszolta, hogy nem érzi magát bűnösnek, nem jelent semmit. Ezt az ügyvéd tanácsolta neki. Meg vagyok róla győződve azonban, hogy valóban nem érzi bűnösnek magát egyszerűen azért, mert nincsenek erkölcsi fogalmai. Eichmann tökéletes erkölcsi színvakságban szenved. Cselekedeteit önző érdekek, vagy előre megfontolt lelkesedéssel magáévá tett zavaros eszmék vezérik. Amikor egy ideológia nevében cselekedett előre elhárított magától minden felelősséget. Nem volt többé szabad akarat, rabja volt annak az eszmének, amelyet önkéntesen tett magáévá.

— A tigris nem tudja, hogy tigris és hiába figyelmeztetünk rá, hogy erkölcsileg cselekszik, midőn szétépi áldozatát. Meggyőződésem, hogy a vádlottat ebben a perben kizárólag az érdekli, milyen következményekkel jár rá nézve és hogy borzalmas tetteinek felsorolását teljes közönyvel, mondhatnám unalommal hallgatja.

— Másfelől, ez semmi esetre sem jelenti azt, hogy nem felelős tetteiért. Ha szakértőként kellene nyilat-

Kár, hogy unalmas...

W. D., 40 éves, angol újságíró, egy munkáspárti napilapot tudósít a kontinensről. Anyja kikeresztelkedett zsidó:

— Természetesen elsősorban szakmai szempontból szólok hozzá a perhez. Hiszen ismeri a mi mestersegbeli elfajulásukat: mindig főcímekben gondolkozunk. Ha autóval utazom, akkor is így felek a balesettől: „Részeges újságíró halálosvégű riportja!” Nos, ebből a szémszögből nem tartom nagyon szerencsésnek a pert és pedig három okból. Az első és erről senki sem tehet, hogy hosszú évek óta nem volt ilyen konjunktúra fontos eseményekben: Gagarin, Kuba, Kongó, Laosz, Algéria stb. Egyebek között ennek tulajdonítható, hogy a per néhány nap után kiszorult az első oldalról és már keresni kell az újságban, hogy hol is van a róla szóló tudósítás.

— De nem ez az egyetlen ok. A pernek a publicitása túlságosan megrendezet, megfontolt, szándékos. Az izraeli hatóságok provokálták az érdeklődést, ahelyett, hogy hagyták volna, hogy spontánul fejlődjék ki.

Egyetemen fogják tanítani

ni, föltételezem, hogy meg is fogják tenni.

— Nem csupán történelmi és politikai, de jogi szempontból is nagyjelentőségűnek tartom a pert. Bizony vagyok benne, hogy dr. Hausner érveit rövidesen a jogi egyetemeken fogják tanítani és hogy egycsapásra a világ egyik leghíresebb jogászává válik.

— Nagyon szimpatikus a szenvedélymentesség és tárgyilagosság, mely alaphangja a vádbeszédnek. Különösen szerencsés dolog volt a borzalmakkal párhuzamosan mindig azokról is beszélni, akik kiálltak az üldözött zsidóság mellett. Ha ezt elmulasztotta volna, a nemzsidó tömegek úgy érezték volna, a zsidóság a nemzsidók felett ítélkezik egyetemlegesen.

MORITZ FLEISCHMAN, az osztrák zsidóság egykori vezetőjének kihallgatása az Eichmann-perben

koznom, azok alapján, amit eddig tudok, nyugodt lelkiismerettel állítanám, hogy orvosi értelemben tökéletesen beszámítható és még a csökkentett felelősségről se lehet szó.

Munkát kaphatnak:

asztalosok; óraszíjkesztő bődísműves; vendéglőbe kisegítő; hűtési technikus; konfekció nadrágszabó; nevezésház őrök nők otthoni munkára; éttermi konyhába segédmunkás; írvit-magyar levelező és fordító; kereskedelmi és ipari cikkek terjesztésére üzemzők; — háztartásvezetőnek bentlakással.

— Uram, én cionista vagyok, én többet adok, mint amennyit módomban áll. De nem kapok semmi visszonzást. Ott egy gój áll szemben kétmillió zsidóval, de itt ők vannak többségben. Miért nem gondolnak miránt is?!

Brit Ovdim Mizdákim Bővizsrael — Idősebb dolgozó Szövetsége - Országos központ: Tel-Aviv, Allenby út 2. — Levélcím: T.A., P. O. B. 9045. Telefon: 63201.

Munkát keresnek:

gépészmérnök; vegyész; kárpitos; politológus; agrónomus; angol nyelvitanár; lakás, üzlet, irodai takarítók; szakácsok; virág- és gyümölcskert gondozók; nappali- és éjjeli őrök; kottamásoló; rakományok állást készpénzváadékkal; diplomás ápolók; gyermekápolók; bejáró háztartási alkalmazottak.

Munkaadók! Segítsétek kenyérkeresethez az idősebb dolgozókat!

— Egyetlen mondja a szives... — még a komm... Ennek ellenére De Gaulle elnök ráébredtek arra akartak elhinni Francencak: a h... zad második fe... félé katonai er... het fenntartan... kat Afrikában, mos és feltartó... léptekkel köze... függetlensége f... noknak saját... tukból tudniok... hogy még férfi... sórangban felsz... reggel sem tudj... egy ország l... egységes ellená... kor most azt ig... ok majd egy-ke... a mohamedánok lá

LAKASOK

eladók Tel-Aviv környékén: Sikun Dán, Jád-Hamáávir, Izgáv, Szella, Rámát, Chájál, Sikun Jugoszláv, Sikun Sangháj, Növé-Miskán, Sikun Csechija. ● Kettőszobás, hallos 6000—8000-ig. ● Háromszobás, hallos 10.000—14.000-ig. ● Villák 20.000—65.000 fontig. Befejtetlen villák, telek, üzlethelyiségek, mákolet, női-fodrász üzlet, jejakot stb. GUSZMANN MORDECHAJ lakásközvetítő Jád-Hamáávir, „IZGAV”, Rech. Hárugé Málchut 10. Telefon: 73410.

Büszke nép vagyunk

R. J., 33 éves, spanyol diplomata. Fenntartás nélküli híve Franco rendszerének:

— Gyakran vádoltak bennünket azzal, hogy mint Hitler volt szövetségesei, tulajdonképpen cinkosai vagyunk a zsidó nép elleni büntetésben is. Mindig tiltakoztam e beállítás ellen. A nemzeti szocialista Németországgal való szövetségünk reálpolitikai szükség volt. Senki sem állíthatja, hogy nálunk bántódása esett volna a zsidóknak. Nem én vagyok az egyedüli, aki fontosnak tartotta ennek hangsúlyozását.

— Most, hogy a per kapcsán premier-plomba kerültek ismét a mult eseményei és mindenütt beszélnék rólkunk, néha kissé kényelmet-

lenül érzem magam. Elkerülhetetlen, hogy szóba kerüljön Spanyolország multbeli magatartása is. Azt kérdezi, hogy ha megismétlőne a történelem, újra szövetségünk-e Hitlerrel, mindazon után, amit időközben megtudtunk róla? Tegnap még azt válaszoltam volna, hogy igen, mert azok a reálpolitikai szempontok, melyeket említettem, ma is érvényesek lennének. Ma már haboznék gyors választ adni. Mi, spanyolok, büszke nép vagyunk és fontos számunkra, hogy mit gondolnak rólunk mások. Nem szívesen hirdetném emelt hangon, hogy azokkal kötötünk szövetséget, akiknek Eichmann tipikus képviselője.

Nem értem...

A. E., 56 éves, belga fodrászmester. Húsz éve minden nap ugyanazt az újságot olvassa és mást nem olvas:

— Tudom, hogy nálunk is üldözték a zsidókat, magam is ismertem olyanokat, akik nem jöttek vissza, a vendégeim közül is voltak ilyenek, derék emberek. Nem szeretem a németeket, az elmult háborúban fegyverrel harcoltam ellenük és meggyőződéssel harcoltam. Ha németeket kell alkalmazni, szívesen húzom meg a kötelet.

Nekünk is lesz Eichmannunk

E. N. G., 29 éves, angolai néger, egy Párizsban székelő forradalmi bizottság tagja:

— Meg fogja érteni, hogy mi annyira el vagyunk politanatnyilag foglalva a saját ügyünkkel, hogy minden egyéb csak másodrendű jelentőségű lehet. Ennek ellenére fokozott érdeklődéssel kísérem a pert. A zsidókat mindig is testvéreimnek érzem, mert ugyanugy üldözött fajhoz tartoznak, mint mi.

— Nagyra becsülöm Izrael segítségét az afrikai népeknek és sajnálom, hogy nem mindig azt segítik, amit kellene. Nagy megdöbbenéssel olvastam, hogy az UNO által elfogott katonai zsoldosok között egy izraeli is volt. Ez természet-

tem. Minden német gazember volt, vagy legalábbis a legtöbb. Lehet, hogy ez az Eichmann valami főgyilkos volt, de szerintem sok tízezren voltak ilyenek. Hallottam annakidején Hitlerrel és Göringről, de soha nem hallottam Eichmannról. Ki az? Most hallottam először róla, mikor az újságban olvastam a perrel. Furcsának tartom, hogy tizenöt évvel a háború után elővesznek valakit, akiről azt sem tudtuk, hogy létezett. Biztosan bűnös, de nem hiszem, hogy bűnösebb, mint rengeteg más német.

tesen kivétel, akadhott egy izraeli kalandor, aki jónak látta, hogy Csombe oldalán harcoljon az afrikai függetlenségi törekvések ellen. Hogy ennek mi köze Eichmannhoz? Mi mindennek fontosságát tulajdonítunk, ami Izraellel kapcsolatos, mert sok tekintetben példaképünknek tekintjük. És — most nagyon őszinte leszek — amikor Eichmannról olvasunk, nem tudjuk megállni, hogy az objektív érdeklődésen túl arra ne gondoljunk: eljön a nap, amikor nekünk is meglesz a magunk Eichmannpere. Amikor szabad és független országunk fővárosában ítélkezhetünk majd azok felett, akik ma gyilkolják testvéreinket Angolában. Remélem, hogy az izraeliek, akik szívesen bocsáta-

»CAROL« mézáros

értesíti t. vevőit és szállítóit, hogy kedden, 1961. MAJUS 2-ÁN MEGNYITJA

hús-felvágottárú-és szárnyas-üzletét.

TEL-AVIV, SUK HAKARMEL 27. sz. alatt

Telefonhívó 61680.

Ugy látszó hét a pessz igazat: Kubá Amerika ált „lázas” ein szállást, Algé francia hadse kiválóbb tábo daja lázadt f ját kormányt ténelem keré ellen.

Fenntartju ket, hogy Ke lyesen cselek magához aka kezdeményez boru kubai ki hihette nagy Ameri megfelelő sz elszánt kubai a világ egyj sabb haderej méretű hirs rendelkezik, ügyetlenség a kis Kubáv a kommunist gitó győzelem presztizsveszt aratni.

Most nagy Amerikában Minden jel sz főhíbas az A zetése alatt Hirszerző Úgy helytelenül u helyzetét és u az arányilag zadó-csapat meg fogja ad ro elleni áltak Valószínű, hog végre egy kicsit békesség van, minek kellett előszedni ezeket a régi históriákat?

— Nekem is ottmaradt a családom. Azokat már semmiféle per sem támasztja fel. Bánom én, hogy mit csinálnak Eichmannal. Szeretnék nyugodtan élni. Kutyából nem lesz szalonna, a gőjből nem lesz zsidóbarát. Hagyni kell, hogy úgy tegyen, mintha nem tudná, hogy mi tudjuk...

— Uram, én cionista vagyok, én többet adok, mint amennyit módomban áll. De nem kapok semmi visszonzást. Ott egy gój áll szemben kétmillió zsidóval, de itt ők vannak többségben. Miért nem gondolnak miránt is?!

Challe és Sa Jouhad kiváló nagyon rossz Semmit sem t előző algériai tá caból és nem ve sul a Franciaor tartott népszav ben a lakoss egységesen De nok, illetőleg a kaja mögött s Pedig ebből lá volna, hogy a zóme sokkal j dolkodásu, min széges algéri akik hiabaváló tának az el ellen.

Egyetlen mondja a szives... — még a komm... Ennek ellenére De Gaulle elnök ráébredtek arra akartak elhinni Francencak: a h... zad második fe... félé katonai er... het fenntartan... kat Afrikában, mos és feltartó... léptekkel köze... függetlensége f... noknak saját... tukból tudniok... hogy még férfi... sórangban felsz... reggel sem tudj... egy ország l... egységes ellená... kor most azt ig... ok majd egy-ke... a mohamedánok lá

Két szerencsétlen lázadás

Eichmann hazudik

Ugy látszott, hogy ez a hét a pesszimistáknak ad igazat: Kubában levették az Amerikát által támogatott „lázas” elvezetési partraszállást, Algériában pedig a francia hadsereg egykori legkiválóbb tábornokainak gárdája lázadt fel, nemcsak saját kormányra, hanem a történelem kerekének forgása ellen.

Fenntartjuk véleményünket, hogy Kennedy elnök helyesen cselekedett, amikor magához akarta ragadni a kezdeményezést a hidegháború kubai frontján is. De ki hitte volna, hogy a nagy Amerika, amelynek megfelelő számu, mindenre elszánt kubai lázadóknak kívül a világ egyik leghatalmasabb hadereje van és nagyméretű hírszolgálat felett rendelkezik, ilyen hallatlan ügytelenséggel fog fellépni a kis Kubával szemben és a kommunista táborot gyengítő győzelem helyett súlyos presztizsesvesztést fog aratni.

Most nagyban kutatják Amerikában a kudarc okait. Minden jel szerint az egyik főhibás az Allen Dulles vezetése alatt álló Központi Hírszerző Ügynökség, amely helytelenül értékelte ki a helyzetet és úgy hitte, hogy az aránylag gyenge kis lázadó-csapat partraszállása meg fogja adni a jelt a Castro elleni általános lázadásra. Valószínű, hogy az amerikai hírszerző szolgálat túlságosan a Castro-ellenes körök értesüléseire és felfogására bízta magát. Lázadók mindig fanatikus emberek, akik csak saját igazukat látják és azt hiszik, hogy „minden gondolkodó ember” az ő nézetüket osztja. Kiderült, hogy a kubai nép jelentős része még mindig előnybe

Irta: Arad Gideon

helyezi Fidel Castro uralmát, egy Amerika által támogatott lázadóval szemben. Kennedy és Miro Cordona ujkeletti együttműködése nem tudta eloszláttni azt a bizalmatlanságot, sőt gyűlöletet, amelyet a múlt emlékei váltottak ki. Kubában még túlerősen él annak az emléke, hogy az előző amerikai kormány alatt a nagybefolyású amerikai tökéredekeltsegek a gyűlölt Battista diktatúráját tartották fenn.

Bármi is legyen a kudarc oka, következményei sokkal rosszabb helyzetbe hozták Amerikát, mint amilyenben a partraszállás előtt volt. A délamerikai államokban megnövekedett Castro presztízse és híveinek tábora — tehát gyarapodott az „amerikai imperializmus” elleniségeinek száma. A világ más pontjain az ugynevezett semleges államok fokozott gyanakodással tekintenek Amerika felé. Most, dr. Szukarno indonéziai elnök washingtoni látogatásakor Kennedy elnöknek némi alkalma nyílt arra, hogy helyreigazítsa ezt a benyomást. Valószínű, hogy Szukarno fokozott amerikai segítség ígéretével távozik. Ennek az országnak, amely a kommunizmuskal való rövid kacérokodás után tényleges semlegességre törekszik, tehát nem lesz oka panaszra. Anyagilag Indonézia előnyhöz jutott a sikertelen kubai lázadás árán, bár kétséges, hogy poititkai téren meg tudja-e szerezni Amerika támogatását Uj-Guinea-i területi követeléseire.

A tábornokok kudarca

Erdekes módon az algériai lázadás kudarcának közvetlen oka majdnem teljesen megegyezik a kubai kísérlet csődjének indokaival, bár a lázadás célkitűzései ellenkező irányúak voltak. Ezek a tábornokok, akik a múlt év folyamán történt kényszerű nyugalmazásuk előtt a francia vezérkar elitgárdájához tartoztak és évekig irányító szerepet töltek be az algériai háborúban, nyilván azt hitték, hogy a mint katonai puccs utján sikerül elfoglalniuk a két fővárost, Algirt és Párisot, a lakosság és az egész hadsereg az ő oldalukra fog állni. Ez a téves kalkuláció okozta csődjüket.

Challe és Salan, Zeller és Jouhaud kiváló katonák, de nagyon rossz politikusok. Semmit sem tanultak a két előző algériai lázadás kudarcából és nem vették tudomásul a Franciaországban megtartott népszavazást, amelyben a lakosság jóformán egységesen De Gaulle tábornok, illetőleg algériai politikájá mögött sorakozott fel. Pedig ebből látniuk kellett volna, hogy a francia nép zöme sokkal józanabb gondolkodó, mint azok a szélsőséges algériai telepek, akik hibávaló harcot folytattak az elkerülhetetlen ellen.

Egyetlen francia sem mond le szívesen Algériáról — még a kommunisták sem. Ennek ellenére a franciák De Gaulle elnök jóvoltából ráhírdették arra, amit nem akartak elhinni. Mendes Francenak: a huszadik század második felében semmiféle katonai erővel sem lehet fenntartani gyarmatokat Afrikában, amely rohamos és feltartóztatatlan léptekkel közeledik teljes függetlensége felé. A tábornokoknak saját tapasztalataikból tudniuk kellett volna, hogy még fémillió főnyi elsősorban felszerelt hadsereggel sem tudják megtörni egy ország lakosságának egységes ellenállását. Amikor most azt ígérték, hogy ok majd egy-kettőre leverik a mohamedánok lázadását,

gítséget ajánlott fel De Gaulle tábornoknak a lázadó tábornokok ellen. Valószínűleg Kennedy is előre tudta, hogy De Gaulle tábornok udvarias köszönettel elutasítja a felajánlott segítséget, de a lázadóknak tudomásul kellett venniük, hogy Amerika mindent el fog követni megbuktatásukra. Ez lényeges szerepet játszott hirtelen behódolásukban, amely ugyanolyan szinpadias jellegű viselt, mint maga a lázadás.

Fiúk a szülők ellen

A tábornokok végeredményben megerősítették De Gaulle elnök pozícióját, aki határozott, bátor és magabiztos fellépése nemcsak saját polgártársai körében, hanem az egész világon — még Moszkvában is! — elismerést és bámulatot váltott ki. Amikor a tábornok, aki nem bízhatott tisztikarának hűségében, a francia szülők mozgósította, hogy fegyvertelenül vonuljanak ki a repülőterekre és beszéljék le a repülőgépekkel és repülőgépekkel leszálló fiatalokat a szülők által megválasztott törvényes kormány elleni lázadásról — az elnök lerántotta a leplet a fájdalommal megrögzött és a katonáknak is megmutatva, mibe hajtják őket a tábornokok: a saját népiük, saját szülei elleni lázadására. De Gaulle az ez utasítását egycsapásra megváltoztatta a helyzetet. Hamarosan kiderült, hogy csak az idegenlégio, a „zöldes hadsereg” hajlandó kiartani a tábornokok kalandja mellett. Azok a csapatok, amelyekben a párisi, marseillei, vagy lyoni szülők fiait teljesítik honvédelmi kötelességüket, sora jelentették be hűségüket a kormányhoz.

A fiatal franciák nem voltak hajlandók harcolni szüleik és testvéreik ellen. A francia polgár pedig nem volt hajlandó harcba bocsátkozni a történelem kerekének kéréseivel szemben. Mert a francia ember józan gondolkodású, realista, aki nehezen hajlandó leírni veszteségeit, de még kevésbé kapható kilátástalan kalandokra.

Mindezt az algériai lázadók is tudomásul kell venniük. Az F.L.N. vezetősége is jórészt büns abban, hogy a békétárgyalások halogatása révén alkalmat adott a tábornokok kalandjára. De most már semmiféle komoly ürügyet sem hozhat fel annak az állításának igazolására, hogy De Gaulle kormányra nem hajlandó komolyan megadni Algéria függetlenségét. A francia elnök a legfájdalmasabb módon, a saját katonasága elleni mozgósítással adta bizonyítékát annak, hogy szilárdan kitart a józan ész által diktált algériai politika mellett. Ha ezután nem kerül sor komoly békétárgyalásokra, úgy világosan bebizonyul, hogy az F.L.N. vezetősége nem saját népének érdekeit képviseli, hanem keletől jövő utasításokat követ.

*****

ÖRVENDEZTESSE MEG BARATAIT ÉS ROKONAIT

BARZILAY ISTVÁN:

„CSILLAG A TABOR FÖLÖTT”

című regényével

Ara: füzve 5.25 font, vászonkötésben 6.50 font.

*****

SZU RÁGJA BUTORÁT? POLOSKA ZAVARJA ÁLMÁT?

Telefonáljon 85712-re
Tel-Aviv, Szálame 28. (az udvarban)
POLITUROZAS, JAVITASOK

A „REPONA” rugónélküli sérülőt kényelmes és biztos. Készít: GELLERT ÉS TSA
SÉRÜLTŐ SPECIALISTA
Rugós sérülőt is készít. Tel-Aviv, Esernichovskij-utca 6. sz. Bejárati a Bét Lechem-u. 1. l. s. — Nyitva délelőtt 9-1 óráig.

Tűzvész lobog a világ egy sarkán, az egyik oldalon szitják, a másikon rájuk. Nagy kérdés, melyik bírja tovább szusszal. A történelmi idők tovább tartanak, nebbich”. A történelmi időkhez tartozik az Eichmann-per is. Dr. Servatius, a védő most kezd szerephez jutni, s egyre jobban megerősödik a gyanunk, hogy érdemtelennül jut világhírhöz, na, és nem utóljára sokezer dollárhoz (netto).

Egyik legfontosabb tanu Avner Less rendőrtiszt. Ő hallgatta ki Eichmannt fél-éven át. Védené érdekében nem tudott hatóságosabb kérdést intézni hozzá Servatius, mint azt, hogy nem gyakorolták-e rá „nyomást”, mit valljon? A kérdés mélyen gyanúsított hűzódik meg, mindjárt hozzátehetjük: alaptalan gyanúsítás. De valami talán megragad belőle az egész világon, és Németországban is találhatók felületes, vagy Eichmannal együttérző újságívosok. Nyilván nem tudott egyebet, lényegeset kérdezni... kicsi emberke nagy szerepben.

Eichmann vallomása elején figyelmeztette Less rendőrtiszt, hogy nem köteles vallani, meg hogy vallomását esetleg ellene használják fel a perben. Servatius úgy tünteti fel, mintha e kérdés előtt már preparálták volna Eichmann, tehát maga a kérdés is csak szemfényvesztés. Ha azonban Servatius éppúgy megfigyelte Eichmannt, mint a bíróság, ahogyan a bíróság, maga is látta volna, hogy gyanúsítása alaptalan, a kérdés tehát fölösleges volt. Eichmann vallomása ugyanis zsifolya van hazugsággal, ferdítésel és egyéb ravaszkodással. Ezért Európában minden harminc évesnél idősebb, itt Izraelben pedig a zsidók többsége ököbe szorított kézzel hallgatta, vagy olvasta a történeteket, ahogyan azokat Eichmann gondosan sminkelve, hangszalagra mondta. De különben is Servatius számszámalkalommal négyesemközt beszélgetett Eichmannal, s biztosan megkérdezte, nem alkalmazzák-e vele szemben a német SS módszereiből az enyhébbeket? Esetleg csak a rábeszélést, vagy fenyegetést? Eichmann ilyen négyesemközt beszélgetésben biztosan panaszkodott volna, akkor pedig Servatius nem teszi föl a kérdést először homályba burkolva, aztán érezhető bizonytalansággal.

Vagy „nyomás” nélkül nem hazudhatta Eichmann, hogy csak munkaképeseket szállítottak Auschwitzba? Azok már régen munkatáborokban gyötörték és pusztították. Mindnyáján, túlélők, hitelesen tudjuk, hogyan történt a magyar vidék zsidóságának deportálása és Eichmann, ime, a szemünkbe hazudik. Sőt, Budapesten az otthon maradt férfiakat hivatalosan 60 évesekig, valójában azon felül is, a nőket 40 éves korhatárral szintén elhajtották kényszermunkára. Magam is túl voltam a hatvanon, amikor Dunántúlra vittek bennünket sáncot ásni.

Azt is hazudta ez a pokol fajzatja, hogy amikor elfogytak a vagonok, ott-hon maradt hozzátartozóink közül csak a jó kondícióban lévőket hajtották gyalog a bécsi országútra. Sajnos, tanuja vagyok, hogy éppen megfordítva történt. Az óbudai téglagyárban borzalmas körülmények között összezúfolt szerencsétleneket felszolgálták Eichmann nyilas-pribékjei, hogy aki beteg, vagy gyöngének érzi magát, álljon holmijával külön csoportba. Ezeket a betegeket indították legelőször Komárom felé, a bécsi országúton.

Irta: Faragó Miklós

Ugye, nem is lehet elhinni, hogy az EMBER ilyen mélyre süllyedhet, hogy a kegyetlenségnek ez a változata is lehetséges volt. A Budapesti székelő diplomata hallottak a halál-marsról, finom autókön végig száguldoztak a több kilométer hosszú oszlopban vészorgó menet mellett és vissza Budapestre, megírni jelentésüket kormányaiknak. Azt is, jelenthették, hogy aki kicőlt a sáros országútra, azt könyörtelenül agyonlőtték a nyilasok. Bizonyosan szóba fog kerülni a tárgyaláson, hogy a jelentésekből semmi nem került nyilvánosságra. A bürokrata elolvasták a bürokraták és gondosan lerakták a többi jelentéshez, etetni az archivumokat, az irattárakat.

S ha már erről van szó, emlékeztetjük a túlélőket, milyen kétségbeeső volt csalódásunk magyar szomszédainkban, sőt „barátainkban” is. A primitív emberek nem is tudták leplezni örömlükét, a kultúrártabak is boldogok voltak, mindenki a maga módján, s jó esetben visszahúzóda hallgattak. De azok is örültek, amikor sorra gazdátlanokká váltak a zsidók lakásai. A mi lakásunk is.

Feleségemről 1944 november 8-iki keletkezéssel levelezőlapot kaptam. Megdöbbenett, hogy feladóként nem a lakásunk, hanem új cím szerepelt. Feleségem első üzenete így hangzott:

„Lelkem, jól vagyunk itt Olgával. Várjuk, hogy jöjjen és együtt lehessünk. Bizunk és várjuk nagy türelemmel.” (A levélben szereplő Olga, feleségem huga volt.)

A levelezőlap címlapján ez a szöveg: Faragó Miklós, zs. munkahely, Ercsi, (Fehér-m.). Felsőbessenő, Győr major, Feladó: XII. Városmajor u. 47B.

Aznap éjjel megszöktem, szerencsésen eljutottam a Városmajor utca 47B számú házba, de már senkit nem találtam ott, csak néhány nyilat a szomszédos partházból. Kérdeztek, kit keresek? Megmondtam.

— Hát maga zsidó? És hol a sárka csillag?

— A németek visszaküldtek, mert túl vagyok a hatvanon — hazudtam folyékonyan, — s minthogy zsidó nem utazhatik vonaton, a táborparancsnok egyenes utasítására, levétem teliakabatomról a sárka csillagot.

Alatta a kiskabátomon, óriási szerencsémre, rajta volt a sárka folt, mert a szokás igzalmaiban megfedkeztem róla, amikor pedig eszembe jutott az állomásom, ott és a vonaton, nem mertem levetni teliakabátomat.

— Gyertünk — fogott karon az egyik nyilas és a partház parancsnoka elé állított.

De előbb óráig várakoznom kellett a pompás előcsarnokban (azelőtt zsidó lakott a gyönyörű villában), így volt időm szétnezni. A terem felét nagy halomba összedobálva ruhafélék, fehérműk, a zsidó lakásokból összehordott holmik foglalták el. Jellegzetes kék- és pirosintás kis kávésszalvétáinkat felfedeztem a nagy halom tetején. Szíven ütött pusztulásunk látható bizonyítéka. A várakozás hosszú ideje alatt sikerült a színes asztalkendőkől néhányat észrevétlenül zsebretenni. Félteve őrzöm most is.

Értéktárgyainkat előzőleg részben Máténéra, feleségem egyik keresztény „barátnőjére”, a többit egy másik, szintén keresztény „barátunkra” bíztuk, szó-

nyegeinket pedig a velünk egy házban lakó Csernát Gézára. Máténé és Csernát „nem tudta” visszazárni a rábizott holmit, mert „lefosztották őket a németek”. Mindketten látható megindultsággal közölték velem ezt a tényt. Mondtam nekik valamit és otthagytam őket. Meg nem nevezett barátomtól visszakaptam az ékszereket, de csak készpénz ellenében. Ez volt a tisztességes.

Ezek között éltünk. Eichmann meglepő, milyen boldog készséggel hajtották a magyar hatóságok vagonokba a zsidókat. Tett valamit Eichmann, hogy ne kegyetlenkedjenek velünk? Elfordult, „mert nem bírta látni az embertelenségeket”. Olyan gyors ítétemben szálították a magyar zsidókat Auschwitzba — ezt is Eichmann mondta —, hogy az óriási halálgár, napi tízezer hullá kapacitással, képtelen volt feldolgozni az „anyagot”. A magyarokról, tisztelet a kivételnek, már az első kis eső is lemosa a keresztvizet. (Sohol anynyi névtelen följelentést nem kapott a német parancsnokság, mint Magyarországon.)

Tárt karokkal fogadták Eichmann Ausztriában, Szlovákiában és Horvátországban is. A mai Kelet-Németország pedig egy volt Nyugat-Németországgal, de most a nyugatnémetekre hártják a felelősséget mindenért, ami történt. S maguk között szidják Adenauert, miért hozta őket kinos helyzetbe kártérítési marhaságával. Csak abban van igazuk az osztrákoknak, a magyaroknak, szlovákoknak és horvátoknak, hogy a németek valóban követelték tőlük zsidókat, de boldoggá tették őket és igyekeztek „tülteljesíteni” a feladatot.

A kötelező beszoigáltatásból megmentett ékszerekkel keresztény barátaink gazdagodtak, amit lakásainkban hagytunk, a nyilas „partharcosok”, a nagy zsidó vagyonokat, a bankokat, a vállalatokat, a gyárakat és intézményeket, beláthatatlanul nagy értékeket, részben elrabolták a németek. Amit ott kellett hagyniok, azt örökölték az egyes államok.

Egyetlen vígaszunk, hogy volt egy másik Európa is. Hollandiában, mint tudjuk, a keresztények is sárka csillagot varrtak ruhájukra, az elhurcolt zsidó lakásait pedig lepecsételték, s a túlélők érintetlenül kapták vissza. A dánok egyetlen éjszaka összes hajóikkal Svédországba szállították a zsidókat. Egy sem maradt martalékul a hódítóknak. És a svédek nem zárták le előltű a határt, nem úgy, mint sok más nyugati ország tette.

Izrael Henrik sírköve

Immár egy éve annak, hogy tragikus hirtelenséggel megbetegedett és elhunyt Jeruzsálemben Izrael Henrik, aki a huszas években az erdélyi cionista cserkészmozgalom egyik alapítója és kiemelkedő alakja volt. A héber és jiddis kultúra buzgó úttörője az erdélyi zsidó tájalon a színjátszás s énekkultúra egyik mestere.

Máramaroszigeten, Kolozsváron, majd később Bukarestben fejtett ki áldásos tevékenységet. Az országba való érkezése után támada meg a gyilkos kör mely hamarosan pontot tett tevékeny életére.

Vasárnap délután fél 3 órakor avatják fel sírkövét Jeruzsálemben. Barátai, hozzátartozói és tisztelői 2 órakor találkoznak a Binjamine Hámua épülete előtt.

HETI FILMLEVÉL

A MILLIOMOSNÓ - Tel Aviv mozi

Bernard Shaw szatirájából készült ez a nagystíliú, gazdag kiállítású filmvígjáték, amely végeredményben elvetett kísérlet maradt, ahelyett, hogy igazi világsiker lett volna.

Noha nagy érdeklődés előzte meg a film bemutatását szerte a világban, mert a Fox, amely milliókat költött a film kiállítására nem sajnálta a pénzt a reklámtól sem, a közönség csalódott. A csalódást nem is annyira a film művészi értéke, mint műfajának sajátosságai okozzák.

Magyarán mondja, Bernard Shaw fanyar humora, szatirájának szimbolizmusa, elvontsága, mely bölcsessége értő füleket igényel, a kamarszínházak közönségeinek való és nem milliói részére nem teremt évezeteket nyújt. Ugyanakkor Shaw komédiáinak cselekménytelensége szintén akadályát képezi annak, hogy vigjátékaiból filmszerűség szempontjából megfelelő alkotást tudjanak létrehozni. No persze ez alól is van és lehet kivétel, ha rendkívüli tehetséggel, elhivatottsággal látnak neki a feladat megoldásához, de erről ezúttal nem beszélhetünk. Különösen a forgatókönyv elnagyoltságát, nem veszi figyelembe a film dramaturgia követelményeit és alaposan magára hagyja a rendezőt. Asquith tehetséges ember, sok jó munkát fűződik nevéhez, de ezúttal tehetetlenül áll szemben a rázúduló feladatokkal és csak kiüresítő esz-közökkel, a kiállítás gazdagságával, technikai bra-

vurokkal tudott ellensúlyozni.

A mű a shawi koncepció szerint azt példázta, hogy mindig a nő az erősebb, ő választja ki a férfit, ő formálja, irányítja, járhatja meg vele a mennyország és az inferno lépcsőit. Még akkor is a nő a diktátor, akkor is az ő akarata érvényesül, ha ostobább, erkölcsileg alacsonyabban áll, mert fegyvertárában legelősebb szerszáma a hisztéria.

A filmnek, melynek a shawi szövegnek megfelelő párbeszédfoszlányokon kívül, kevés igazi értékéről beszélhetünk, az a legnagyobb hibája, hogy mindig elvont maradt, telefeleket akar igazolni, ahelyett, hogy ábrázolna és az erőszakolt magyarázat és szimbolizmusok során menthetetlenül unalomba fullad. Bizony a filmnek vannak olyan részeit, amikor elszakad a nézőseregtől, a közönség nem tart vele lépést, elálmosodik és csak nehezen küzd magával, hogy ébren maradjon.

Még azt sem mondhatjuk el, hogy a színészi munka kárpótlást nyújt az alapvetően elhibázott filmért. Szó sem róla. Sophia Loren ezúttal minden kétséget kizáróan beigazolja, hogy cseppnyi humora sincs és a legnagyobb rövidlátás őt vigjátéki szerepekkel megbíznia. A nagyszerű Peter Sellers, aki egy hindu orvos melankolikus figuráját adja ezúttal olyan helyzetbe jut, mint a boxoló, akinek lefogják a kezét.

THE LEAGUE OF GENTLEMEN - Tamar mozi

A második világháborúban tiszti uniformis borított testű emberek az uriembereknek, akik most egy nagyszabású hadjáratnak beillő, stratégiai tudást, bátorságot, egyéni kezdeményezést és helytállást igénylő bankrablást követnek el. Ragyogó komédia, melynek minden kockája izgalmas és fordulatos, tipikusan angol és annyi ötlettel teli, hogy még a brit filmvígjátékok sorában is ritkaságszámba megy.

Az angolok egyre jobb vigjátékokat készítenek az utóbbi időben és olyan meg-

bizható ma már az angol film márkája, akárcsak az autójé, vagy posztójé. Nem lehet csalódnai az angolok humorában, fanyarságában és ötletgazdagságában.

A film főszerepét, annak a tartalékos ezredesnek a figuráját, aki a bankrablást kiterve, hadvezérként végrehajtja Jack Hawkins adja. Az angol filmművészet egyik vezető alakja már hosszú évek óta Hawkins, aki legváltozatosabb szerepeiben is mindig megtalálja az utat a néző szívéhez.

Zoltán Dezső

Hirdetéseket az ÚJ KELET részére

Akkón
és környékén
felvesz:

Lévai kioszk
Akkó, Egged mellett

LUPTALPBETÉT

gipsz-mintára, gyermekbetétek, SÉRVEKÖTŐ, amerikai rendszerű, SÚJEL-NAPPAL VISELHETŐ nagy sérvekhez is.

Vámos Béla
155 T.-A. Dizengoff 155
(azelőtt Budapest) Tel. 27284

HABIMA

Tel-Aviv, ápr. 29., szombat
A GÖLEM

A Habima Ifjúsági Köre Szombat, április 29., d. u. 5 órakor előadás a kör tagjainak szerkesztésében.

S. DZIGAN

Cit mach nist háj der cing!

Haifa, április 28., péntek, Ora, 8.45
Ramat-Gan, április 29., szombat - Rama, 7-9.30

Peer és Allenby mozi

TEL-AVIV
Cecil B. de Mille:
A TIZPARANGSOLAT
A film hosszú volta miatt szombati este egy előadás. 7.30-kor Hétköznap két előadás d. u. 4-kor és este 8-kor, felemelt négyárakkal Tizenegyedik léte

10 Új Kelet 1961 IV 28

L. Abramovici - Avron

• Bukaresti Állami Színház művészeivel.

Főszerepben:
Judit Kronenfeld
Cipke fájer

Beér-Seva, ápr. 28., péntek Keren, 8.30
Haifa, április 29., szombat, Eijn Dor

IZRAÉLI OPERA

Szombat, ápr. 29., este 8.30
CARMEN

Max Perlman

és
Gitta Galina
„Alesz culib párnusze”

Az új zenés vigjáték
Tel-Chánán, április 28., péntek, 8.45
Tel-Aviv, ápr. 29., szombat
ZOA-terem, 6.45 és 9.30

A Hitachdut Oléj Hungária közleményel

HAIFA
A Hitachdut Oléj Hungária és a Hitachdut Votuké Mákkába vasárnap, április 30-án este 8-kor díszülés keretében ünnepli
Breuer József professzort és dr. Felty Szmót
Haifa városának díszpolgárává történt megválasztása alkalmából.

ZENGELEK

LENGYEL VENDEGEK

Filharmonikus zenekarunk lengyel heteket tart: *Sztanislaw Skrowacsewski*, lennbergi születésű dirigens, jelenleg az amerikai Minneapolissz simfonikus zenekarának vezetője, áll a filharmonikus koncertek élén, melyeknek *Henryk Szeryng*, 1921-ben, Varsóban született hegedűművész a szólistája. A harmadik vendég a 10-ik bérleti sorozatban szerepelt: *Witold Lutoslawski* (1913) az újabb lengyel zeneszerző - nemzedék egyik legismertebb tagja, kinek „Verseny zenekarra” című műve került itteni bemutatásra. - Sajnáljuk, hogy nem használhattuk fel az alkalmat több lengyel szerzemény bemutatására, s legalább a hegedűs *Szymanowsky* versenyét adhatta volna elő - a két örök-standard és agyonjátszott hegedűkoncert, a *Csajkovszky* és *Mendelssohn* mellett.

Skrowacsewski széles mozdulatokkal, nagy lendülettel és sok pátosszal vezényel, és amellet teljesen uralja a zenekart. A *Csajkovszky*-versenyben ez a pátosz különösen szépen érvényesült és sohasem lépte túl a jóízű határait. Kevésbé volt azonban szerencsés vendégünk *Brahms* 3-ik, *F-Dur*-szimfóniájával. Ugy látszik, *Brahms* szövevény kifejezőmódját mind kevesebben tudják követni kortársaink közül, - a nagyon tehetséges *Lorin Maazel* óta nem is hallottunk stílusból *Brahms*-szimfóniát.

Annál szebben hangzott *Witold Lutoslawski* „Koncert zenekarra” című műve, amelyet külföldön is sikerrel adnak elő. Bár erősen a korszerű zenében gyökerezik, nem követ radikálisabb irányzatokat s inkább a nagy kortársak nyomdokában halad. Sok érdekes, eredeti ötletet találunk a „Koncert” capricciójában, melynek könyved, lefolyozott zenekari zsinai egy szép trombitariosoban érik el csúcspontjukat. A 3-ik tétel három részből áll: passacaglia, tokkáta és korál. Az utóbbiban (szinte lehetlenség véletlennek nevezni) szinte szösz szerint idézi *Barók* „Concerto”-jának első tételéből a koráltémát, ha jól emlékszem, még hangszerelésben is utánozza. De ez nem von le semmit *Lutoslawski* művének friss és színes hatásából. A kivétel úgy a karmester, mint a zenekar részéről kitünő volt.

A Függetlenségi Napon adott rendkívüli koncert eredeti műsora némi megütést keltett, mert a zenekar elmulasztotta az alkalmat az ünnepségnek megfelelő reprezentatív műsor összeállítására. Az utolsó pillanatban mégis belátták, milyen baklövést követtek el, és műsorunkívül előadták bevezetésül *Paul Ben-Chájim* hatásos „Izraeli fanfárok” című rövid, jóhangzó szerzeményét. Ezen az esten még *Weber* „Euryanthe”-nyitánya és *Beethoven* 5-ik szimfóniája is szerepelt a műsoron, a *Csajkovszky*-koncerten kívül.

Henryk Szeryng két ízben hallottuk a *Csajkovszky*-versenyt, s a kedd délután megtartott Ifjúsági Filharmonia, amelyet *Gary Bertini* vezényelt, a *Mendelssohn*-koncertet. Kitünő hegedűs, nem nagyon erős, de finoman csiszolt tónussal, kellemes érzelmességgel és nagyon muzikálisan és lendületesen adva elő főképp *Mendelssohn*. *Csajkovszky*-ban a karmester több emócióit öntötte a műbe, mint a szólista, s a kettőjük közötti temperamentum-különbség eléggé kiütöközt. Men-

delssóhnál viszont *Szeryng* vitte el a pálmát a kissé önkényesen és önféjűen kísérel Bertinivel szemben. *Szeryng* nagyon egyenletes volnővezetése, a jobbkezel biztossága, közvetlen előadásmódora és izése még akkor is biztosította őszinte sikerét, ha nem is mindig éreztük az egyéniség alkotó, újrafarmáló fantáziáját játékában.

A keddi Ifjúsági került *Menáchem Avidom* „Nep-szimfónia”-ja előadásra bizonyára abból az alkalomból, hogy a szerző most nyerte el „Alexandra, a chasmones” című operájáért Izrael állam kétezert fontos művészeti díját. *Avidom*, eredeti nevén: *Mahler-Kalkstein*, 1908-ban Lengyelországban született és 1925-ben vándorolt be, miután Párisban bevégezte zenei tanulmányait. Hat szimfóniát írt, melyek közül a fentemlített az első. Ugy ezzel, mint a 4-ikkel az Engel-díjat, az 5-ikkel a Filharmonikusok díját nyerte el. Szimfóniái közül *Szeryng* *Kuszevitzky*, *Leonard Bernstein*, *Nikolaj Malko* és *Charles Bruck* (*Brück* *Károly*) többet előadott úgy Észak-, mint Dél-Amerikában, míg Európában főképp *Georg Singer* nevéhez fűződnék bemutatái. Könnyed, francias stílusa, elegáns és közvetlen kifejezőmódja rányomja bélyegét mind a hat szimfóniára. Díjnyertes operája iránt, melyet a mi Nemzeti Operánk nagy sikerrel tartott hosszú ideig műsoron, holland és olasz dalszínházak mutatnak most érdeklődést. - *Menáchem Avidom* néhány éve a „Jerusalem Post” zenekritikusa.

NEPSZERŰ HANGVERSENY

A filharmonikusok szerdán este nagyszerű koncerttel léptek a tel-avivi közönség elé: *Henryk Szeryng* egy saját feldolgozású *Vivaldi*-versenyt és tüneményes kivitelben, Mozart ritkán hallható *D-dur* koncertjét K. 291/a-t éteragadó lendülettel és átérzéssel játszotta. *Skrowacsewski* karmester is legelőnyösebb formáját futotta ki *Sosztakovics* erősen *Mahler*-utánérzésű, ötödik szimfóniájának nagyon temperamentumos és színes előadásával. A közönség nagy tetszéssel fogadta a két kitünő művész számait.

ZONGORAEST

Pinna Salzman kedden este fejezte be négy este terjedő sorozatát az Amerikai Cionisták Házában. Előző koncertjeinek műsorát *Liszt* és *Chopin* műveinek szentelte, míg ezen az esten *Muszorgszky* „Képek egy kiállításról”-cikluson kívül kizárólag francia műveket játszott, melyek közül *Fauré* utó-impresszionista és utó-romantikus „Nokturn”-jét és *César Franck* nagyszabású „*Préludé, korál és fugá*”-ját hallottam, kitünő zongorajátékkal és főképp a szenvedélyes, patétikus részletek nagyhatású kidomborításával. S ha a művésznőnk került is ebben a ciklusban minden kísérletezést az utolsó 3-4 évtized zenei alkotásaival, értékes szolgálatot tett a klasszikus és főképp, romantikus standard-művek őszintén átélés és erősen kifejező előadásával. *Pataki László*

FILHARMÓNIA

Tel-Aviv, ápr. 30., vasárnap, 10. sorozat, 4. est.
Tel-Aviv, május 1., hétfő, 10. rendkívüli bérlet.
Tel-Aviv, május 3., szerda, 11. sorozat, 1. est.
Tel-Aviv, május 6., szombat, 11. sorozat, 2. est.

...SZÍNHÁZ...

Simon Dzsigan szatirikus színháza:
„Cit mach nist háj der cing”

A közönség, bár igaz sajnálattal veszi tudomásul, hogy a két tehetséges partner, *Dzsigan* és *Shumacher*, három évtizedes együttműködés után szétvált, nagy élvezettel hallgatta és nevette végig *Dzsigan*nak és társulatának „Cit mach nist háj der cing” című legújabb produkcióját.

Dzsigan ragyogó komikus tehetsége ez alkalommal is igen jól érvényesül. Minden jelenetben nagy sikert aratott, ha csak megjelenik a színpadon mozdulatai és maszkija óriási nevetést vált-

SIMON DZSIGAN

tanak ki. Ilyen például a katona jelenetben, ahol nem sokat beszél, nem is játszik sokat, de vörös-szakállas katona maszkiájában, s egy-egy jellegzetes mozdulattal, val viharos tetszést aratott. A legsikerültebb jelenet a rabbi-jelenet, ahol *Dávid Ben-Gurion* maszkirozza s a legújabb politikai aktualitásokat karikirozza ki. Különben az egész előadás, mint rendezés, az aktuális politikai humor jegyében áll.

Ez alkalommal is, az előadás többi szereplője elkereknek szolgálnak *Simon Dzsigan* alakjának s kitünő játékának kihangsúlyozására.

JOSZEF BULOFF
a világhírű amerikai jiddis színész és rendező ujra Izraelbe érkezett

...KIÁLLÍTÁSOK...

Frank Anna és Grosz Ágnes
- Bét Chinoch, Cholon

A két festőművész kiállítás a napokban zárult az ismert choloni kiállítóteremben, ahol mindketten egy-egy tucatnyi képet mutattak be.

Anna Frank, a kiváló portréista ez alkalommal is jellegzetes fejekeit állított ki. Különösen gyermekfejei érdekesek.

Grosz Ágnes festőmű-

vészneve kevésbé ismert, minthogy csak néhány éve foglalkozik hivatásszerűen festőművészettel. Sötét háttérű pasztellcsendelletei kellemes hatást keltenek a képek kompozíciói is többnyire koncentráltak. Egyes-nyire került cfáti tájképet is kiállít. Határozottan fejlődésképes művész, akiről még hallani fogunk.

Sebba - Rubinstein-terem, Tel-Aviv

Sebba, egyik élbéli *Dizengoff*-díjas művésznőnk, önálló kiállításban mutatja be hosszú évek munkáját. A kiállítás egyszerűségével és közvetlenségével olyan egyénre emlékeztet, aki tisztá atmoszférát kélt maga körül. Semmi cifrázás vagy divathajszolás *Sebba* tárlatán, minden egyéni és egyszerű.

Sebba elsősorban grafikus s a grafikusok azon fajtájához tartozik, akik takarékosan bánnak a vonallal. Minden képe tulajdonképpen mértani rajz, ahol minden, még a kör is - ahogy azt annakidején az iskolában tanultuk - apró egyenes vonalakkal áll. *Sebba* képei iskolapéldái a stílizált, egyszerű, jó rajznak.

A színek csak mellékesek *Sebbánál*, inkább hangulatalkotó kiegészítések. Ezzel a geometriai módszerrel kezeli *Sebba* portréit is, az

arc szögeit és vonalait hangsúlyozza. *Huberman* karmester portréja a kiállítás legszebb, legsikerültebb képe.

KÉSZÜLJÖN a 40 éves Hisztadrut haifai jubileumi kiállítására

תערוכה
40
שנות ההסתרות
חיפה
מרכז התרבות
גן בנימין
1961. MÁJUS 1-14.
Jegyek a pénztárknál és a munkahelyeken

Haifai mozik műsora:

- ORAH. - AZ IGAZSÁG
- AMFITEATRUM. - CSODÁS ÖRÜLET.
- ARMON. - AZ ISMERETLEN JONNY PERE
- EN-DOR. - Szombat, vasárnap, hétfő
MI TORTÉNT MARY DEAR-REL
Kedd, szerda csütörtök:
EGY BÜNGÖZŐ NAPJA
- MIRON. - BEN HUR
- MAY. - A PSZICHOLÓGIAI ESET
- ACMON. - AZ EJSZAKA VILÁGA
- GAL-OR. - Nappal: péntek, vasárnap, hétfő
ÚJ ORSZÁG
Kedd, szerda, csütörtök:
MERENYLET AZ ELNÖK ELLEN
Este: LÁZADÁS A CAIN-EN
- ORION. - Nappal: péntek vasárnap, hétfő
YORK ÖRMESTER
Kedd, szerda, csütörtök
FIATAL REVOLVERESEK
Este: TUDOMÁNY ÉS BÜN

AP
AD
FAAGY, v
áron a kés
Tel-Aviv,
Telefon 850
AMERIKAI
(Philo, G
öt év telje
krakon, ke
Magyarul b
Tel-Aviv, K
VARGOER
bizalommal
gere - ke
(Magyar lu
Bé Lecher
Telefon 652
1000 SZÉ
két részlet
kedvezmény
Amerikai
magyarban
fizetési felt
T. A., Alle
Alkalmila
klubfoték.
kártyos- és
Tel-Aviv, P
SZEKREK
rozott, 275.
Könyvszekré
és 225.-.
40.-. Kon
földi gyárt
bers, T. A.
V E S Z U
frigiditávek
zónák. „D
nta 2. (T
fonok 3113
VESZÜNI
szép asztal
play gram
potban. Pe
zsálem.
AMERIKAI
ruhák, mo
Giza, Tel-A
Levelezé
HAIFAN ké
títő Iroda
ntica 19., f
fogad.
„ENCLU
Jegélynyűs
díszkötébe
na, Tel-Av
TEL-AV
48 éves b
tulajdonos
kereskedő
vállalás 6
fogorvos,
szl. - A
den korba
Jönmejele
reknék és
dott férfi
házaság c
jöldmulate
asszonyal
Tel-Aviv, P
Egyetlen
28 éves, jó
jó esatábr
megjelenés
péltábról
„Baldog há
adóba.
AJANI
túristák e
mikus ura
korban.
pártik.
FO
TEL-AV
(10
Biztos
MEGISM
fartó lány
házaság c
ígére a kiad
MEGNOSCI
pólgár, 15
orthodox,
olyan nő,
Veslén. Egy
Ajánlatok:
Atá címre
LAKA
LAKASOK
pénz. Üzlet
ák: Welne
Tel Aviv, M
12 sz. Tel. 0
LAKAS, ÜZ
Ismeri „EX
Tel-Aviv, M
5. sz. Telefo
ALKALM
1 1/2 szoba
21.000. Esz
mászá 500.
fal. Lakásol
dák, adás-v
Tel-Aviv, AV
ELADÓ all
hullós lakás.
Jeruzsalem,
Vattikim, rec
SÜRGSZEN
kötézhető
hullós. Luxu
15.000.- és 2
Üzlet u. 45.
és hétfőn 4.
KIADÓ 3 Sz
lakás. Reia,
ntica 120.

APRÓHIRDETÉSEK

ADÁS - VÉTEL

FAAGY, vasgolyó, matracok gyári áron a készítőnél. Adler Testvérek Tel-Aviv, Nachlat Benjámin 134. Telefon 85336.

AMERIKAI FRIGIDAIREK (Philco, General Motors) eladók. Ut 60 teljes garanciával, mérsékelt áron, kedvező feltételekkel. - Magyarul beszélünk. - Kirur Aviv, Tel-Aviv, King George 29.

VARRÓGÉP KÖZPONT. Forduljon bizalommal hozzánk. Eladás, vétel, csere - kedvező feltételekkel. - (Magyarul beszélünk.) - Tel-Aviv, Bét Lechem 8. (King George-nál) Telefon 65232.

1000 SZÉPIRODALMI KÖNYV, két részletben is, eladó. Fizetési kedvezmény. Tel-Aviv, POB 806.

Amerikai FRIGIDAIREK minden országban, garanciával, kedvező fizetési feltételekkel. „Frigotherm” T. A., Allenby 54/56 (a közben).

Altkülmag eladó sarokszápa, kábfotelek. Vállalok mindennemű kárpitos- és paplanmunkát. Grün, Tel-Aviv, Pinksir 5.

SZEKERÉNYEK: 4-ajtós, furnirozott, 275.-, 3-ajtós, 95.-. IL. Konyhakész, furnirozott, 85.-. és 225.-. Fotelgály 70.-. Fotel 40.-. Komplet hálószoba, külföldi gyártmány 475.-. Wagenberg, T. A., Rambam-u. 8.

VESZÜNK „Amcor” szivós fridőket és magas árakat fizetünk. „Dafa”, T. A., Erlanger utca 2. (Ticháná Merkazit), telefonok 3113-32054.

VESZÜNK vendéglői fridőket, szép asztalokat, székeket, long-play gramofont, mindent jó állapotban. Pension Semadar, Jeruzsálem.

AMERIKAI nyári- és gyermekruhák, modellek, nagyban is. - Giza, Tel-Aviv, Reines 34.

Levelezés - Házasság

HAIFAN közismert házasságkövetítő iroda „FORTUNA”, Jozsef-utca 19., földszint. 10-1, 4-8-ig fogad.

„EXCLUSIVE” az évek óta legelőnyösebben bevezetett, legdiszkréttebb házasságkövetítő iroda. Tel-Aviv, Ben Jehuda 11.

„ZENITH”
TEL-AVIV, GEULA 47.
46 éves bécsi magyarjarku háztulajdonos Intellektuel férjet keres 55-ig; - 45 éves gazdag kereskedő lakással, modern-villásos élettársat keres; 52 3. fogorvos, jó praxissal, lakással. Akadémikusoknak minden korban fényes partik.

Jó megjelenésű, jókedélyű, korottnak és szimpatikusnak mondható férfi (50) megismerkedne jóval magasabb rangú nővel, eszmés, jóindulatú és megbízható úri-asszonnyal (40). - „Önkritika”, Tel-Aviv, POB. 4202.

Egyetlen fiam részére - aki 28 éves, jó megjelenésű - keresek jó családból való, szép és jó megjelenésű lányt 22-ig házasság céljából. - Diszkrétú biztosítva. „Boldog házasság” jellegűre a kiadása.

AJANLATAINK:
túristák és túristák, akadémikus urak és hölgyek minden korban. - Kitiűnő, megfelelő partik.
„FORTUNA”
TEL-AVIV, Idelson-u. 20.
(10-1, 4-8-ig)
Biztosított útiktartás.

MEGISMERKEDNEK szombat-tartó lányval v. özvegyvel 40-ig. házasság céljából. „Iparos” jellegűre a kiadása.

MEGNOSULNE amerikai Állampolgár, 158 magas, szigorúan orthodox, elvenne 30-36 éves olyan nőt, aki hajlandó parókat viselni. Egy gyerek nem akadály. Ajánlatok: Mandel Andor, Kfar Atá címre ker.

LAKAS-BÉRELET

LAKASOK: vétel, eladás, kölcsön. Üzlethelyiségek. Existenciák: Weinberger közvetítő iroda, Tel-Aviv, Merkáz Báalé Meláchá 5. sz. Telefon 65376 (10-1, 4-6)

LAKAS, ÜZLETHELYISÉG a közismert „EXPRESS” iroda útján. Tel-Aviv, Merkáz Báalé Meláchá 5. sz. Telefon 65376 (10-1, 4-6)

ALKALM VÉTEL: Cafonban 1/2 szoba 13.000.-, 2/2 szoba 21.000.-. Eszpresszó 15.000.-, párnású 500.- Tarsulás 5000 fonttal. Lakások, egzisztenciák, iradók, adás-vétel. „Universal”, Tel-Aviv, Allenby 114. Tel. 67991.

ELADÓ alkalmi áron két szobás-hallos lakás, kerttel. Schachner, Jeruzsálem, Kirját-Hajoval, Sikum Vitikim, rechov Borochov 24.

BERGÖSEN ELADÓ azonnal beköltözhető és fél szobás, villás hallos luxuslakás új házában. 15.000.- és 2.000.- Ramat-Gan B. Utcai u. 45., 3-as ajtó, vasárnap és hétfőn 4-6-ig.

RIADÓ 3 SZOBÁS hallos luxuslakás. Klein, Ramat-Gan, Modlin utca 120.

ALLÁS FOGLALKOZÁS

ÖZERETET KERES 4-személyes háztartás. - Tel-Aviv, Jabotinsky-utca 104., Grünstein.

VARRÓNÉ, gépelei tudót, lehet kezdő, felvezet: Tel-Aviv, Herbert Sannut-u. 60., II., tengerpart. Balog.

Gyakorlott konfekció varrónőt keresünk egész napra
ARIEL FASHIONS Ltd.
Tel-Aviv, Allenby-út 52.

JÓLFOZÓ ASSZONYT KERESÉK kis háztartásba, Margoth, Givát-Rambán, Hácánchánim 9.

HÁZVEZETŐ, „magyar”, magánoshoz, bentlakással ajánkozik. „Megbízható” jellegűre a kiadása.

TEXTIL SZAKMÁBA
elarusító nőt
vagy **férfit**
keresünk
„Elegant”, Jeruzsálem, Strauss-utca 3.

KERESÜNK petách-tikvai egyént, aki Kfar-Szában dolgozik, vagy fordítva - könnyű megbízás lebonyolítására. Márkus és Schärfer, Petách-Tikva, Wolfsohn 22.

Fémiparban gyakorlott **slancnikészítőt** keresünk.
Jó feltételek és előrehaladási lehetőség. Szakemberek ajánlközését - korra való tekintettel nélkül - Tel-Aviv, POB 655 címre kérjük.

Szakképzett PODRASZNÓT keresünk. „Ráchol” szalon, Bné-Brák, Rabbi Akiba-u. 57.

KERESÉK háztartás részére megbízható nőt, főnapra. Tel-Aviv, telefon 33779.

NEMET-HEBER titkárnő-gépirónő 6 óras fix havifizetéses állást kaphat. Tapasztalat kárterítési ügyekben, vagy magyar tudás előnyös. Jeruzsálem, POB 1225.

OKTATÁS

Uj kurzusok
indulnak május 3 és 4-én.
1. Varrás-szabás
kezdőknek.
3 hónap alatt megtanítjuk varrni és szabni!
Gyorsított
szabás-modellező szaktanfolyam
haladóknak, varrónők, konfekció- és oktatók részére!
Legújabb módszer!
Könnyű, pontos! **Modellek divatlap szerint!**
Méret és konfekció!
Jelentkezés minden nap este 7-ig.

LEONORE
T. A., (Slomó Hámlech 72. (Allyaktérnél))

KERESÉS

KERESÉK TANÍKAT férjem, Breuer Eugen (Jenő), Zombor, Beograd (Jugoszlávia) halálának igazolására. Breuer Réza, c/o Dr. Urea, Petách-Tikva, Rothschild 82.

SZENES ERNŐ, Temesvár, kéri volt munkaszolgálatos bajtársait. Rékási útról első évről és második évről ugyanott, jelentkezzenek tanuank. Címek: Naharia, Sikum Amidár 103/3. Költség térítve.

TARS

CIPESZ, TARSAT KERES! Felsőrészkesztő üzlethelyiséggel és géppel rendelkezem. Weisz Vilmos (Szatmárútról), Asod Jám 652/9.

Könyvek - Könyvtárak

JÓ ES UJ KÖNYVEKET olvashat Hartstein (azelőtt Jámor) költésünköntről, T. A., Allenby 84. sz. udvarban. - Könyveket a legmagasabb áron veszek.

Rejtvénypályázatunk nyertesei:

- Gervai: „Galambok az olajfák ágain” című könyvét a 817. számú rejtvény megfejtői közül Itzkovits Szára, Tel-Aviv, Jehuda Hálévi 95;
  - Züsmann: Jubileumi évkönyvet a 818-as számú rejtvény megfejtői közül Avigdor Arnon, Macuba kibuc;
  - Salomon Mihály: „Keresztény voltam Európában” című könyvét a 819. számú rejtvény megfejtői közül Bernstein Cvi, Hászár Mose 26, Rámát Jicchák nyerték.
- ▲ könyveket postán elküldjük.

KÜLÖNFELE

MUFGOSORT javító legoicsóban, 30 perc alatt, garantálva, a legújabb módszerrel. Tel-Aviv, Keren Kájmélet huszonkilenc. Ben Jehuda sarok.

JÓLSZABOTT ÖLTÖNY, elegáns kosztüm készíti INDIG szabóságánál. Tel-Aviv, Allenby 21., Magrábnál.

M. PETIGROW & J. SAMUELOFF hallókészülék és elemek, javítások. Tel-Aviv, Bialik 22/a (udvarban).

MUFGOSORT JAVITOK legoicsóban, 30 perc alatt, garantálva, amerikai módszerrel. Fogadok Kájmélet útról. Tel-Aviv, Keren Kájmélet 32. Emil Zola-u. sarok 17.

VILLANYBOROTVAK, javítások, telekezes. Rubin, Tel-Aviv, Jezsod Hámalá 6. (Tácháná Merkazitnál.) Telefon 32161.

SZOFABESTEST ES MAZOLAST legjobban kivitelben készíti GEIGER és KLEIN, Tel-Aviv, Felerberg 24. telefon 64840 (10-12, 4-6-ig) és Cholot, Sikum Shelters 12.

A. ZUCKERMANN FOGASZATI LABORATORIUM, express javítások fél óra alatt. T. A., King George 5., telefon 62429.

VILLANYBOROTVÁK, szerelés, javítás 3 évi garanciával Gyenes vezetékszerelő. Tel-Aviv, Sheinkin 61. sz. Telefon 67080.

Lakásimét kérem a hülynek, aki tizenölcadikán Tel-Avivban, Alcharzi-utcaiban 62-es autóbussz útról értekelődött, - elvesztett értéktárgy miatt. Lukács, Tel-Aviv, Weisel-u. 11.

KENYES LABRA dr. Heilcipés. Legújabb, elegáns modellek, Reich, Tel-Aviv, Allenby 87.

VILLANYBOROTVÁGEKÉK szakértői karbantartása, átszerelés 6-220 voltig, felülállással. Daniel Birnbaum, Tel-Aviv, Mohilever-u. 38/a. Tel. 66432.

HAIFAI APRÓHIRDETÉSEK
JÓ FELSORÚTVA VARRÓNŐ házakhoz ajánkozik. Borhovski, Haifa, Kibuc Gálujot 116/III.

ELADÓ LAKASOK ALKALMI ÁRON, háromszoba-hallos Pevzneren, 23.000.-; kétszoba-hallos Sderot Um, 13.500.-. Lehetősegek részben törlesztés. Kaufmann, Haifa, Háneviim 20. I. Tel. 6240.

önálló lakatosokat keresünk
JÓ FELTÉTELEK.
Írásbeli ajánlközás:
Trisol, Haifa, Herzl-u. 2.

ELADÓ, szép, kétszoba-összkomfortos lakás Achuzán, Vitkin-u. 12., Haifa.

TÖRÖTT FOGSORAT perek alatt megjavítunk. Kármí, Haifa, Herzl utca 23/1.

NAGY VALASZTEK mindennemű 2-3-4 szobás lakásokban, alkalmi áron. Kármelen, Hádaron, Névé Számanon. Bít Gálímban. Üzletek, helyiségek, existenciák. Kaufmann, Haifa, Háneviim 20., I. Tel. 6249.

KOMFORTOS LAKASOK: eladó kétszobás mástántával, Nemet-Kolónián; átadó egyszobás belköl-bizhető Bít Gálímban. Lakásközvetítő, Haifa, Jaffa-u. 139. - Telefon 67194. (10-12, 4-7)

Idősebb házaspár keres

megbízható, teljesen egyedülálló, németül beszélő

házvezetőnőt
Jó feltételek és fizetés.

Adv. Centre, Haifa, Herzl-utca 20., „3557” számon

MODERN egyszobás udvari földszintes öröküladás, csukott teraszsal. Hadaron, eladó. Grünberger, Haifa, Schapira 13.

SZOBAS-ÖSSZKOMFORTOS lakás 2300.-ért átadó. Krémor, Haifa, Irak-u. 12/III.

FENYKÉPEZÉS SEGÉDÉT, szakma minden ágában jártast, felvezetünk. Cím: Grünbergernél, Haifa, Schapira 13.

AMERIKAI prima cottonruhák, szoknyák, gyermekruhák, fürdő-dresszek nagy választékban érkeztek. Olcsó árak. Haifa, Hechaluc 34., udvari témelelet.

PERFEKT PODRASZNÓT azonnalra felvezet. „Samí” szalon, Haifa Nordau 5.

FENYKÉPEZŐGÉP és 10 x 15-ös nagytű, stúdió részére, eladó. - Foto Kleinmann, Haifa, Jaffa út 82.

Két és fél, vagy hárommilliárd dollár kell az országépítési tervek végrehajtásához

Lévi Eskol pénzügyminiszter előadása a Mápj külföldi tagozatainak titkársági ülésén

Az ország gazdasági problémáiról, valamint a többéves országépítési és gazdaság-fejlesztési tervekkel tartott átfogó beszámoló Lévi Eskol pénzügyminiszter hétfőn este Tel-Avivban az Ichud Háolámi titkárságának megnyitott ülésén. Beszámolója elején Eskol kihangsúlyozta, hogy a nagyszabású tervek végrehajtásához 2,5-3 milliárd dollárra lesz szükség. A pénzügyminiszter felhívta a figyelmet arra, hogy néhány éven belül megszűnnek a németországi egyéni és jövótéli kárterítések, amelyeknek fontos szerepük volt az ország gazdasági életének stabilizálásában. A jövőben ezeket az összegeket részben saját erőnkől kell majd előteremtünk, részben pedig a galutban élő zsidó néptől kell kapunk. Eskol megígérte, hogy a kormány a jövőben is hathatós támogatni fogja - gyakran ötven százalékos kölcsönös - a külföldi befektetőket.

A következő években további tíz fejlesztési várost, valamint még két mélyvízi kikötőt fogunk építeni az ország déli részében és amikor oda is elérkezik az országos öntözési hálózat vezetéke, több ezer családot fognak mezőgazdasági településeken is elhelyezni. Komoly és sokatígérő kísérletek történtek az elektronikus és optikai iparvállalatok építésére. A Világbanktól 25 millió dollár kölcsönt fogunk kapni, amelyet a holttengeri kálisó művek kibővítésére fognak fordítani és remélik, hogy a termelés hamarosan elérje az évi félmilliárd, majd későbbi időpontban az egymilliárd tonnáig. A foszfáttelek helyek kihasználása nagyütemben halad előre és a jövőben egy új gyárat alapítanak a foszfátak feldolgozására.

A petroleumkutak ma az ország kőolaj-szükségletének husz százalékát fedezik és nemrég a feltárt gázforrások környékén szertegező petrokémiai iparvállalatokat fognak emelni.

Tíz évvel ezelőtt - mondotta Lévi Eskol - az összes kivitelnél 40 millió dollárt tett ki, ma pedig az export már meghaladja a 400 milliót.

Sierra Leone önálló állam

Freetown, (Reuter). - Sierra Leone eddigi angol gyarmat tegnap hivatalosan is önálló állammá változott. A függetlenségi ünnepségen a kenti herceg, aki II. Elizábeth királynőt képviselte, átadta az új néger állam kormányának a formális okmányokat arról, hogy megszünt angol gyarmatának lenni és független állammá vált a Commonwealth keretében. Szerdán éjjel 12 óra körül a város közepületeiről eltávolították az angol zászlót és felhúzták rá Sierra Leone lobogóját. Maurice Durman, aki az elmúlt öt év során Sierra Leone kormányzója volt, felesküdt, mint a független állam fő-kormányzója.

Izráelt az ünnepségeken Jicchák Ben-Aháron közlekedésügyi miniszter képviselte. Az új államot a Szovjet-unió azonnal elismerte és Chruscsev üdvözlőtáviratot küldött Milton Margay miniszterelnöknek.

Adóvallomás Adótárgyalás I. UNGERLEIDER HAIFA, ARLOZOROV 1. Telefon: 2680.

meg Izráelt. Ebben a helyzetben a hadsereg erejének fejlesztésén kívül főleg az alljára kell súlyt helyeznünk, hogy az ország en beranyagban is megerősítést kapjon.

Eskol, aki elégedetlenségét fejezte ki a külföldi befektetések lassu folyamata miatt, közölte, hogy az utóbbi két hónapban havonta négyezer olé jött az országba és reméli, hogy ez a szám állandósulni fog. (f. 4.)

Széljegyzet

AZ UJ LIBERALIS PART MEGALAKULÁSÁHOZ

A Liberális Párt létrejöttének szükségességéről a héber újságok egymástól eltérő véleményét nyilvánítottak, az egyes lapok pártállásától függően. A közvélemény hangulatát mégis azok a polgári beállítottságú újságok fejezik ki legjobban, melyek az új pártalakulást kedvező előjelnek tekintik egy olyan fejlődés

késébe a Mápj nagy érdemeit, de mégis azt szeretné, hogy a jövőben a politikai életünk ne csak egy síkon, a közönség közömbössége mellett folyjon, de legyen benne több drámaiság és több harc is - de ez barátok közötti harc legyen.

A legharciasabb beszéd mégis a Pinchász Rozen

A „KISEBBSÉGEK”

képviselői az alakuló diszközgyűlésen. Az előző emelvényen egy galili arab és egy druz közbérel látható, kettőjük között Chendá Moses-Nojek ügyvéd, a Láisá hetilap főszerkesztője, a Progresszív Párt vezetőségi tagja s egyike az új párt vezetőasszonyainak, akik a vezetőség férfitagjával szemben ugyancsak erősen kisebbségben vannak.

felé, ahol az izráeli politikai arénában sokkal kevesebb párt fog egymással szemben, vagy inkább egymás mellett küzdeni, mint eddig.

A polgári és intellektuális körökben az új Liberális Párt iránt megnyilatkozó rokonszenv, sőt lelkesülés mellett egyes lapok bizonyos fenntartást és politikai manővert látnak a dr. Náchum Goldmann és Tálmon professzor kijelentéseiben. Náchum Goldmann, aki teljes presztízsével állt ugyan ki az új alakulást mellett - hiszen a gondolat eredetileg is tőle származott - egyelőre nem csatlakozott a párthoz, hanem ezt egy későbbi időpontra helyezte kilátásba. Ugy látszik, hogy hezitálása mögött régi szándéka húzódik meg, hogy Izráelben végleg letelepedjen. Bizonyos csalódot keltett Tálmon professzor kijelentése is, aki egyelőre csak mint „kivülről támogató” tanácsadó akar a párt mellett állni. Mint tudjuk, Tálmon professzor volt a kezdeményezője a párási miatt Ben-Gurion ellen kibocsátott nyilatkozatnak, amelyhez több intellektuális vezetőember aláírását is megszerzte. A párárásban elfoglalt álláspontja miatt mondotta le Tálmon professzor a Ben-Gurion életrajzának megírását is.

Ezer fehér embert öltek meg Angolában

Johannesburg, (Reuter). - Az afrikai újságírók szervezetének Luandába, Angolá fővárosába küldött megbízottja arról számol be, hogy Angola portugál gyarmatban legalább ezer fehér embert gyilkoltak meg a legutóbbi terrorista támadások során. Gyermekek és asszonyok is voltak közöttük. Közben az angolai hatóságok új hivatalos listát is kiadtak, amely 200 halott és eltűnt fehér telepes neveit tartalmazza. Teljes családokat lemészároltak. Az egyik esetben egy család 17 tagjából három maradt életben.

Az alakuló diszközgyűlés felszólalásaiól különösen a dr. Náchum Goldmann beszédére kellett felfigyelni, aki az ország politikai életében eddig fennállott egyenlőséget most az új pártalakulással gondolja egyensúlyba hozni. Nem vonja

IRAS - TENYER alapján PANACSOFT AD: SANDRA TEL-AVIV 235. DIZENGOFF 235 Magyarul is tud. Csak 3-7-ig. péntek kivételével.

1961 IV 28 Uj Kelet 11

ILONA

Írta: Hans Habe

"Iona", generáció és egyben asszonyregény: nagyanyóknak, leányának és unokájának kalandos és érdekfeszítő története, széles történelmi freskóba ágyazva, Ferenc József korszaka, a cári udvar, a háború, a monarchia összeomlása. Egészen napjainkig visz el a regény, melynek legköltségesebb részeit a tájleírások, leírások, a háború döbbentető, a születés- és a halálának kegyetlenül reális szemléltetése az olvasóval. Alább közöljük az "Iona" első fejezetét fordításban.

Fehér karácsonyt hozott a december az Ur 1886-ik esztendőjében. Mély hó alatt feküdt Kisménem állomásának vörös téglapályája. A hálószobában az első és másodosztályú váróterem fölött nyolc órája vajdútt az asszony. Három gyermeket szállt fájdalomban: a negyedik most volt útban. Minden alkalommal biztosra vette, hogy meg kell halnia. Most belefáradt a halállal való küzdelembe. Várt az.

A férfi az ablaknál ült és kitékintett. Előbb az asszony kezét fogta, de ő elküldte magamellől. Alant aludt a behavazott állomás, lesöpört síneivel. A szemafor jelzőtáblája, mint parányi vörös hold meredt a szürke égen. Egy óra és tizenegy perc múlva a vörösnek zöldbe kell változnia. Vajon itt lesz a gyermek, mielőtt a gyorsvonat áthalad?

Időnként gyereket nevezett hangzott át a házon. Horváth Mihály, az állomásfőnök, ismerte gyerekeit hangját: a négyéves Teréz trillázós kacagását, a hároméves Lajos bugyborékoló nevetését. A még nem egészen másfél éves Margitot idősebb testvérei megint ki-zárták volna játékaikból? Imádkozni akart, de az Uristen nem adott neki szavakat, amelyekkel fohász-kodni tudott volna. Imádkozni? Az Uristen mindig másképpen döntött... "de nem úgy, ahogy én akarom, hanem ahogyan te akard."

Az állomásfőnök mindössze huszonhét éves volt, de emlékezni tudott sok meg nem halgatott imádságra. Amikor gyermek volt, egyet-mást ígért az Uristennek és némelykor megfenyegette őt. Az ajtó halkán, bocsánatkérően nyikorgott. Erzsébet néni, a bába lépett a szobába. Dragonyosléptekkel közeledett az ágyhoz; tett-vett a nyugdélcselő körül, bábamódra elküldte a férjét. Azután ő is az ablakhoz lépett és hangosabban, semmint szeretne volna, így szólt: "El kell hívunk az orvost."

Az állomásfőnök tudta, hogy ez mit jelent. Erzsébet néni háromszor müködött közre Ionkánál orvosi segítség nélkül. Egyedül vizsgálta a felelősséget egy új életért: a halál felelősségét nem akarta vállalni. Az orvos megjött. Dr. Grünfeld, a zsidó orvos apró kis ember volt, rőt szakállal. Messzeföldön bölcsességéről volt híres. Nem küldte ki az állomásfőnököt a szobából. Mihály az ágy lábánál állott és az asszony fehér arcára meredt.

Hat éve, hogy elvette feleségül és sohasem színt meg szépségét bámulni, mint olyanvalamit, ami jelen van és még sem erről a világról való. Türelmes szenvedéllyel szeretete, kitartó reménységgel, hogy mindig újra visszaszerzi magának, ha elveszítette. Még akarta ígérni Uristennek, hogy ezúttal másképp lesz, de nem emlékezett, mit cselekedett hibásan és nem tudta, mit tehetne másként. Az órájára tekintett. El-lenöriznie kellett, hogy a váltók be vannak-e állítva, hogy a szemafor zöldet mutat-e és a kivilágított iroda

ajtaja előtt kellett állania és szalutálnia. Az állomásfőnök nem mindjárt tette fel a fejére a sapkát. Lassan hullott a hó, nagy pelyhekben. Sűrű, fekete haja fehér lett tőle. A szemafor most pirosról zöldre váltott át. Az acél paprikajancsi egyik karja fárdatna hullott alá, a másik strammul ugrott fel. A szerkezet csörrent, mint valami lánc. A gyorsvonatnak két perc késése volt. "Máté, zárja be az ajtót", — mondta az állomásfőnök. Amint felfelé haladt a lépcsőn, — szemrehányást tett magának azért, hogy túl lassan — gyermekirászt hallott. Tudta, hogy új hangtól eredt.

A hálószoba ajtajában elébe lépett az orvos. "Ne menjen be" — mondta dr. Grünfeld. "Fiú?" — kérdezte. "Egészséges leányka." Félre akarta tölteni dr. Grünfeldet, de hasztalan kereste az erejét. "Ersőnek kell lennie, — mondta az orvos. — Nem tudunk rajta segíteni." Értelmetlenül bámult a rótszakállú kis emberkére. "Gondoljon a gyermekre" — mondta az orvos. — "A gyermek a fontos."

Hogy jön ez a törpe ahhoz, hogy őt vigasztalja? Hogyan merészkedik azt állítani, hogy a gyerek a legfontosabb? Mellen ragadta az orvost és félretaszította. Bent a szobában a bába a lábánál fogva tartotta a gyermeket. Egy mosdótábla mártotta. Az ágy tele volt vérről. Az asszony arcát fehér kendő takarta... // Az asszony tíz napja volt halott.

Karácsonyi misére ment a csikorgó havon keresztül, a keskeny ösvényen. Mőgötte szunnyadt az állomás. Előtte fekiidtek elszórtan a tanyák, a falu. Az állomásfőnök szerette faluját, amely még falu volt, de már félig városka. Kisménem felüton fekiid Budapest és Debrecen között, de messzire a fővárostól, az ország északkeleti részében, véletlen folta a házaknak, utcáknak, kerteknek, gesztenye- és akác-fáknak, beültetve a magyar síkság végtelenségébe. Kisménemet volt egy fötere nagy kálvinista és kilcsiny katolikus templommal; gyógyszerára, elemi iskolája és egy malma. Meg a tulajdonosnőjének szépsége miatt messzeföldön ismert papirkereskedése is volt, valamint egy vendégfogadója kávéházzal és billiárdal, a Rákóczy-szálló. Állomásának tekintélyét azonban az Aporfalvy uradalomnak köszönhette. — Száz ezer holdon terült el; az állomástól csak hét kilométer távolságra volt és noha Kisménem nem volt gyorsvonat-állomás, mégis megeseett, hogy a gyorsvonat megállt: mindig akkor, ha a földbírtokos megérkezett, vagy elutazott.

Az udvarokról bebugyolált alakok közeledtek az állomásfőnök felé. Köszönt, de kitért az útjukból. Nem óhajtott részvétet, sem hamisat, sem ösztintét. A hamis részvét csúf volt és az ösztinté fájt neki. Miért zavarná az ünnepi nyugalmat? A nyitott koporsóban fekvő halott képét elhessegette. Közeledett a faluhoz, de a falu látszott közeledni, mint hívós kéz, amely egy lázas homlokhoz közelít. Az asszony a hó alatt fekiidt a temetőben. Mindig is elvágyódott innen. Most hát a faluhoz tartozott. És ő maga is a faluhoz tartozott, nem mintha itt született volna, hanem azért, mert az ember csak ahhoz

a földhöz tartozik, amely magába fogadja a halottait. Itt akart maradni. Nem akart több lenni, mint ami volt. Aki sokat ért el, többre vágyott. Akinek többje volt, félte azt az elvesztéstől. Aki ma remélt, holnap megcsalatozott. Az ösvény a fűtábla torokkollott. Mindig több ember csatlakozott hozzá. A templom magába fogadta őket. // Otthon maradt. Nem lett belőle több. Az évszázad, melynek fordulópontján született, végéhez érkezett. Már 1903-at írtak. A kisméneti állomásfőnök negyvenéves volt. Csinos ember volt és még mindig tekintélyes megjelenésű férfi, noha csupán középmagas, ám karcsú nővést, fényes, fekete hajjal és fényes, felélt kunkorodó bajusszal; barna, tüzes szemmel; egészséges, nap-sütötte bőrrrel. Csendes vidámsága mint széles, mindig nyugodt folyam áradt más emberek életének mozgalmas tengerébe. A hivatalnokok és előkelőségek eladó leányai, ké-sőbb üzletlajdonosnők és földbírtokosok mint szivezen látott férjfelölt méreggették. Csalódtak benne. Noha kitűnő összeköttetésekkel rendelkezett a hatalmas Aporfalvy-házzal, azokat csak kétszer vette igénybe, mindkét alkalommal amikor előléptetés veszálye fenyegette és a magyar államvasút a nagyvárosba, Szegedre, azután pedig a fővárosba Budapestre akarta áthelyezni.

A nagyvilág utáni enyhe vágyódását egzotikus virágokkal és egész Európa, sőt Amerika és Délafrika virágtenyésztőivel folytatott levelezéssel elégítette ki. Nem volt szomorú ház a fiatal özvegy háza. Az "ő házának" emlegették, noha a vörös, egyemeletes, vad-szólóval sűrűn befuttatott téglapépület a vasúti sínek mentén nem a sajátja, hanem az államvasutak tulajdona volt. Az ételgőz, amely a várótermek fapadjaikat impregnálta, a fűtszag, mely a lakásban terjengett, végül az iroda körül röpködő három Horváth-lány látványa elhalványította a különbséget. A kincstári ház olybá tűnt, mintha az övé volna, s minden, amelyet magának mondatott, kincstári jellegű volt. Már nem hitt abban, hogy az Uristen süket volt imával szemben. Amikor Iona megszületett, — mert anyja nevét nyerte az utolsó szülött a keresztelésben — Teréz négy, Lajos három, Margit nem egészen két éves volt. Az emberek tanakodtak, hogyan lesz képes egy fiatal férfit ellátni négy kisgyermeket. // Két nappal Iona tizenhetedik születésnapja után, 1903 december 16-án, megérkezett Róza néni Budapestre.

Horváth Mihály hat éve nem látta idősebb nővérét. Rendszeresen írt ugyan, idő-ről-időre emlegette is divatszalonjának virágzását és sikereit, ám a kisvárosban túlságosan fantáziászenyegyek voltak ahhoz, hogy Róza néni jelentőségét fel tudják mérni. Róza néni csupán négy vagy öt napra tervezte látogatását; karácsonyra ismét a fővárosban kellett lennie. Az ő kedvéért előre hozták az ünnepet. Éjjel-nappal ruhákat próbáltak, válogattak, cserélgettek és vasaltak. Róza néni kalap-kákat, kesztyűket és zsebkendőket varázsolt elő csak

nem kimeríthetetlen kincsesládából; a három leányzó frizuráját pillanatok alatt megváltoztatta; szögletes mozdulataikat szeretettel, ám irgalmatlanul kiigazította. A füst- és sült-szagokba a vasaló szén-gőzének és a hajfodorító-vasnak petróleumszaga vegyült. Emellett Róza néni nem hasonlított a Jézuskához, akit megszemélyesített. Ötven éves lehetett, széles orr, szája és halánték foglalt helyet szepőlökkel telehintett arcában, amelyet mintha alkohol duzzasztott volna fel, amelyet nem ivott; vagy a gond, amely elkerülte. Amikor utoljára járt Kisménem, szöke volt, most pedig kiálthatatlan lilás-vörösbé játszott a haja: az állomásfőnök nem tagadhatta, hogy festett haj volt. Olyan frivolan beszélt a városról, melyben élt, hogy fivére kitekintett az állomás sáncjára, fejét rázva, mintha nem tudná felfogni, hogy ez az ártatlan sáncpár a bűnös Babelben végződik. // Nővére látogatásának harmadik napján végre módot talált az állomásfőnök arra, hogy a késő esti órákban Rózával végre egyedül maradjon. Teréz, Margit és Iona már ágyban voltak; Lajos katonakéknál, ahonnan csak karácsonyra várták vissza. Az állomásfőnök — uniformis-kabátjának legfelső gombját a szűk celluloidgallér fölött kinyitva — ülve maradt az asztalnál. Kezei a bársonyterítő tarka pamut-tulipánjain pihentek.

Róza kényelemben helyezte magát a magastámlájú, gobelinnel s ragyogó messz-szing-oroszlanfejekkel díszített kanapén. "Tudom, mire gondolsz", — törte meg Róza a feszült csendet. — "A pokolba kívánsz engem." "Túlzol, mint rendesen, kedves Rózám", — válaszolta fivére. — "Csak azt gondolom, hogy bolhát ültetted a lányok felébe és hogy nem lesz könnyű nekem kiűzni onnan." "Ionáról beszélsz!" "Miert éppen Ionáról beszéltem volna?" "Mindig Ionáról beszélsz." — Fivérének elháritó mozdulatára nem is hederített. — "Es kivételesen igazat adok Neked. Terézrel semmi baj nem lehet. Született mintatanuló. Rád ütött. Egy és más történet veled az életben. De nem a te hibádból. Nem számit." "Talán" — mondta az állomásfőnök. — "Talán." "Es Margit? Peche van a gyerekeknek. Túlságosan hasonlít Ionához. Eppen ma figyeltem meg őket. Egymás mellett ültek..." — Megkopogtatta a kanapé plüss ülökéjét. — "Ikreknek látszanak és mindketten nagyon hasonlítanak szegény feleségedhez."

Mihály a homlokát ráncolta. Róza a siron túl is gyűlölte a feleséget. Nem kívánta, hogy nővére beszéljen róla. "Es mennyire különböznek egymástól!" — folytatta Róza. — "A férfiak pontosan érzik ezt, elhíhettek nekem. Miért ő és miért nem én, ezt fogja kérdezni Margit önmagától egy életem át. Neked pedig természetesen sohasem lesz bátorságod hozzá, hogy megmagyarázd neki, milyen keveset tudnak a tükrök. Te itt ülsz ebben a fészekben és hagyod, hogy a vonatok áthaladjanak rajtad" — folytatta Róza. — Utána bámultsz a gyorsvonatoknak és megnyugszol, mert azok sineken futnak. A huszadik század elkezdődött, Mihály! A vonatok, amelyek

áthaladtak, nem térnek többé vissza." Az állomásfőnök fázott. A kályhához lépett s utána rakott. Háttal Rózának, a hamuba tekintve, mondta: "Ionáról akartál beszélni." "Tudod-e, mit mondtott ma nekem a gyerek? Egyszer, — így mondta, olyan házbán szeretne élni, amelyen nem áll az a szó, hogy "Kisménem". A férfi felegyenesedett. "Azt mondta, hogy el akar menni?" — kérdezte. "Tudja is a gyerek, hogy mit akar!" — felelte Róza. "Innen el kell kerülnie. El ezek közül a szörnyű plüss-bütorok közül." A messziny-gyűrűt rángatta, mely az oroszlan szájából csüngött ki, mintha le akarta volna tenni az oroszlanról. Az állomásfőnök fel és alá járt. "Es kivel ismerkedhetik meg itt?" — vélekedett Róza. — "Néhány parasztfiúval, a fiatal tanítóval, a Rákóczy-szállodás fiával. A fiatal Aporfalvy grófról úgy beszél, mint egy mesebeli hercegről, mert a kilences huszároknál szolgál. Egész Budapest tele van kilences huszárokkal!" "Nem üzünk férjvadászatot", — szakította félbe a fivére.

"Azt hiszed, örökre magadnál tarthatod? Mint a virágaidat, ameddig csak el nem hervadnak? Önző vagy Mihály! Tartsd meg Terézt és, bánomisen, Margitot. Ionát nem ennek a fészeknek teremtették. Nálam kitanulhatja a szabászatot. Az én szalonomban a legjobb társaság fordul meg. Kikeresheti magának az emberét — igenis, egy férfit, akárhogy is meredsz rá, minthacsak a megtestesült Uristenről beszélnék."

Az állomásfőnök megkisérelte, hogy elképzelje az életét Iona nélkül. Tizenhét év telt el a felesége halála óta. Az Uristen felhúzta egy épületet, aztán lassan eltávolította valamennyi tégláját és az mégsem omlott össze. De Iona nem halott, ha el is hagyja őt. Kilenc óra tizenöt percet tart az ut Kisménemről Budapestig a püspökladányi átszállással együtt. "Tényleg azt mondta, hogy el akar menni?" — ismételte. // Iona kihajolt az ablakból és integetett.

Lassan hullott vissza az állomás a délutáni ködbe. Csúpan az egyik szobaablak korai fénye pislakt meg a ködön és füstön keresztül. Ha papa sikkját látom utolsónak, akkor minden jóra fordul, gondolta a leány. Utoljára az állomásfőnök sikkját látta, amikor a vonat egyre távolodott a kis pályaudvarról. A vonat átdöcögött egy hajlaton. Az alacsony kőfal fölött fekiidt a temető. Gyorsabban forogtak a kerekre. Semmitsem lehetett már látni Kisménemből. Iona leült. Egyedül volt Róza néni. Plédek és kalapdobozok tornyosodtak a csomagháiban és az elsőosztályú kupé plüss-ülőhe-lyein. Közöttük szegényesen hatott Iona fonott, vaspánttal és lakattal lezárt utikosara, melyen az elemőzsis kosárka állott hideg hussal, vörösborral és szalvétával. A beszélgetés apjával, a látogatások, a csomagolás, a bucsu Teréztől és Margitól: Ionának nem jutott ideje a gondolkodásra. Nem a vonatok haladtak tova előtte, most ő maga utazott.

Összegyűrte a nedves zsebkendőt ujjai között. Nem akart többé sírni. Mindig sejtette, hogy kiválasztott. Most már tudta is. Nem volt jó tanuló; nem

tanult gyorsan, mint Teréz, de a tanítók sohasem nyultak hozzá kemény kézzel, mint más gyermekekhez és a vizsgaelőadáson persze, hogy ő mondta fel az igazgatónak a köszönet-verset. A mult nyáron elment első báljára és testvérei megjósolták, hogy petre zselymet fog árulni, de a fiatal Aporfalvy, aki a Nádasy huszárok önkéntese volt, mégis vele táncolta az első csárdást. Az is magától érthető volt, hogy Róza néni őt választotta ki a testvérek közül. Mindez világos volt, hiszen a természet így akarta. A fülke ajtaját félrehúzták. A kalauz, vastag, szür. kebajszu, medveszerű férfi, belépett. Felkattintotta a tetőlámpa tejfehér félgömbjét és lámpácskájának gyertyáját a gázlámpa izzóházhoz közelítette. Halk, sziszegő hang hallatszott a fülkében. Aztán remegő fény ömlött széjjel. "Na, hogy vagyunk, kis kisasszony?", — kérdezte a kalauz, miatt elvette Róza néni a jegyeket. "Jól Józsi bácsi" — mondta Iona és mosolyogni próbált.

Nem ment könnyen! Születése óta ismerte Józsi bácsit. Amióta csak emlékezni tudott, mindig ő utazott a személyvonattal Debrecen és Püspökladány között. Az apja tréfás szavakkal Józsi bácsira bízta az indulását. "Mikor vagyunk Püspökladányban?", — kérdezte. "Hat óra negyvenkettőkor."

Ionának el kellett fordulnia. Hirtelen tudatára ébredt annak, hogy a Püspökladány-Budapest gyorsvonat kalauzát nem ismeri. Papa sem ismerte. Püspökladányig ért a keze, messzebbre nem. "Mi az, máris honvágy?", — tréfálkozott a kalauz. Iona nem tudott válaszolni. Nem törődve a kerek utikallappal, melynek karimája összegyűrődött az ablakon, arcát az üvegtáblához szorította. Könnyel kezdte szorongatni a bevont üveglak párájával. Józsi bácsi nem tudta, milyen nehéz lett minden. Nem tudta, hogy ő az utolsó szeme volt az elszakadó lánacnak Horváth Iona és Kisménem állomásfőnöke között. // Róza néni lakása Budán volt, az ódon városrészben a Duna jobbpartján. A ház egy keskeny utcában állott, amely a szerencse istenasszonyának, Fortunának nevet viselt. Róza néni négy kis helyiségben lakott az első emeleten — a lakásban két hálószoba, szalon és ebédlő volt. Budapest vidám sürgölődéssel készült a karácsonyra, mintha az izletek elajándékozták volna, nem pedig eladták árjukat. Iona azt hitte, hogy Budapestben senki sem ismeri egymást, de mégis mindenki ismerni látszott a másik. Fiatal tiszték szalutáltak a szembejövő hölgyeknek, akik kezüket meleg muffjukban tartották elrejtve; a hölgyek blóintottak és integettek egymásnak kocsijukból. Iona megfigyelte, hogy az ő nagynénje nem vett részt ebben a szakadatlan integetésben, köszöntgetésben, megállásban és fecsegségsben. Őt magát az urak bámuló pillantásokkal illeték. Gálánasan és szemérmetlenül fordult meg utána egyik vagy másik. Az is fel tűnt neki, hogy Róza néni nem lépte át a házat, amelyen kis márványtábla hirdette, hogy az első emeleten van a Róza Szalon. Róza néni megnyugtatta. "Ne légy türelmetlen. A szentes-tét családi körben fogjuk megünnepelni."

Nagynénjének éber szeméi előtt kezdett Iona el-tözködni. Ford.: Lóránt Klára

1961 IV 28 Uj Kelet 13

ALEXANDER PARDY VISSZATÉR

Írta:
Theodor Glasscheib
REGÉNY

35

Dorothy, aki éppen őszibarackot evett, felnevetett: — Mi jut eszedbe most, éjnek idején?
— Válaszolj a kérdésemre...
— Valami baj volt az áldozatok körül... már nem tudom pontosan.
— Pedig te hívó asszony vagy.
— Gyere, inkább feküdj mellém, Alexander...

*

Eljött az ősz és Alexanderék visszatértek a Schafbergre. Megkezdte a munkáját a gimnáziumban, délután pedig folytatta a portréfestést, a leckeórát adását.

Káinról már ezer vázlat készült és végre kialakult a végleges terv. A táj elhagyott szántóföldet mutatott, köves, sziklás talajt, két alacsony fát, melyek különös formájukban kísérteteknek tűntek. Káin maga szögletes alak, alacsonyhomlokú, rövidlábú, vörösszakállas ember. Alexander úgy határozott, hogy a festést Evelyne születésnapja után kezdi meg.

Október elsején lett egy éves a kis Evelyne. Alexander már kora reggel egy rózsát nyújtott át a kislánynak, az utolsót a kertből. Evelyne azonban a hosszúkás csomag után nyúlt, amit Alexander a hónap alatt tartott. Hatalmas, szép baba volt benne, aki aludni is tudott és ilyenkor behunyta a szemét. Ezenkívül, ha megnyomták, azt kiáltotta: „Mama”.

Vinzenz és Ágnes is átadták ajándékaikat. Vinzenz egy kis ágyat ácsolt neki és világos színűre festette. Ágnes ruhákat varrt a babának. A nagymamától von Beckingen asszonytól fehér, báránnyal takaró érkezett.

Alexander ünnepélyesen így szólt a kislányához: — Kis Evelyne, kívánom, hogy szép, nagy Evelyne legyen belőled.

Most Dorothy jött be a gyerekszobába. Levelet tartott a kezében. A levél Pozsonyból jött Alexander anyjától.

„Kedves Fiam,
sok mindenféle hír került füleimhez az utóbbi időben, melyek nyugtalanítanak. Egészségi állapotom, sajnos, nem engedi meg, hogy felkeresselek, de közel vagyunk egymáshoz és ezért arra kérék, ülj villamosra, látogasd meg időse anyádat. Őt gyereket szültem, de ha Marika nem lenne, öreg napjaimra teljesen elhagyotttá érezném magamat. Nem akarok szemrehányásokat tenni, mert hiszen mindenkinek meg van a maga baja, gondja. De neked, hála Istennek, jól megy a sorod. Ne feledkezz meg szegény anyádról.”

Alexander hallgatagon összehajtogatta az anyja levelét.

— Baj van, drágám? — kérdezte Dorothy.
— Még e héten Pozsonyba kell utaznom.

Nyugalanságtól és lelkiismeretfurdalástól kergetve már két nap múlva útnak indult. Előzetesen meleg cipőt, gyapjúsálát és egész csomó apróságot vásárolt össze. Az úton az jutott eszébe, hogy anyjának talán pénzre van szüksége. Majd Marikával fogja megbeszélni ezt a kérdést. Biztosan nélkülöznek. Elhatározta, hogy havi juttatásában fogja anyját részesíteni. Szégyellte magát, amiért nem gondolt korábban erre.

A vonat már elhagyta Hainburgot és Alexander kinézett a villamos ablakán. A messzeségben folyt a Duna. Vize piszkos-szürke volt, nem olyan szép kék, mint ahogyan énekeltek. Jobb oldalon learatott mezők terültek el, kopasz fák meredtek a ködös égbe.

Pozsony. Ahányszor a város járdájára lépett, mindig mintha bűnösnek érezte volna magát. Ugy tűnt, hogy adóssága van, kötelességét nem teljesítette.

Korzó... Andrássy út... Breitsteige... majd a Klarissengasse. Újra az omladozó vakolatú öreg ház előtt állott.

De a régi ingyár címtábláját már nem látta. Új üzlet keletkezett apja helyiségében... A felírások szerint villanylámpákat árult olcsó áron az A. P. Krumholz cég.

Mély szomorúság töltötte el Alexandert. A változásban az elmúlás szimbólumát látta. Apja meghalt és amit sok fáradsággal, verítékekkel épített fel, az alatt felépített, nem sokkal élte túl. Az ingyár elűnése azt az érzést keltette benne, mintha apja másodszer halt volna meg.

Keresztülment az udvaron és felsietett a sötét lépcsőkön. Néhány pillanat múlva a régi lakásban, az öreg bútorok között, a jólismert környezetben állott. Igen, még ugyanaz az illat terjengett a lakásban is, mint amelyet kisgyerekkorában érzett.

Az ablaknál, kényelmes karosszékben ült az anyja. Feje a támlán kissé oldalra eszűszott, aludt. Lábjáighegyen lépett a közelébe és megdöbbsent. Anyjának arca megsárgult, teste összetöpreődött. Első gondolata az volt, talán már haldokol. Halkan letette kofferjét a padlóra és kiment a konyhába. De Marikát nem látta sehol. Pedig a gázresó égett. Itt kell lennie valahol a közelben. Végigment a szűk

hosszú folyosón, ami a hátsó szobába vezetett. Marika éppen a gyermekét altatta.

— Alexander...
— Marika...

Karjaiba vette fiatal hugát és gyöngéden megcsókolta. Istenem, múlnak az évek. A kis Marikának csecsemője van. Görcs szorította össze a szívét, amikor huga arcába nézett. Hogy hasonlít az apához! Ugyanazok a szemek, büszke szája. Valami fojtogatta a torkát.

— Marika, drágám, ez nem mehet így tovább. El fogsz jönni hozzám és én is gyakran foglak meglátogatni. Össze fogunk tartani a jövőben.

Marika mintha hitetlenkedve nézett volna rá.

— Te gazdag vagy, híres... én pedig szegény, — válaszolta keserűen — mit számíthatnak számodra a te hugaid?

Ki akart bontakozni Alexander karjai közül, de bátyja nem engedte.

— Ne mondd ezt. Fájdalmat okozol. Biztos, hogy nem helyesen viselkedtem eddig veletek szemben. De, hidd el, nem volt rosszakarat bennem. Nagyon lefoglalt a munkám és a gyermek születése. Most azonban mindent pótolni fogunk. Még van idő rá.

— De a mama...
Alexander visszafojtotta a lélegzetét.

— Mi van vele?
— Nagyon beteg.

— Benn voltam már nála, alszik, de én is megdöbbsentem, amikor megláttam. Mi a baja?
Marika könnyek közt válaszolt:

— Májrákja van. Az orvos szerint nincs mentés. Végig kell néznünk, hogyan pusztul el szörnyű fájdalmak között.

— Marikám, hívjatos más orvost, enyhítsétek a mama fájdalmát. Ne törődj a pénzzel, ami kell, rendelkezésemre bocsátom. Veled szemben, külön hálas leszek, amiért olyan sokat teszel a mamáért.

— Jól van, Alexander, majd minden kiadásról jegyzéket fogok neked adni.
— Mire gondolsz, megsértesz!

— Nem, a feleségedre akarok tekintettel lenni. Ő végeredményben idegen köztünk.

— Idegen?
— Igen, keresztény.

Alexander elsápadt:

— Marikám, Dorothy éppen olyan ember, mint mi vagyunk.
— Ne haragudj, Alexander... Ő mégis csak idegen.

Elhallgattak. Marika csecsemője megmozdult, nyújtózott egyet, aztán tovább aludt. Anyja nagy gyöngédséggel nézett gyermekére.

— Eliezernek neveztük el, szegény papa után.

— Mondd, Marika, mama is tudja, hogy keresztény nőt vettem feleségül?
— Igen.

— Ki mondta meg neki?
— Nem mi, idegenek.

Alexander majdnem könyörgő szemekkel kérdezte:

— Mit szólt hozzá?
— Csak egyszer beszélt róla nekünk, apa gyászévének telte után. Akkor azt mondta: „Alexander nem mond Kaddist apátok után. Keresztény felesége, biztosan nem engedi. Pedig egyetlen fia volt.”

Alexander elfordult és az ablakon át kitekintett az udvarra. Ott állt még az öreg diófa. Már elhullatta a leveleit. Es most egy régi kép merült fel benne: az érettségizett diák és mellette Elly... Hugai nem szerették a bécsi rokonlányt, és most Dorothyt gyűlölik. Richter egyszer azt magyarázta neki, hogy a leánytestvérek elutasító magatartásában mindig szexuális komplexumok rejtőznek. Nyilván van valami igaz ebben az elméletben. Dorothy esetében azonban a kérdést még bonyolultabbá tette a vallási különbözőség.

Mire visszafordult az ablaktól, Marika már nem volt a szobában. Alexander lábujjhegyen közeledett a csecsemőhöz, aki bölcsőjében pihent.

— Mama már felébredt — szólalt meg mögötte hirtelen Marika. — Megmondtam neki, hogy megérkeztél. Szedd össze magad, ne vegyen észre arcomon semmit.

Alexander mosolyt erőltetve magára lépett be anyja szobájába. Közvetlen hangon, jókedvűen kezdett el beszélni:

— Drága mama, Marika már elmesélte nekem, hogy nem nagyon jól érzed magad.

— Igen, a májám beteg, Alexander. Az orvos szerint meg van duzzadva. Azt mondja, Karlsbad használna. De kinek van pénze odautazni? Sokba kerül az ilyesmi, a többhetes kúra.

— Evvel ne törődj, mama édes. Amint megkezdődik a szezon, az első vendég leszel Karlsbadban. Én magam foglak odavinni.

Megcsókolta anyja kezét és folytatta:

— Pénz nem számít most, mama.

— Jövő évig még hosszú az út, fiam!

Alexander késő estig maradt Pozsonyban. Eljötték többi hugai is, Ilonka, Piroska és Rozi. Elhozták férjeiket és gyermekeiket. Az apróságok azt kívánták tőle, rajzolja le őket. Alexander szívesen vette elő skiccelő füzetét, hogy örömet okozzon a gyerekeknek.

A búcsú előtt kihívta Marikát a konyhába és anyja részére pénzt adott neki. De átadott két nagy bankjegyet is:

— Kis Marika, végy magadnak egy szép ruhát, vagy amit akarsz.

Marika hálás szemekkel nézett rá:

— Egyszer meg foglak látogatni.

— Gyere és hozd magaddal a férjedet és a kicsit is. Dorothy örülni fog, hogy legfiatalabb sógor-nőjét végre megismerheti.

*

Az 1928-as esztendő erős faggal kezdődött. A szilveszter-estén a schafbergi házban Karl August, Richter és még néhány ismerős vett részt.

Az újév reggelén Alexander műtermében állott és a megkezdett Káin képet nézegette. A munkában most már jól haladt előre, de a gyilkos testvér alakja még nem alakult ki tökéletesen. Alphonso de Olivierától, Csiléből levelet kapott:

„Nem akarom sürgetni, professor úr. Jól tudom, hogy az igazi művészet nem iparos munka. Különböben sem jöhetnek Európába csak a nyár közepén. Egyébként, ha további előlegre volna szüksége, kérem, írja meg.”

Alexander mosolygott. Nem, az anyagiakkal tényleg nem volt semmi baj, minden oldalról valósággal dőlt hozzá a pénz. Már azt is elhatározta, hogy a háromszobás kis schafbergi házat modernizálja.

— Dorothy, tavasszal építkezni kezdünk. Két további szobát akarok — jegyezte meg az ebédnél.

— Mi jut eszedbe? — kérdezte csodálkozó arcú Dorothy.

— Külön szoba kell a gyerekeknek. Egy pedig kizárólagos használatodra, neked. Egyfajta boudoir-ra gondolok, ahol senki nem zavarhat, ahol kettesben fogadhatod a barátjaidat.

— Ez nagyon sokba kerülhet... Ne felejtse el, anyádnak pontosan kell megküldenünk a havi támogatást.

— Mindenre jut. Már ismersz, pénzügyekben nagyon óvatos vagyok. Tovább megyek, és magamnak is szántam valamit. Az oroztat alatt egy kis kilátó szobát. De efelől még az építész kell döntsön.

Dorothy lelkesen kiáltott:

— Ezt igen! Csodás lesz onnan a kilátás.

— Döbblinget, Grinzinget, a Kahlenberget fogjuk látni. Nekem, a festőnek, szükségem van ilyesmire.

Amikor áprilisban a schafbergi házban megjelentek a munkások, hogy megkezdjék a munkát, Alexander anyja és az öreg Tappeiner néni éppen haldoklott. Tappeiner néni teljesen benuktan feküdt az ágyán, nyolcvanhétéves volt és már minden nap várta a halált. A hónap második felében könyörült meg rajta a Gondviselés. Szerény, kis temetése volt, mert Tappeiner professzor majdnem egyedül állt ezen a világon. A nyitott sír mellett csak Alexander és Dorothy álltak. A ceremónia befejeztével Dorothy kísérté haza az öreget és egy takarítóasszonyt szerzett neki, hogy rendszerben tartsa a kihalt lakást.

Alexander anyjának állapota is válságosra fordult. A rák átsapott a májról a vesékre és a lépére. Alexander Marika hívására sürgősen átutazott Pozsonyba. Amikor anyját meglátta, már csak nehezen tudta leplezni szörnyű érzéseit. Anyja szemei mélyen ültek üregekben, koponyájának vonalai élesen kirajzolódtak. Csontváz-kezeli a takarón pihentek, idegesen remegtek.

Alexander belekezdett életének legnagyobb hazugságába:

— Mama — mondta meggyőző hangon — hat hét múlva megkezdődik a szezon Karlsbadban. Össze kell szedned magad, mert rövidesen útnak indulunk.

Anyja tágra nyitott szemekkel nézett a fiára, de már nem volt ereje válaszolni. Aztán lehunyt a szemét és Alexander kiosont a szobából.

Délután megérkezett az orvos. Az utolsó napokban már rendszeresen adta a morfiomot a betegnek. A látogatás végeztével félrevonta Alexandert.

— Tudnia kell az igazságot, professor úr. Ha jól akarunk az anyjának, akkor a gyors véget kell kívánnunk. Lassanként emelem a morfium adagját, mert meg akarom kímélni a pokoli fájdalmaktól. Sajnos, már egész közel járok a megengedett maximális dózishoz.

Alexander megbeszélte Marikával, hogy amint az orvos ezt szükségesnek látja, azonnal táviratozzon...

Összetörve érkezett vissza Bécsbe. A tudat, hogy anyjának ennyire kell szenvednie, mély fájdalommal töltötte el. Már képtelen volt dolgozni. A mama megkínzott arca és a nappal előtte lebegett. Nem tudott aludni. Dorothy gyakran hallotta, amint felnyög az ágyán. Ilyenkor szóltanul hozzásimult, próbálta nyugtatni, de Alexander néma maradt.

Egy hét múlva megérkezett a távirat. Alexander kis kofferjébe beledobálta legszükségesebb holmiját.

— Veled utazom — mondta Dorothy.

Alexander bólintott:

— Ahogy akarsz, kedvesem, gyere.

Az elmúlt évek során Alexander annyit beszélt neki Pozsonyról, hogy amikor megérkeztek, Dorothy semmin se csodálkozott. Már ismerte az utcákat, a szülői házat, a lakást, a bútorokat. Valósággal ő vezette a megtört Alexandert.

(Folytatása vasárnap)

Benyújt
amelybe
Tegye

Az Eichman tárgyalása a hogy Jákov I tes főügyész vádhatóság vó okmányok vezetek műkö vezetőkről és met hatóság csolataikról.

Többek közt Heydrich Göringhez in amelyben bes lékezes „kán” és az e pokban a zsidó rehajtott társ Heydrich beje nagyvárosokb a zsidók üzle gáltak 190 mot és telje boitak 76 ten az éjszakan letartóztatnak ember megset annyit meghá nyien zsidók.

Bemutatta gyűlésnek a is, amely He hivatalában a niszteriumban amelyen jelen is. Ezúttal is jelentést az és főleg azt gyalgák, hogy a biztosítási amelyeket a saságok hi megvédésére ki akartak fi sen elhatároz biztosító társ megfizetett k szegeket és za és a zsidó kell az üzlet tására.

Hitler ha a zsidó

A rendkívül közli nagy tarthat szám irat, amelyet nedv, az Egy londoni nagy lenlegi ameri ja) 1938-ban shingtoni küll umhoz és köz chim Ribbentr ügyminiszter amelyeket G francia nagy tett: „A ném tétel nélkül vajok, gyilkos jök. Vagyomul len módon sze el fogják ven lik. Kényszer öket arra, ho lyeken lakján bűnösök tartó

Adolf Hitler tag felgyújtás nappal tartott amelyet a vad tén benyújtott gyész a követi olvasta fel: „ folyó harcomb előtt a zsidó n mely kigunyol séressé akarta dőlésemet, ho kerülök és me dőkerést is. M jövendőöm, ho zetközi plutok uba háboruba ni a világot, kommunizmus nem is a ném jak elpusztítat zsidó fajt.”

Eichm a zsidó j

Előkerültek kár-terve von nyok, benyuj Adolf Eichman se 1937-ből, an tinába akart je angol hatóság megtagadták h gedélyét. Eich gyiptomban sz mációk alapján lentésében, ho tina település jesen reményt gazdasági zürz

Benyújtották a bírósághoz Hitler beszédét, amelyben bejelentette a zsidó faj elpusztítását

Tegnap délelőtt írásos bizonyítékok betérjesztésével tett el az Eichmann-tárgyalás

Az Eichmann-per tegnapi tárgyalása azzal fejeződött, hogy Jákob Bar-Or helyettes főügyész benyújtotta a vádhatóság birtokában lévő okmányokat a náci szervezettek működéséről, szervezettől és a polgári német hatóságokkal való kapcsolataikról. Bar-Or órákon keresztül ismertette ezeket a bizonyítékokat, amelyek 1936-tól kezdve ölelik fel a náciizmus történetét, különös tekintettel a zsidókérdés megoldásának különböző fokozataira és Adolf Eichmannnak az eseményekben vitt szerepére.

A német zsidók kifosztása

Többek között benyújtotta Heydrichnek Hermann Göringhez intézett levelét, amelyben beszámol az emigrációval szembeni politikáról és az ezt követő napokban a zsidók ellen végrehajtott támadásokról. Heydrich bejelenti, hogy a nagyvárosokban kirabolták a zsidók üzleteit, megrongálták 190 zsidó templomot és teljesen összerombolták 76 templomot. Ezen az éjszakán 20 ezer zsidót letartóztattak. Harminchat ember megsebesült s ugyanannyi meghalt, valamennyien zsidók.

Bemutatta az ügyész egy gyűlésnek a jegyzőkönyvét is, amely Hermann Göring hivatalában a légügyi minisztériumban folyt le és amelyen jelen volt Göbbels is. Ezúttal is Heydrich tett jelentést az eseményekről és főleg azt a kérdést tárgyalták, hogy mi történjék a biztosítási összegekkel, amelyeket a biztosító társaságok hitelképességük megvédésére mindenáron ki akartak fizetni. Az ülésen elhatározták, hogy a biztosító társaságok által megfizetett kártérítési összegeket az állam elkobozza és a zsidókat kötelezni kell az üzletek helyreállítására.

Hitler hadüzenete a zsidó népeknek

A rendkívül sok okmány közül nagy érdekességet tartalmaz az a távirat, amelyet Joseph Kennedy, az Egyesült Államok londoni nagykövete (a jelenlegi amerikai elnök apja) 1938-ban küldött a washingtoni külügyminisztériumhoz és közli benne Joachim Ribbentrop német külügyminiszter kijelentéseit, amelyeket George Bonnet francia nagykövet előtt tett: „A német zsidók kivétel nélkül mind zsebtolvajok, gyilkosok és tolvajok. Vagyomukat törvénytelen módon szerezték, tehát el fogják venni azokat tőlük. Kényszeríteni fogjuk őket arra, hogy olyan helyeken lakjanak, ahol más bűnösök tartózkodnak.”

Adolf Hitlernek a Reichstag felgyújtása előtt kilenc napal tartott beszédéből, amelyet a vádhatóság szintén benyújtott, Bar-Or ügyész a következő fejezetét olvasta fel: „A hatalomért folyó harcban mindennek előtt a zsidó nép volt az, amely kigunyolta és nevetségessé akarta tenni jövődélisémet, hogy uralomra kerülök és megdömlöm a zsidókérdést is. Most újra megjövendölöm, hogy ha a nemzetközi plutokrata zsidóság újra háborúba fogja sodorni a világot, akkor nem kommunizmus következik, nem is a német népet fogják elpusztítani, hanem a zsidó fajt.”

Eichmann a zsidó jisuvról

Előkerült a Madagaszkár-tervezet vonatkozó okmányok, benyújtásra került Adolf Eichmannnak jelentése 1937-ből, amikor Palesztinába akart jönni, de az angol hatóságok Kairóban megtagadták beutazási engedélyét. Eichmann az Egyiptomban szerzett információk alapján azt írta jelentésében, hogy a palesztinai település helyzete teljesen reménytelen, nagy gazdasági zűrzavar uralkol-

dik, mert a zsidók egymást csapják be és nincsenek körülöttük árjak, akiket kiszámányolhatnak. Eichmann beszélt a jelentésben egy Polkes nevű zsidó ajánlatáról, hogy évente 50 ezer zsidót vigyenek át Németországból Palesztinába és mindegyik ezer fontsterlinget vihessen magával. Eichmann azt javasolta, hogy ezt a tervet el kell utasítani és inkább a pénz nélküli kivándorlást kell előmozdítani, amellyel pedig 50 ezer zsidó kivándorlása megerősítené a palesztinai zsidó jisuvt.

Az osztrák zsidók nem akarnak kivándorolni

Okmányok következtek, amelyek a zsidók kivándorlását sürgető rendelkezéseket tartalmazzák 1938/39-es években, valamint Eichmann néhány levele, amelyek Bécsből intéztek Hagen Herbert nevű kollégájához és beszámol benne Bécs zsidóellenítésére tett intézkedéseiről. Eichmann azt írta, Ausztria árszításának

Nem olvassák fel többé az egyes okmányokat

A délutáni ülésen Landau elnök közölte a bíróság határozatát, hogy nem engedni meg többé részletek felolvasását az okmányokból, mint ahogy azok amúgy is a bíróság elé kerülnek és a bírák elolvashatják. Az elnök azzal magyarázta a döntést, hogy 50 okmány benyújtása az egész délelőtti tárgyalást betöltötte, holott annak nem volt szabad egy óránál tovább tar-

Ujzélánd 2:0-ra vezet a Davis-Kupában

Rámát-Gánban a teniszstadionban tegnap játszották Izrael és Ujzélánd Davis-kupa csapata két single mérkőzésüket, amivel megkezdtek a tenisz vándorúri versenyét. Az első mérkőzésen Ottway, Ujzélánd második-számú játékosa fölényesen győzött Gávríel Dubiczki fölött 6:2, 7:5, 6:0 arányban.

A második mérkőzést mindkét csapat éljátkosa vívta egymással. A magas színvonalú játékban az ujzélándi Gerrad négyzetes küzdelemben legyőzte Elázár Davidmant, Izrael bajnokát 6:1, 6:1, 3:6, 6:4 arányban.

Az izraeli karaiták a zsidó népszerves részének tekintik magukat

Niszim országos főrabbihoz fordultak a dr. Marzuk ítéletétől megtagadott házassági engedély ügyében

Mint jelentették, Iszár Untermann, telavivi főrabbi vonakodott házassági engedélyt adni egy karaita férfinak egy zsidó lánnyal. A szóbanforgó karaita férfi az 1954-ben Izrael javára történt kémkedés vádjával kivégzett dr. Marzuk testvére.

Az ügyvel kapcsolatosan M. Avicur, az akkori Achvá javítóintézet helyettes igazgatója, aki a múltban a Poel Hámizráchi egyiptomi csoportjának titkára volt, levelet intézett Jicchák Niszim országos főrabbihoz és abban rámutat arra, hogy a karaitákat Egyiptomban az utóbbi tíz évben zsidóknak minősítették és ezserint bántak velük. A szekták fiataljai közül sokan csatlakoztak a Poel Hámizráchihoz. Ezek a fiatalok, mint a mártírhalált halt dr. Marzuk esete is bizo-

legnagyobb nehézsége az, hogy nem lehet a zsidókat kivándorlásra bírni. Ezeket a leveleket az SD berlini irodájában találták meg és azt mutatják, hogy Eichmann nemcsak a zsidók kivándorlása tekintetében, hanem minden zsidókravonatkozó kérdésben teljhatalmu úr volt.

Az ausztriai „Kristályéjszakáról” benyújtott okmányokkal az ügyész azt bizonyítja, hogy ezeket a zavarásokat az SD és az SS szervezték meg. Bar-Or elmondta, hogy ezeknek az okmányoknak a nagy részét Simon Wiesenthal linzi mérnök bocsátotta a vádhatóság rendelkezésére, aki éveken keresztül kutatta Eichmann nyomait. Az ügyész bemutatja dr. Löwenherz bécsi zsidó hitközségi vezető felejtéseit, amelyeket ugyan csak Wiesenthal szerzett meg. Többek között kitűnik belőlük, hogy Eichmann hajlandó lett volna megengedni Herzl hamvainak Palesztinába való szállítását azzal a feltétellel, ha lehetővé teszi 3000 osztrák zsidó azonnali kivándorlását.

Az iratok benyújtását a bíróság tagjai megjegyzésekkel fogadták és kifejezésre juttatták, hogy sokallják az időt, amelyet ezeknek a benyújtásra elrabolt, bár, amint Landau elnök megjegyezte, „előbb-utóbb le kell ezt is nyelni”.

A bíróság attól tart, hogy a tárgyalás túlságosan hosszú ideig fog tartani és kötelessége ezt megakadályozni. Megértjük, hogy a közvélemény ismeri akarja az okmányoknak a tartalmát és nincs is semmi akadályja annak, hogy ezt nyilvánosságra hozzák, de csak miután a vádhatóság benyújtotta azokat.

arányban. Az ujzélándi játékosok ütőtechnikája fejlettebb, mint a mi versenyünké és robbanékonyságuk, gyorsaságuk is tultesz az izraeli játékosokén.

Ma délután 2 órakor ugyancsak a teniszstadionban a két válogatott páros mérkőzése kerül sorra míg holnap, szombaton délután, az utolsó játékeapon, Davidman játszik Ottway ellen és Dubiczki Gerraddal mérkőzik.

Az izraeli csapatnak nincs esélye arra, hogy tovább jusson a következő fordulóba.

nyítja, felfogásukban és világnézetükben a szekták világnézetének szűk kerete fölött állottak. Avicur, aki a lapokban olvasta Untermann főrabbi határozatát a házassági megtiltásáról, elmondta az újságíróknak, hogy hat évvel ezelőtti alijája után találkozott Niszim főrabbi-
val, aki előtt ismertette a karaiták helyzetét Egyiptomban, valamint a szekták erőfeszítését, hogy beolvadjanak a zsidó népbe, melynek szerves részeként tekintik magukat.

— Megdrágul a szóda és a gáz. A tel-avivi kioszkok elhatározták, hogy vasárnaptól kezdve 1 agoráti felemelik a gáz és a szóda árát. Ezek szerint egy pohár szóda 5 agorába, 1 pohár gáz pedig 10 agorába fog kerülni.

Remény van rá, hogy ma befejeződik a tanársztrájk

Délután újabb kerekasztalkonferencia ül össze a Hsztadrut központjában

Tel-Aviv (Az Új Kelet tudósítójától). Ma a Hsztadrut központi vezetőségében újabb kerekasztal-konferenciát rendeznek a közel két hónap óta tartó középiskolai tanársztrájk ügyében. Amint a Hsztadrut főtitkára, Aharon Becker tegnap közölte tudósítónkkal, remény van rá, hogy a sztrájk ma befejeződik.

Hús- és tejhiány Moszkvában

Hosszu sorok állanak a mészárszékek és tejcsarnokok előtt

Moszkva (Reuter). — Moszkvában váratlanul hiány lépett fel húsból és tejben. A mészárszékek és tejcsarnokok előtt hosszú sorok állanak és a lakosság a szállítmányokra vár, hogy felkészülhessenek a május elseje megünneplésére. A hiányról nem adtak hívtatalos jelentést és senki sem tud választ adni arra a kérdésre, hogy mi-

kolok képviselőin kívül Aba Even közoktatásügyi miniszter, Lévi Eskol pénzügyminiszter, valamint a tanítószakszervezet képviselői. Az újabb megbeszélésekre a haifai reál gimnázium igazgatójának, dr. Sapirának közvetítése nyomán került sor, aki áthitkál javaslatot tett a sztrájk befejezésére. Mint ismeretes, a középiskolai tanárok fizetésük végleges

rendezéséig, hat előleget követeltek, amelyek április 30-tól szeptember 30-ig fizetendők ki részükre. Ezzel szemben a közoktatásügyi minisztérium csak három előleg folyósítását volt hajlandó tárgyalni, azaz az indokolással, hogy a továbbiakat illetően partatlan bizottság dönt majd. Sapira javaslata alapján tegnap a sztrájkoló tanárok tanácsa hozzájárult ahhoz, hogy négy előleg biztosítása esetén befejezik a sztrájkot. A tanács megbízta a tanárszervezet vezetését a tárgyalások folytatásával. Ilyen előzmények után kerül ma sor a kerekasztal-konferenciára. Az ügy sürgősségére való tekintettel, sztrájk dacára, a délutáni órákban tárgyalják le a sztrájk befejezésének kérdését.

Laosban semmi jele nem mutatkozik a közeli fegyverszünetnek

Az oroszok is, az amerikaiak is tovább szállítják a hadianyagot a szembenálló csapatoknak

Vientiane (IFP, Reuter). Laoszban semmi jele nem mutatkozik annak, hogy fegyverszünet állna köztük, sőt, ellenkezőleg, a harcok az összes frontokon folynak. A Szovjetunió továbbra szállítja a hadfelszerelést Patet Laonak, míg hét nagy amerikai szállítóegység 15 tonna hadianyagot vitt a kormánycsapatoknak. A kormányhatóságok kétségbeesett felhívással fordultak a nagyhatalmakhoz arról, hogy Patet Lao rendkívül nagyerejű támadást intéz az összes arcvonalakon.

Időközben megérkeztek New Delhíbe a laoszi fegyverszünet ellenőrző bizottság kanadai és lengyelországi tagjai. A bizottságban India is részt vesz. Valószínűleg tartják, hogy hamarosan megfigyelőket küldenek Laoszba és a helyi katonai parancsnokokkal is tárgyalni fognak.

A vietnami rádió tegnap délután 2 órától kezdve állandóan közölte francia, laoszi, angol és vietnami nyelven a nyugatbarát kormány felhívását a Patet Laohoz, hogy ma déli 12 órakor szüntessék be kölcsönösen a tüzet.

Angol-izraeli oktatócseré

Az izraeli és angol ifjúság közötti baráti és kulturális kapcsolatokat ápoló „A hid” (The bridge) mozgalom angoliai tiszteletbeli elnöke, Robert Henricks ezredes, az ismert író előadást tartott Tel-Avivban, a mozgalom történetéről és céljairól. A végleg megelégedéssel nyilatkozott a különböző állami és municipális szervezeteknek a mozgalommal szemben tanúsított jóakaratról. Henricks ezredes tervezetét dolgozták ki izraeli és angol ifjúsági oktató-cserére vonatkozólag, amelynek végrehajtására még ezen a nyáron sor kerül. Az ifjúsági oktatócseré akcióban, amelyet a közoktatásügyi minisztérium védnöksége alatt fognak lebonyolítani, az Alijá Hanoár és a katonai előkészítők oktatói fognak Angliába utazni továbbképzésre.

„A hid” mozgalom különböző tevékenységeinek irányításával egy közéleti bizottság foglalkozik, amelynek élén dr. N. Bárzákaj tel-avivi törvényszéki elnök áll.

Washington (IFP). Kennedy elnök tegnap rendkívüli ülésre hívta össze a kongresszus két pártjának vezetőit, akikkel a laoszi helyzetről tanácskoztak.

Michail Mensikov szovjet nagykövetet tegnap este a külügyminisztériumba kéretek és ott közölték vele, hogy az Egyesült Államokak délkeletázsiai országban folyó harcok elhárítása. — Chester Bowles ügyvezető külügyminiszter „általános tárgyalást” folytatott a szovjet diplomátával a laoszi helyzetről, amelynek során a kommunista Kínát is megvádolta, hogy harcias közleményeket ad ki Laoszban kapcsolatban.

Ezt megelőzően a közoktatásügyi minisztérium szóvivője közölte, hogy a sztrájkoló tanároknak nem fogják folyósítani az áprilisi havi fizetést. Ugyancsak közölte a szóvivő, hogy a közoktatásügyi miniszter rendkívüli intézkedéseket készült nyilvánosságra hozni arra az esetre, ha a tanárok változatlanul kitaratnak a sztrájk mellett. Az intézkedés szerint, a minisztérium kihirdette volna a tanév befejezését, hogy lehetővé tegyék a középiskolai tanulóknak magasabb osztályba való lépését, azonkívül pedig a nyáron rendkívüli előadásokat akartak szervezni a diákok részére.

Az esti órákban a Hsztadrut tanító-szakszervezet szóvivője közölte, hogy a mai kerekasztal-konferencián valószínűleg ellenezni fogják, hogy a középiskolai tanárok „tömegesen” távozzanak, hogy még a délutánig meggyőzik őket arról, hogy ne gördítsenek akadályt az állandatlan viszály rendezése elé.

Izraeli tanuk vallomása alapján tartóztatták le a treblinkai haláltábor hóhérjait

Kurt Franz kedvenc szórakozása volt, hogy puskával és kutyával vadászott a deportált zsidókra

Tel-Aviv (ITIM). — Izraeli tanuvallomások alapján a nyugat-német fedérlátás hatóságok letartóztatták Kurt Franzot, a treblinkai megsemmisítő tábor hírhedt parancsnokát. — Ugyanakkor őrizetbe vették a „Buba” néven ismert Franz két segédjét is, akik főnökükhöz hasonlóan szadista módon bántak a zsidó foglyokkal.

A treblinkai haláltáborból csodálatos körülmények között megmenekült 30 izraeli lakos tanuvallomásaikban hajmeresztő részleteket mondanak el Kurt Franz viselt dolgairol. A parancsnok vadászfegyverrel forgolódott a barakkok között és kedvenc szórakozása volt „zsidókat vadászni”. Ennek a tömeggyilkosnak állandó kísérője egy idomított kutya volt, amelyet „Mensch” (ember)-nek hívtak. Amikor Franz leadta a parancsot „Mensch fogd meg a kutyákat”, a véreb rátámadott a szerencsétlen és kiszolgáltatott foglyokra, akiket szétmaccangolt.

Divatrevü, filmbemutató és autósorsolás a „Pruták felvonulása” keretében

Négyezer bémulások gyerekről gondoskodik az Ilensil—Polio szervezet

Május 6-ikán este az ifjúsági mozgalmak nagyarányú felvonulásával kezdődik az Ilensil-Polio ezévi „Pruták felvonulása” akciója. N. Stern, az akció vezetője sajtófogadás keretében elmondta, hogy a szervezet jelenleg négyezer bémulások gyereket gondozásával foglalkozik, 40 helyi szervezeten keresztül. A legutóbbi helyi csoportot néhány nappal ezelőtt nyit meg Baka el-Garbie arab faluban. Egyébként az elmúlt évben 40 polio-megbetegedést történt az országban, 1961-ből még nincs hivatalos jelentés, de valószínű, hogy a megbetegedések száma az előző évihez hasonló lesz.

A szóvivő rámutatott arra, hogy az Ilensil-Polio

Eichmann mentőtanuja

Bent a teremben enyhült a feszültség. Bár-Or ügyész órákon keresztül okmányokat terjeszt be. A fontosabb részeket eredetiben olvassa, a tolmácsok fordítanak, a levegőben iktatószavak ropkódnak.

A külföldi újságírók javarésze elutazott. Az óriási munkatér, ahol az első napokban mozdulni sem lehetett, most kong az ürességtől. Asit a büffé és unatkozónak a postásiskasszonyok.

Az ügyész érzi, hogy a tárgyalás menete vontatott. Az elnök is figyelmezteti: „Uram, nem szabad elfelejtenie, hogy ebben a perben az idő fontos tényező”.

A huszperces szünet után az ügyész ajánlatot tesz: A változatosság kedvéért talán mégis helyesebb lesz, ha folytatjuk a tanukihallgatást.

— S mi lesz az okmányokkal? — kérdi dr. Landau főbíró.

— Azután folytatom.

— Hiába, — mondja dr. Landau főbíró rezignáltan, — ezt a keserű pillulát le kell nyelnünk. Essünk túl rajta mielőbb. Lássuk az aktákat...

Az Eichmann-per körül mégis folytak lázas tárgyalások — de a törvényszék falain kívül. Hausner főügyész esütőtörök reggel emelt nem jelent meg a törvényszéken, hanem illetékes tényezővel németországi és ausztriai tanuk beidézése, pontosabban a „salvus conductus” ügyében folytatott tárgyalásokat. (A nemzetközi jogszabás szerint az ilyen menlevél büntetlenséget, illetve szabad elvonulást biztosít a bíróságnak.)

A szerdai tárgyaláson ugyanis bekövetkezett az, amire kezdettől fogva számítottunk: Servatius ügyvéd kérte a bíróságot, hogy tegye lehetővé a védelem tanúinak kihallgatását. „Ismerjük a tanukat, pontos emekkel szolgálhatunk, — magyarázta dr. Servatius. — Ezek az emberek önként nem fognak idejönni, mert az Izraelben érvényben lévő törvények szerint bűnösök, tehát felelősségre vonhatók. Ezért kérem a bíróságot, biztosítsa számukra a mentelmi jogot, amely — a nemzetközi gyakorlat szerint — a tanuvallomás elhangzásától számított nyolc napig érvényes.”

Dr. Servatius kérése komoly fejtájt okozott a bíróságnak. Mert Eichmann ide, Eichmann oda — a vádlottnak meg kell adni a védekezés lehetőségét. Mint tudjuk, a védelem eddig egyetlen tanut sem jelentett be, mert aki hajlandó Eichmann érdekében egy jó szót szólni — egykori bajtársak, munkatársak, SS-tisztek, Gestapo-tisztek és hasonlók — nem mer Izraelbe jönni, ahol az 1950-es törvény szerint háborús bűnösnek számít.

A bíróság utasította Hausner főügyészt, állapítsa meg, hogy a kölcsönös jogi segítségnyújtás terén, milyen megkötéseket kötött Izrael Nyugat-Németországgal, illetve Ausztriával, majd a védő kérésével kapcsolatban tegyen javaslatot.

Servatius kérése konkrét formában dr. Wilhelm Hoettl vallomása révén merült fel. Dieter Wisliceny nem idézheti meg Jeruzsálemben, mert Pozsonyban felakasztották. Azt sem kérheti, hogy a bíróság hallgassa ki tanuként Rudolf Hoestl, az ausztriai tábor egykori parancsnokát, mert időközben őt is felakasztották. De Hoettl el, osztrák állampolgár, pontos címe, lakhelye ismeretes, semmi akadályának — ha a bíróság úgy kívánja — hogy a perben tanuként megjelenjen. Hoettl vallomása történel-

mi szempontból is jelentőséggel bír. Nyugodtan állíthatjuk, hogy a nürnbergi nemzetközi bíróság előtt tett tanuvallomása alapján állapították meg, hogy a hitleri rendszer Európában hatmillió zsidót irtott ki.

Dr. Wilhem Hoettl a Harmadik Birodalom összeomlásáig SS-Sturmabführer-rangban a német központi biztonsági hivatal („Reichssicherheitshauptamt”) VI. osztályának volt a vezetője, melynek hírszerzőszolgálat az egész világra kiterjedt. A nürnbergi nemzetközi bíróság előtt 1945 november 26-án dr. Hoettl azt vallotta,

„(Eichmann) főleg adminisztrációs ügyekben ismeri ki magát”

hogy 1944 augusztus végén Budapesten beszélgetést folytatott Adolf Eichmannal.

Eichmann SS-őrnagyot — vallotta dr. Hoettl — 1938 óta ismertem. Ugy tudom, hogy abban az időben a RSHA IV. osztályának volt a főnöke, ezenkívül meghatalmazása volt Himmlertől, hogy Európa valamennyi országában fogja össze a zsidókat és szállítsa őket Németországba.

Találkozásunk arra az időre esett, — folytatja dr. Hoettl — amikor Románia kiugrott a háborúból, ami Eichmannat nagymértékben lehangolta. Azért is jött hozzám, hogy a katonai helyzetről híreket kapjon. En ugyanis beosztásomnál fogva napjában többször kaptam jelentést a magyar hadügyminisztériumtól és a Magyarországon állomásozó Waffen-SS főparancsnokságtól. Eichmannban akkorra már megérlelődött a meggyőződés, hogy Németország elvesztette a háborút s ezért az ő egyéni sorsa is reménytelen. Tudta, hogy a szövetségesek a főbb háborús bűnösök egyikének tekintik, aki sokmillió zsidó haláláért felelős. Megkérdeztem, mennyi ezeknek a száma, s ő azt válaszolta, hogy az a birodalom nagy titka. Ő mégis el fogja nekem árulni, mert, mint történész, bizonyára különösképpen érdekel a dolog.

Mielőtt a számokra tértem, Eichmann kijelentette, hogy küszöbön álló romániai utjáról valószínűleg már nem fog visszatérni.

A továbbiak során dr. Hoettl egy jelentésről beszélt, amelyet Adolf Eichmann készített Himmler számára, aki szintén tudni akarta a megölt zsidók pontos számát. A birtokában lévő értesülések alapján a következő konklúziókra jutott:

A különböző haláltáborokban mintegy 4 millió zsidót öltek meg, míg további 2 millió más módon lelte halálát.

Eichmann azt magyarázta, hogy a Führer új hazát akar építtetni a zsidókkal. „Itt nincsenek házak és magatoknak kell építeni tőt a fejetek fölé. Nincs víz és a környező kutak víze meg van fertőzve. Ha ástok és tisztá vizet tártok fel, lesz mit innotok.”

A csapatból kiválasztották az egészségeket és erőseket, akik a csomagokkal együtt elindultak a tábor felé. Itt összesen két kis barakk volt csak, ahol elhelyezték a dolgokat, majd visszatértek az idősebbek csomagjairól, amelyeket szekerekre raktak és ők saját magukat fogták be a lovak helyett. Másnap reggel a 40 éven felülieket kiválasztották és 250 embert a Gestapo elvitt. Ezeknek a sorsáról nem tudunk. A tábor létesítéséről Globocnik, Lublin Gauleitere csak a zsidóktól értesült és azt nagy meglepetéssel vette tudomásul. Mindamellet az idők folyamán sok zsidó csoportot küldtek ide, ahol rendkívül zsúfoltságban, fűtetlen barakkokban éltek és sokat szenvedtek azon a télen a néha 40 fokos hideg miatt.

A tanu felismeri a vadlótta

A táborlakók csak később tudták meg, hogy nem messze tőlük, Szoszloviban is volt egy hasonló telep, amelyet megszüntettek és a lakóit visszavitték Szlovákiába. Ez lett a sorsa a Nizskóban felállított táboroknak is, amely 1940-ben szűnt meg és az életben maradtakat a saját költségükre visszavitték Máhrisch Ostraubába. Az ezer emberből 300 tért haza, a többiből csak azok maradtak életben, akiknek sikerült Oroszországba szökniük és ezek közül 1945-ben néhányan a vörös hadsereg keretében visszatértek Csehszlovákiába.

Burger elmondta, hogy öt magát Theresienstadtba küldték, onnan pedig feleségével együtt Auschwitzba került. Ez lett a sorsa a többieknek is. A nők közül egyedül Burger felesége maradt életben.

A tanuvallomás szembeszéssel végződött. Landau elnök megkérdezte a tanut, hogy felismeri-e a vádlottnak azt az SS-tiszte, aki annakidején őket fogadta. „Ez az az ember, aki a

A csehszlovák zsidóság tragédiája

(Folytatás az 1-ső oldalról)

között volt. A rendeletet Eichmann irodája adta ki és azt közvetlen munkatársa, Rolf Guenther hajította végre. Az volt a parancs, hogy összeírják a zsidókat, vásároljanak építőanyagot, szerszámokat és gyűjtse- nek össze élelmiszert, valamint orvosságokat ezer ember számára.

A deportálás 1939 október 17-én kezdődött, amely napon árja orvosok válogatták ki őket, de minden orvosi szempont figyelmen kívül hagyásával. Az ezer embert lezárt vagonokban vitték Lengyelországba. Először állomásuk Krakkó volt. Az ut 24 óráig tartott és ezalatt nem kaptak vizet. De Krakkóban sem engedték őket a vízvezetékhez az SS-legények. Másnap egy Krakkó és Lublin között levő magaslatra vitték őket egy táborba, amelynek a neve Kisko volt. Itt SS-tisztek várták őket, akik közül az egyik beszédet tartott. A csoportban néhány prágai zsidó is volt, közöttük Jakob Edelstein és Jakob Jisráel Friedmann, akik a beszélő SS-tiszten felismerték Eichmannat.

Eichmann a Lublini „Zsidó Házáról”

Eichmann azt magyarázta, hogy a Führer új hazát akar építtetni a zsidókkal. „Itt nincsenek házak és magatoknak kell építeni tőt a fejetek fölé. Nincs víz és a környező kutak víze meg van fertőzve. Ha ástok és tisztá vizet tártok fel, lesz mit innotok.”

A csapatból kiválasztották az egészségeket és erőseket, akik a csomagokkal együtt elindultak a tábor felé. Itt összesen két kis barakk volt csak, ahol elhelyezték a dolgokat, majd visszatértek az idősebbek csomagjairól, amelyeket szekerekre raktak és ők saját magukat fogták be a lovak helyett. Másnap reggel a 40 éven felülieket kiválasztották és 250 embert a Gestapo elvitt. Ezeknek a sorsáról nem tudunk. A tábor létesítéséről Globocnik, Lublin Gauleitere csak a zsidóktól értesült és azt nagy meglepetéssel vette tudomásul. Mindamellet az idők folyamán sok zsidó csoportot küldtek ide, ahol rendkívül zsúfoltságban, fűtetlen barakkokban éltek és sokat szenvedtek azon a télen a néha 40 fokos hideg miatt.

A tanu felismeri a vadlótta

A táborlakók csak később tudták meg, hogy nem messze tőlük, Szoszloviban is volt egy hasonló telep, amelyet megszüntettek és a lakóit visszavitték Szlovákiába. Ez lett a sorsa a Nizskóban felállított táboroknak is, amely 1940-ben szűnt meg és az életben maradtakat a saját költségükre visszavitték Máhrisch Ostraubába. Az ezer emberből 300 tért haza, a többiből csak azok maradtak életben, akiknek sikerült Oroszországba szökniük és ezek közül 1945-ben néhányan a vörös hadsereg keretében visszatértek Csehszlovákiába.

Burger elmondta, hogy öt magát Theresienstadtba küldték, onnan pedig feleségével együtt Auschwitzba került. Ez lett a sorsa a többieknek is. A nők közül egyedül Burger felesége maradt életben.

A tanuvallomás szembeszéssel végződött. Landau elnök megkérdezte a tanut, hogy felismeri-e a vádlottnak azt az SS-tiszte, aki annakidején őket fogadta. „Ez az az ember, aki a

fülkében ül, csak hogy akkor fiatalabb volt, egyenruhát viselt és nem volt szemüvege” — válaszolta a tanu.

Ezután Gideon Hausner főügyész emelkedett szólásra és közölte, hogy a kormány nem járul hozzá a Servatius követeléséhez, amely szerint izraeli bíró utazzon külföldre és hallgasson ki olyan tanukat, akik náci multjuk miatt vonakodnak Izraelbe jönni. Ezért a főügyész azt kérte, hogy a bíróság fogadja el azoknak a német, vagy osztrák állam-

Meghalt dr. Jicchák Schwartzbart, a galíciai zsidóság egykori vezetője

New-York (Reuter). Dr. Jicchák Schwartzbart, az ismert lengyel zsidó közéleti férfi 72 éves korában szívroham következtében meghalt. Dr. Schwartzbart a második világháború előtt a lengyel zsidóság ismert vezetőszemélyisége volt. Egyetemi tanulmányait Krakkóban végezte és ott folytatott joggyakorlatot. A nyugat-galíciai cionista szervezet elnöke és a „Novy Dzennik” lengyel nyelvű cionista lap szerkesztője volt. Résztvett a cionista kongresszusokon és 1933 óta az Aktionskomité tagja volt. A lengyel zsidóság körében olyan népszerűségnek örvendett, hogy 1939-ben beválasztották a Szejmbé. A krakkói zsidók 94 százaléka adta rá szá-

A vallásos nemzeti pártot aggasztja a liberális párt vallásellenes programja

Tel-Aviv (Az Új Kelet tudósítójától). A Vallásos Nemzeti Párt vezetősége és parlamenti frakciója tegnap együttes ülést tartott, amelyen biztonsági és külpolitikai kérdésekkel foglalkoztak. Sapira és Burg miniszterek, valamint Warhaftig és Rafael képviselők beszámoltak azokról a tárgyalásokról, amelyek a Kneszet kül- és hadügyi bizottságában folytak dr. Jisráel Beer kémkedési ügyével kapcsolatban. Elhatározták, hogy a párt követelni fogja egy állami közéleti bizottság létesítését a katonai és biztonsági titoktartásra vonatkozó rendelkezések betartásának ellenőrzésére.

Az ülésen szóba került az új Liberális Párt is. A pártvezetőség kimondta, hogy aggodalommal figyeli a Liberális Párt programjának vallásellenes szakaszait, amelyek az alapító kongresszuson és a párt programjában, valamint Peter Frye társulatának szombatszegő előadásai mellett állásfoglalással jutott kifejezésre.

A Mápj vezetője tegnap is folytatták a Liberális Párt támadását. Giora Josszfélt munkügyi miniszter a Mápj-párti akadémikus kongresszusán éles hangon támadta az új pártot. „A Progresszív Párttal 40 éven keresztül működöttünk együtt a legjobb barátságban és attól tartunk, hogy ennek a progresszív irányzatnak csak kárára lehet az egyesülési” — mondta a miniszter.

A Poalé Águdát Jisráel vezetősége Tel-Avivban megtartott tegnapi ülésén úgy határozott, hogy kitart egy-

polgároknak a nyilatkozatait, akiknek a beidézését Servatius azon a címen kéri, hogy énekel és ki lehet őket hallgatni.

Servatius fenntartotta kérését, hogy a tanukat beidézzék és azt javasolta, hogy a kihallgatás idejére adjanak nekik beutazási vízumot és salvus conductust, azaz, hogy nyolc napig hatósági védelmet és bántatlanságot élveznek.

A bíróság ma reggel fogja közölni határozatát ebben a kérdésben.

Az egyiptomi UNO haderő halzálemben szállt le a jável s amit fő UNO katonák vették.

Izraeli oldalról lehetett látni a erényőjének „gor mint az szétnyil ben és izgalmas lett úrrá a sz hogy vajon izrá re esik-e, vagy Ugyancsak j látni az izrá és egyiptomi tölög roncsait, fényképeztek. Az UNO-katonák gép roncsaira is Ez alkalommal

Az egyiptomi a chalucái hon zuhantak, néhány ternyire az izrá a gép pilótája ernyővel kiugr böl és sikerült területen leszá Az egyiptomi UNO haderő halzálemben szállt le a jável s amit fő UNO katonák vették.

Izraeli oldalról lehetett látni a erényőjének „gor mint az szétnyil ben és izgalmas lett úrrá a sz hogy vajon izrá re esik-e, vagy Ugyancsak j látni az izrá és egyiptomi tölög roncsait, fényképeztek. Az UNO-katonák gép roncsaira is Ez alkalommal

EGY MONDATBAN

● Chabib Bourgiba tunksi elnök vasárnap indul hivatalos látogatásra Kana dába, az Egyesült Államokba és Angliába.

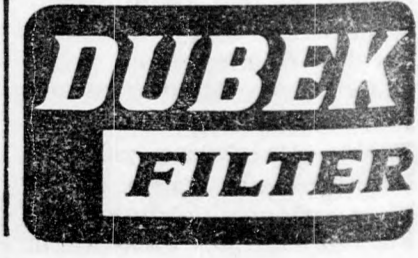
● Jurij Gagarin, az első űrrepülő ma Prágába érkezik kétnapos látogatásra, mint a csehszlovák kormány és a kommunista párt vendége.

● Diogenes Cabuada, argentin külügyminiszter tegnap „egészségügyi okokból” benyújtotta lemondását és ezzel már ötre emelkedett a Frondizi-kormány lemondott tagjainak száma.

● Az arab államok vezérkari főnökeinek konferenciája tegnap véget ért és közölte, hogy Izraellel kapcsolatos javaslatok a legfelsőbb arab védelmi tanácshoz terjesztik, amely júniusban ül össze az arab államok hadügyminisztereinek részvételével.

A védelem til nyilatkozatok ellen, azzal az sal, hogy a há szobeli kihallgat résztkérdések fel jából Izraelbe ke A bíróság me ta, hogy lehetővé ni a védelemnek kihallgatását, mer delem alapvető szempontból hely a tanukat Izraeli CSAK

A bíróság nem ja az illetékes ha hogy gondoskodjan személyi biztonsá önösen akkor, h hatóságok úgy v ez nem áll mód bíróság azt is nek tartotta kihs ni, hogy az állk nyei ellen való gyanúsított tanu ge csak kizáróla ság épületén belül

SOLIDA CHEVRA B. M., nylonharisnya készítő, festés és eldolgozás

MUNKASOKAT KERES VARRÁSNEKÜLI HARISNYA OSZTÁLYÁBA:

- 1) kötéshez
- 2) párosításhoz — „kettlin”
- 3) javításhoz — szemfelszedés.

Ajánlkozás a gyár irodájában, munkaidőben, Bné-Brák, Derech Hánási 7. („Mesi Sachs” mellett)

שורם

תל-אביב-יפו

147

P. P. TEL-AVIV JAFFO 147

Minden zsidónak látnia kell

az

EICHMANN-PER

különleges televíziós vetítését

(Kizárólagos vetítési jog Nagy-Tel-Avivban)

A történelmi dokumentum teljes egészében, a jeruzsálemi „Bét Háam”-beli bíróságról

a tel-avivi „Ben Jehuda” mozi termébe (Ben Jehuda 77.)

Szombat, 1961 április 29-től, naponta 6 előadás: 10, 12, 2, 4, 7, 15 és 9.30-kor. — Jegyek a mozi pénztáránál és a jegyirodákban.

Peled

Tel-Aviv, 1961

ארי קלט

בשפה העברית

תחומי: דוד ש' ח'א

ח'א ר'ח' ח'א

KLIL BVFOLYAM

összerkesztő: Dr. A szerkesztésért CHON DEZS Chádas Ltd., Tel-Aviv (voit Schlesinger)

Pilóták egy

A leelőtt gép pi

Tel-Aviv, (Az katonai tudósító galmas napja vo délétől az izrá erének. Heves lélettek egy MIG-17 típusú amely egy má géppel együtt Izrael légi terében

Az egyiptomi izraeli Super-Myték fel a harcót, mely izraeli g végződött. Mint a MIG-17 orosz nyú, a Super-Myté a francia repülő mánya.

Az egyiptomi a chalucái hon zuhantak, néhány ternyire az izrá a gép pilótája ernyővel kiugr böl és sikerült területen leszá

Az egyiptomi UNO haderő halzálemben szállt le a jável s amit fő UNO katonák vették.

Izraeli oldalról lehetett látni a erényőjének „gor mint az szétnyil ben és izgalmas lett úrrá a sz hogy vajon izrá re esik-e, vagy Ugyancsak j látni az izrá és egyiptomi tölög roncsait, fényképeztek. Az UNO-katonák gép roncsaira is Ez alkalommal

Eichmann elő

ő szervezte